Victor Erofeev

Cinci fluvii ale vieții

FICȚIUNE FĂRĂ FRONTIERE

PARALELA 45

Victor Erofeev

Cinci fluvii ale vieţii

Un prozator nonconformist descoperă secretul vieţii şi al literaturii

Nonconformistul Victor Erofeev (astăzi în vârstă de 57 de ani) e unul dintre cei mai de succes prozatori ruşi ai perioadei pe care o traversăm. Popular în ţara sa, unde a stârnit reacţii de toate felurile, mergând de la admiraţie la contestaţia energică, el a fost tradus masiv în Occident în ultimul deceniu şi jumătate, devenind un nume de prim-plan, „reprezentativ" pentru noua literatură rusă, deşi trebuie deîndată să spunem că maniera sa „scandaloasă" de a deconstrui mitologia naţională şi naţionalistă, gândirea etnicistă în genere, e opusă ideii înseşi de „reprezentativitate".

Publicul românesc abia îl descoperă pe Erofeev. Nu de mult, a putut fi citită în româneşte *Enciclopedia sufletului rus*, iar acum, *Cinci fluvii ale vieţii.*

Ordinea scrierii celor două cărţi a fost, de fapt -inversă: romanul *Fluviilor…* a apărut în ruseşte în anul 2000, *Enciclopedia…* — în 2002. Cea din urmă e anticipată în multe privinţe de cel dintâi, de la viziune la scriitura fragmentară. Lipseşte „găselniţa" structurii tip lexicon, dar cele *Cinci fluvii…* „curg" tot în secvenţe narative scurte, ieşite din decupajul alert, nerăbdător al poveştilor din carte, încât aspectul de ansamblu e de succesiune de crochiuri nervoase, reunite într-un mozaic.

Ca şi în *Enciclopedie*… tonul e confesiv, de parcă autorul n-ar face decât să-şi relateze experienţele de viaţă. Alunecările fanteziste, uneori fantastice de-a dreptul, corectează iluzia „autenticităţii". Erofeev face echilibristică pe această muchie incertă dintre trăit şi închipuit, dintre realitate şi ficţiune, construind un fel de romane parodice, parcă scrise uşor, în joacă, din inerţia vervei satirice şi sarcastice, pentru ca de la un punct încolo să simţi că nu e deloc vorba despre notaţiile rapide ale unui profesionist al sfidării, aşa, cam super-ficial-provocator, ci despre încercarea foarte serioasă de a aproxima sensurile profunde ale existenţei, ale istoriei, ale destinului uman.

Cinci fluvii ale vieţii vine cu o subversiune ironică de la început, de la subtidu: dacă despre respectivele cursuri de apă e vorba, atunci de bună seamă că ne aflăm în faţa unui… „roman-fluviu"! Altfel… foarte scurt, sub 200 de pagini, deci, dimpotrivă — un „microroman", la celălalt capăt al

scalei. Formula preluată şi parodiată în carte e aceea a poveştilor de călătorie. În cele cinci secţiuni, protagonistul îşi consemnează escapadele pe Volga, Rin, Gange, Mississippi şi Niger. Enumerarea deconspiră deja intenţia autorului: sunt luate la rând un fluviu rusesc, unul european, unul indian, unul american şi unul african, într-un soi de tur de orizont pe harta mare a lumii. Pornit la drum, vilegiaturistul participă sau asistă la tot felul de întâmplări rizibile, angrenând personaje caricaturale. Multă prostie în jur, mulţi nebuni, mult sex (cu sau fără perversiuni). Vechile cărţi de călătorie, cu pitorescul lor cuminte, cu aerul lor de inaugurare solemnă a unor locuri îndepărtate, neumblate, exotice, au rămas mult în urmă. Exploratorul de şcoală nouă nu mai e interesat de marile „experienţe de viaţă", de „descoperirile" pe care ţi le pot oferi tărâmurile neştiute. Ochiul său necruţător identifică şi exacerbează toate precarităţile, în timp ce limba ascuţită formulează cele mai ireverenţioase constatări. „Văd enorm şi simţ monstruos", ar putea spune şi personajul narator al celor *Cinci fluvii…* Nu însă, fireşte — în sensul grandiosului şi al grandilocvenţei: ca şi Caragiale, dilatate şi malformate sunt micile obiecte, micile gesturi, micile caractere, mărunţişurile, detaliile, în care (în acestea din urmă, vreau să zic) ştim că se ascunde, nu-i aşa?! diavolul însuşi.

Dincolo de toate acestea, dincolo de subminarea viziunilor înaripate ale romanticilor şi ale modernilor, cărora li se dă cu tifla, ceea ce-l obsedează pe postmo-dernul nostru autor şi pe *alter ego-\A* său din carte e, totuşi! „specificul": cum e Rusia?; cum e Europa? Ş.a.în.d. Fireşte, la Erofeev clişeele identitare tradiţionale vor fi peste tot dinamitate şi înlocuite cu constatări minimalizante, de pe urma cărora nu mai rămâne nimic din „gradoarea" Rusiei, a Europei ş.a.în.d. Dar ceva se adună până la urmă: intuiţia diversităţii autentice a lumii şi percepţia vitalităţii funciare a existenţei umane, mai impresionante, la urma urmei, dacă îndepărtăm în prealabil zgura grea, obositoare a marilor imagini cele-brative atribuite naţiunilor, popoarelor, continentelor. Un anumit *crescendo* discret al cărţii conduce către atare concluzie (în ciuda faptului că, la final, protagonistul şarjează încă o dată, împingând autoderiziunea până la a se include de bună voie şi nesilit de nimeni în categoria „cretinilor delicioşi"!): căci traseul celor cinci escapade, pornit din Rusia schiţată în tuşe pamfletare, ajunsese la o surprinzătoare revelaţie africană. *Motto-vS.* Fusese, de altfel — surprinzător de „filosofic" pentru Erofeev, sugerând că, transpusă în text, tema călătoriei ne-ar permite iniţierea în… nemurire: „Călătoriile scurtează

viaţa… Lecturile despre ele o fac practic fără sfârşit” (după o zicală, pare-se — nemţească).

Mai întâi Volga, aşadar. Băşcălia la adresa „sufletului rus” e totală *(Enciclopedia…* nefăcând ulterior decât să dezvolte formula). Punctul de pornire e elocvent: protagonistul deplânge faptul că fluviul nu se varsă într-o mare adevărată, ci în Caspica, un lac, de fapt. Neajungând în „oceanul planetar”, Volga „s-a închis în sine şi s-a suprimat, ca-n Kant”, ilustrând „o altă formă a trădării”! Într-adevăr, „Volga adună apa altor râuri ruseşti (veniţi la mine! Scurgeţi-vă în mine!), alea vin la ea, intră cu încredere, iar ea se pierde aiurea”! Metaforă, vezi bine! a Rusiei înseşi, din destinul nefericitului fluviu izvorând „suferinţele fără sfârşit ale ruşilor”.

Călătoria propriu-zisă va prilejui un şir de episoade burleşti, deviate uneori spre reţetele literaturii de aventuri (amintind, merită semnalat în paranteză — anumite pagini ale prozatorilor români din „Şcoala de la Targovişte”, precum *Sinuciderea din Grădina Botanică* şi 0 *singură vârstă* de Radu Petrescu sau mai multe nuvele de Mircea Horia Simionescu; pe de altă parte, „biografis-mul” deturnat spre fantastic aminteşte *Toxicologia* ultimului). Peste tot, deriziune, deriziune şi iarăşi deriziune. Ipostaziată în personajele întâlnite pe drum, marea naţiune euro-asiatică se prăbuşeşte sub rafalele sarcastice ale autorului. Absolut savuroasă e scena care parodiază dezbaterea religioasă dostoievskiană. În casa bietului Golubinov şi a soaţei sale, Saşenka, la o masă cu friptură de raţă, peste oaspetele călător se prăbuşesc „tomurile grele, dinainte de revoluţie, ale lui Dosto-ievski”, stimulându-i apetitul pentru persiflarea temei *Karama^ovilor.* „Ştiaţi că Dumnezeu a murit?”, îl provoacă el pe Golubinov. „E greu să te închini unui dumnezeu care nu e viu”, răspunde acesta oftând, iar Saşenka, „fostă studentă”, îşi dezvăluie erudiţia intercontinentală: „Doar budismul se mai ţine bine, datorită paradoxurilor sale”! Mai departe, soţul vine spre era informatică, opinând că „Naşterea unui dumnezeu unic e la fel de imanentă ca şi unirea tuturor programelor de computer la un loc”. În ultima parte a cărţii, în Africa, eroul va lua cu el pentru citit… *Demonii*

Nu doar ruşii fuseseră persiflaţi în secvenţa consacrată călătoriei pe Volga, ci şi restul naţiilor europene: înainte de a porni la drum în compania unei nemţoaice, personajul narator face un inventar nu atât misogin, cât mizantrop, de trăsături caracteristice femeilor dintr-o sumedenie de ţări (partenerele sale de călătorie fiind, la rândul lor — făcute harcea-parcea în

toată cartea). Însă culmea culmilor e atinsă în partea a doua, în croaziera pe Rin, apocalipsă a gloriosului „europeism", atât de mult discutat şi elogiat astăzi, când Vechiul Continent se „integrează". Etapa va fi numită, de altfel — „anticălătorie" (de unde şi verbul „a anticălă-tori"!), întrucât Vestul traversat de fluviu nu oferă decât un plictisitor, placid desfrâu al confortului. Definiţii: „Europa este o căsătorie reuşită făcută la înţelegere", un mariaj, deci — de conivenţă; mai e şi „o scrâşneală din dinţi" şi un spaţiu în care „piaţa" (consumismul, adică) „a pătruns sub piele şi s-a instalat acolo ca şi ceva normal"; „Europa constă în verbul *a avea,* cu toate conjugările şi formele lui"; etc. Etc. Etc. Pe ţări: „Elveţia este verbul *a avea* în stare naturală. Elveţia e *eu am.* Şi ea, într-adevăr, are tot; are amănunţit, solid, supersocialist"; „Germania e *eu trebuie să am.* Istorico-isteric, dar cu nuanţă motivată: ca şi cum, aşa s-a întâmplat, destinul, sunt nevoită, dar eu trebuie *să am.* Greul *trebuie* să faciliteze trecerea complexului de vinovăţie, dacă cineva mai avea îndoieli de asta"; „Franţa, *am oare* eu, *dacă am}* O formulă europeană ceva mai subtilă, mai evazivă, dar răspunsul tinde să fie cât mai pozitiv: ai! Ai! Subtilitatea formulei e cam omorâtă de graba practicii. În schimb: ce frumos ai!"; „Olanda, *ai ruşine să ai1* ş.a.în.d. Iar Uniunea Europeană e „seacă". Cu un final de secvenţă autoironie, în care căpitanul vasului de croazieră îi spune protagonistului: „Nu vi se pare că verbul *a avea* din deliberările dumitale este un râgâit de la marxism?!". (Dar şi răspunsul merită citat: „Nu, căpitane, mai degrabă marxismul e un râgâit al verbului *a avea"*

Dacă ne reamintim că personajul narator vorbeşte la fel de muşcător şi despre Rusia sa de acasă, atunci vom înţelege că la mijloc nu e niciun antioccidentalism, ci un atac total asupra vechii şi încă actualei mode a definiţiilor etnice, de „psihologie a popoarelor". „Ei, scuză-mă, *Spengkr*',* îl ironizează la un moment dat căpitanul pe ajutorul său, care tocmai debitase ceva de acest fel, atacând spenglerianismul nu numai pe cont propriu, ci şi în numele autorului. Amuzant, ba chiar frumos e faptul că Irlanda scapă ca ţară a lui James Joyce, menţionat expres, cu următorul comentariu: „Irlanda e o ţară ideală pentru a continua literatura"… (Nu scăpăm, în schimb — noi: „N-am văzut nicăieri mai mulţi câini vagabonzi decât în România! Fugeau chiar şi pe pista de decolare a aeroportului internaţional din Bucureşti şi lătrau la avionul meu, când îmi luam zborul spre Moscova. I-am mai văzut şi la cimitirul militar. Mi s-a părut că sunt

sufletul geniului militar românesc. M-a entuziasmat clădirea interminabilă a parlamentului, construită de Ceauşescu. România e o ţară terminată."

Atmosfera se schimbă pe nesimţite în secţiunea a treia, cea a călătoriei pe Gange. Stilul rămâne colorat sarcastic, cruditățile de limbaj nu dispar, dar din mizeria -la propriu, a Indiei răsar miracolele. Precum această descoperire aproape filosofică, formulată aproape poetic: „M-am dus pe Gange pentru a înţelege sensul morţii, dar am găsit acolo dezlegarea rostului creaţiei. Gangele e gândit ca un fluviu ceresc, o mântuire curgătoare. În Himalaya, forţa şi limpezimea şuvoiului lui sunt asemenea imaginaţiei despre începuturi. Gangele în Himalaya e metafora creativităţii. Apa lui e de culoarea talentului". O cheie pentru întreaga carte e aceasta: „Ca să înţelegi Rusia, trebuie să te duci în India", ceea ce arată că răzvrătitul împotriva mitologiei „substanţialiste" a ţării sale nu pe ea o repudiază, ci exaltările care-i îndepărtează pe cei doritori să-şi înţeleagă destinul cu propriul lor cap, nu prin intermediul stereotipurilor naţionaliste.

în partea a patra, pe Mississippi, vine rândul Ame-ricii, despre care se spun, cum altfel?! unele lucruri sarcastice: „Să călătoreşti prin America e inutil. Cu mici excepţii, oraşele Americii sunt adunate din cuburi identice"; „Când mor, americanii se transformă în automobile, mi-a spus ajutorul căpitanului. În clipa morţii, ei ies de pe circuit. Maşinile, ca nişte globule roşii, stârnesc şi asigură starea de funcţiune a Americii" etc. Însă per total, după India, exploratorul fluvial pare să se mai fi îmblânzit un pic, încât Lumea Nouă scapă destul de uşor faţă de ce ar fi putut încasa. Un procedeu narativ subtil e multiplicarea numărului de personaje, în conformitate cu colosala diversitate a populaţiei „multi-culturale" americane. În forfota de acolo, călătorul consemnează şi o conversaţie cu… Susan Sontag, într-un bar newyorkez!

În fine, Africa neagră. Sărăcie şi mai mare decât în India, înapoiere, căldură mare. Din nou ironie şi parodie, din nou scriitură nervoasă, sacadată, pătată de stridenţe, dar apoi destinsă în descrieri ceva mai ample, iarăşi poematice: în aer se simte „narcoticul puternic" al deşertului, femeile tuaregilor sunt „de o frumuseţe nepământească", viaţa din Mali sau Nigeria se scurge în alt ritm şi cu alte mize. În mod misterios, sarcasmul cu care sunt tratate obiceiurile locale nu mai are acelaşi tăiş ca înainte.

De aici va veni dezlegarea misterului din titlul cărţii: la Dogon, ghidul povesteşte că lumea a apărut din cuvântul „AMMA” şi, mergând pe firul unei legende africane, explică apariţia celor cinci fluvii titulare ca semn al începutului absolut: „În sistemul ştiinţei dogo-neze, cinci fluvii înseamnă începutul tuturor începuturilor”. E cu unul mai mult decât cele patru din *Biblie,* bunăoară. Autorul-personaj narator are în acel moment revelaţia „cheii *acestei* cărţi”: „Patru fluvii nu formează o cunoaştere deplină, un capitol e pierdut”; „Fiecare are al cincilea său fluviu. Nu dormi, adună-te, nu pierde vremea, caută, respiră, dezlănţuie-te, nimeni n-o să te ajute, găseşte tu însuţi şi nu vei regreta. Găseşte-l şi rupe lanţul: somn-viaţă-cuvânt-moarte-iubire. Nu există un lanţ mai sacru (şi mai banal)”. Secretul vieţii. Şi al literaturii…

Aşadar, Volga, Rin — Gange — Mississippi — Niger: un traseu fluvial extraordinar pentru un scriitor care, în spatele virulenţei sfidătoare, ascunde — cu splendide efecte literare, trebuie neapărat spus şi repetat — o autentică, profundă voinţă de cunoaştere.

Cuprins

Orgasm istoric pe Volga din Stalingrad

Fantasmele alese ale bătrânului Rin

Din Gange până la cer e mai aproape decât din Berlin până la Moscova

Aligatori zburători deasupra fluviului Mississippi

Niger. Dragostea în Africa neagră

Orgasm istoric pe Volga din Stalingrad

„Călătoriile scurtează viaţa… lecturile despre ele o fac practic fără sfârşit”.

Murmurul zadarnic al şuvoiului

Totdeauna m-a neliniştit faptul că Volga se varsă în marea Caspică. Un fluviu atât de mare, atât de important, dar curge spre nicăieri. Alte râuri, ca râurile — curg cu sens, progresiv în oceanul planetar, înfăptuind teleologic un vârtej al apei în natură, dar Volga s-a închis în sine şi s-a suprimat, ca-n Kant. Asta e o altă formă a trădării. Volga adună apa altor râuri ruseşti (veniţi la mine! Scurgeţi-vă în mine!), alea vin la ea, intră cu încredere, iar ea se pierde aiurea.

Stai sub fânul auriu, în iarba înaltă de iulie, sub crenguţele aurii ale sălciilor, pe malul afluentului celui mai de jos, o oarecare Istra, o simplă spiţă din roata Volgăi, şi te gândeşti: iată murmurul zadarnic al şuvoiului, o acţiune fără rost. Astfel toată energia creştină se scurge în balta musulmană.

Oare nu de aici pornesc suferinţele fără sfârşit ale ruşilor?

Deşi, pe de altă parte, ce bine-i să nu cazi nicăieri niciodată! Fiecare cu treaba lui, iar tu, pe nicăieri. Ce bine e să deviezi de la ordinea universală şi să treci pe alături, veselindu-te şi lenevind! Gândacii se târâie, cucul cucuie, copiii se bălăcesc. Biserica de pe piezişă se oglindeşte în râuleţ. O plăcere. Patrie. Moleşeală de iulie. Printre degetele de la picioare pleoscăie mâlul călduţ.

— Oare avem un viitor? murmură copiii.

— Oare avem aripi? cântă gângăniile.

— Oare am vreo speranţă? cucuie biserica.

Eu înfăşor peisajul într-un rulou. Tot ce e viu piuie. II desfăşor încetişor.

Alegerea veselei

— Da’ ce vă trebuie un borcan gol? zice căpitanul.

— D’aia, zic eu, ascunzând fâstâcit borcanul la spate.

— Se pare, se chiora bănuitor el, că aţi pus la cale ceva necurat. Aveţi o reputaţie proastă. Acţionaţi la comandă?

— Nu.

— Atunci de ce vă trebuie borcanul?

— Ce borcan?

— Ăla pe care îl ascundeţi la spate!

— A, ăsta!

— Vreţi să întoarceţi Volga spre oceanul planetar?

— Am vrut eu, dar m-am răzgândit.

— De ce?

— Nu ştiu. Eu sunt pentru ocrotirea naturii.

— Ei, bine. Ce vă trebuie borcanul?

— Căpitane, am să vă spun, dar toate astea să rămână între noi.

— Spuneţi.

— Vreau să-l umplu cu apă din Volga.

— Oare prin ce metodă?

— Ei, pur şi simplu, am s-o scot.

— Şi mai departe?

— Nimic.

— Ce vă trebuie apă din Volga?

— Pentru analize.

— Oare ce fel de analize?

— Speciale.

— E interzis.

— Ce-i interzis?

— Să iei apă din Volga pentru analize. — Unde se spune asta?

— Ce se spune?

— Că e interzis.

— Ce, vreţi să vă arăt legea?

— Da.

— Ştiţi ceva?

— Ce?

— Daţi-mi borcanul.

— Nu, n-o să-l dau.

— Daţi-l de bunăvoie.

— Căpitane, parcă sunteţi un copil.

— Nu, dumneavoastră parcă sunteţi un copil. O faceţi pe prorocul!

— Căpitane, uitaţi-vă ce am.

— Luaţi-l de-aici. Luaţi-l imediat! Luaţi-l de-aici.

— Doar pot să iau alt borcan.

— Mai întâi să mi-l daţi pe ăsta.

— Iată-l! Ţine-ţi-l!

— Şi dacă am să vă mai văd cu vreun borcan gol… Să aveţi în vedere!

— Mă speriaţi?

— Eu v-am prevenit.

Alegerea companioanei

— Ce cretin de căpitan! i-am spus tovarăşei de drum. Ne-a luat borcanul. Ne-a luat borcanul într-o ţară liberă!

— O ţară liberă!… a răspuns companioana.

— A promis că mă îneacă!

— Ce-o să facem? s-a speriat ea.

— Să aşteptăm.

Volga, betonul mitului rusesc. Nu fluviu, ci autostradă de lacrimi. Am amânat mereu călătoria pe Volga în jos, o călătorie obligatorie, poate chiar impusă, o deplasare în căutarea mitocăniei. Invocam lipsa timpului, oboseala în cele sentimentale şi-mi găseam scuze fără nicio problemă.

În afară de asta, eram amăgit de impresiile mele adolescentine despre legăturile aproape întâmplătoare cu farmecele Volgăi, ca şi în cazul nopţii de Paşti din biserica din Iaroslavl, când băbuţele leşinau de la înghesuială şi năduşeală, dar nu puteau să cadă din cauza lipsei de spaţiu şi continuau să se legene împreună cu mulţimea, pierzând cunoştinţa, cu pupilele dilatate.

Teenager pletos, după sărbătorile din mai, mergeam din Uglici spre Moscova într-un vagon supraaglomerat, care putea a ciorapi nespălaţi şi a sudoare; noaptea un individ s-a apucat să borască, lângă mine, iar soţia lui, neştiind ce să facă, i-a împins înainte-i, în loc de lighean, bocancii, mai întâi pe unul, apoi pe celălalt. Individul i-a umplut până la refuz cu vomă şi-a început să sforăie uşurat.

Bocanci plini de vomă, asta era Volga mea, cu steaguri purpurii, seceri şi ciocane, magazine moarte care miros a săpun ieftin de rufe. Şi că pe prinţul Dmitrii l-au omorât cu trei secole în urmă în Uglici nu era deloc de mirare pentru mine, după aceşti bocanci.

După o jumătate din viaţă, chinuit de previziuni urâte, cu o mare neîncredere în înţelepciunea populară, m-am hotărât în sfârşit la eroismul tragerii cu ochiul: ce li se întâmplă oare, acolo, pe Volga? Şi-au băut definitiv minţile? S-au satanizat? Au murit?

M-am pregătit spiritualiceşte pentru o tristeţe mortală şi o zeflemea cinică, de parcă aş fi mers la o tragedie teatrală. Îmi rămânea doar să-mi aleg cu mare grijă tovarăşa de drum, ca s-o hrănesc în antracte cu îngheţată.

Moscova, uglici

Un călător singuratic e ca un şacal. De altfel, pentru Rusia *călător* e un cuvânt prea *european.* Cine eşti? Sunt un călător. Sună prosteşte. Pe de altă parte, cine sunt eu? Doar nu-s un pelerin! Nici drumeţ! Şi nici turist! Şi nici

trecător. Eu sunt un nimeni. Eu pur şi simplu plutesc pe Volga. În Rusia nu sunt cuvinte care ar defini omul, nu există etichetă pentru oamenii care călătoresc. Oamenii de aici nu se caracterizează nici prin profesie, nici printr-un anume statut social. Nu-s nici vânători, nici pompieri, nici politicieni, nici medici, nici profesori. Pur şi simplu uneori unii sting incendiile, alţii câteodată învaţă copiii. Aici toţi sunt nimeni.

Pe cine să iei cu tine? Libertate de alegere. Dar e foarte săracă internaţionala feminină!

Italiencele sunt binevoitoare şi pline de entuziasm, însă pentru gusturile ruseşti, parcă prea slăbuţe şi prea ascultătoare. Se întâmplă, îi arăţi italiencei un dolar fals şi ea leşină de bucurie. Americancele, din contra, nu-s chiar slăbuţe, dar prea sunt îndepărtate ca mentalitate. Polonezele sunt prea scârbite de Rusia. Franţuzoaicele sunt categorice şi de nefutut. Olandezele — mulaje după bărbaţi. Suedezele — nesărate. Finlandezele, iartă-mă, Doamne, sunt proaste. Danezele — educatoare excelente la grădiniţele de copii. Elveţienele — un joc fără gust al naturii. E adevărat, am cunoscut vreo trei-patru islandeze care nu puţeau a untură de peşte, dar asta tare de mult. Austriecele sâsâie. Norvegienele, unguroaicele, cehoaicele sunt neimportante. Chiar e ciudat că li s-a dat tot atâta carne, coaste şi piele ca şi altor popoare. Bulgăroai-cele şi grecoaicele îmbătrânesc văzând cu ochii. Nu reuşeşti să te îndepărtezi de mal şi ele deja-s mame-eroine. Spanioloaicele-s un vodevil pisicesc. Cât despre portugheze — nici măcar nu ştii ce e cu ele.

Mai înainte mă gândeam s-o iau cu mine pe-o englezoaică din Londra, dar s-a măritat şi a încetat să mă mai sune.

Se poate călători, evident, şi cu o damă rusoaică. Dar de ce? Fumează mult, e leneşă, e înconjurată de bădărani beţi pe care-i jeleşte de-ampulii, dar după clarificarea interminabilă a relaţiilor, prinsă cu altă înşelăciune, ea neapărat îţi va propune să facă un copil cu tine.

Călătoria cu o damă rusoaică e o călătorie-n călătorie. Un cerc dublu de griji. Şi nici nu se prea îngrijeşte. De ea se lipesc badlii, gândacii, trihomanazii. La ea totdeauna ceva nu-i în regulă cu menstruaţia.

Pe timp posomorât Volga e gri, pe timp frumos ea pleoscăie luminos în valuri cochete. De-a lungul ei stau fantomele bărboşilor scriitori ruşi cu o

compătimire sfâşietoare faţă de durerea poporului, a cărei cauză, autosodomismul rusesc — e îngropat undeva prin apropiere în nisipul murdar.

— Vom săpa? a propus, gata de acţiune, căpitanul.

— Mare comoară!

— Mă supăraţi! a zis căpitanul.

— Cine nu e cu noi e împotriva noastră,, s-au auzit bărboşii.

— Vai, cultura! m-am supărat eu. Ceva mai vesel nu e posibil?

— Concert! a strigat căpitanul.

— ’Nţeles! a salutat milităreşte ajutorul său. În primul act parcă totul a fost pregătit dinainte. Din ograda mănăstirii-rezervaţie din Uglici, unde pentru intrarea în fiecare biserică trebuie să plăteşti aparte, s-a rostogolit direct spre mine cel mai popular tip de invalid, pe cărucior de invalid, Hopa-Mitică, cu o colecţie de medalii din anii 1941-1945, cu cuvintele: „Toţi candidaţii la preşedinţie sunt evrei!” Femeile care-l însoţeau erau gata de aplauze.

— Greşeşti! i-am răspuns destul de dur invalidului. În genere, în Rusia toţi sunt evrei, în afară de tine.

— E adevărat, a spus invalidul. Eu nu-s evreu!

— Despre ce aţi vorbit? s-a interesat nemţoaica mea ultramodernă.

Cu cine să te plimbi pe Volga dacă nu c-o nemţoaică? Cu cine, dacă nu cu o nemţoaică înclinată spre neurastenie, spre datoriile chinuitoare ale Germaniei, să porneşti împotriva cursului? Din toate variantele posibile eu am ales, după ce am cântărit bine, o nemţoaică, o ziaristă din Berlin, care habar n-are despre Rusia, în schimb fiica ironică a undergroundului, cu manichiură, cu brăţări ieftine, albastre ca şi cerul rusesc, roaba fantasmelor cu tatuaj extremist pe coapsă.

Ca să n-o arunc pe companioana mea întâmplător peste bord, neavând ce face, după exemplul ţarului ţărănesc, eu am umplut toate cele patru punţi ale vaporului, nu cu pasageri obişnuiţi, ci cu câteva sute de ziarişti ruşi de cea mai provincială factură, din toate colţişoarele ţării noastre necuprinse.

Fie ca ei, ca o Şaherezadă colectivă, să ne povestească fel de fel de ciudăţenii. În sfârşit, am ordonat ospătăreselor să îmbrace bluze roze transparente, ca să plutim ca-n somn. Bufetiera Lora Pavlovna, şi ea toată în roz, mi-a gătit pentru micul dejun lapte de pasăre. L-a adus cu talgerul pe puntea superioară şi, mijind ochii de la lumina orbitoare, a zis:

— Ador să stau la soare, să mă încălzesc ca ultima viperă.

Căpitanul vaporului era, evident, chiar căpitanul.

UGLICI, KOSTROMA

Rusia e o ţară rurală. Ea n-a lăsat după ea nici urmă de arhitectură, în afară de grămezi de cărămidă fărâmiţată. Nu poţi numi cocioaba arhitectură, chiar dacă cocioaba asta e imposibil de frumoasă. Îmi place ferestruica ei ţipător de mică de sub acoperiş. Cocioaba nu-i casă. Cocioa”ba nu-i beton. Cocioaba e o halucinaţie nepământească de la lovitura asupra întunericului. Iată de ce în Rusia fiecare, conform codului genetic, e sinistrat. Cu feţe nesănătoase şi chinuite de consumatori în exces de cartofi şi de vodcă. Dar în secolul nostru, în care au învins stereotipurile, s-au făcut în ultimul moment corecturi. Sufletul rusesc a dorit brusc să se întipărească în piatră. El a schimbat gardul din scânduri albastru-verzui. Asta e mai degrabă un scandal metafizic decât o schimbare socială.

Sufletul rusesc a căzut pe gânduri despre confortul intim în scurtul interval dintre naştere şi moarte. Ce erezie! Malurile Volgăi lucesc de noi acoperişuri de fier.

— Să se fi terminat oare pe bune domnia rusească a Iu’ juma’ de litru? l-am întrebat pe căpitan, când eram împreună pe puntea vaporului. Chiar dacă în Rusia o să moară totul din nou, explozia construcţiilor din ultimii ani va rămâne peste secole.

— Totul curge, a dat din cap căpitanul. A curs şi Rusia.

— Poate că se construiesc doar cei bogaţi? a întrebat nemţoaica.

— Nuuuuuuuuu, am zis eu. S-o felicităm pe Rusia cu apariţia unei *noi* clase sociale.

— Ce aveţi în vedere? a precizat căpitanul.

— Peste Volga, ca o lună nouă, se naşte clasa de mijloc. Ce va deveni, ce va întruchipa, asta va fi şi Rusia, am spus eu poetic.

— Da… în copilărie ne arătam ciuca, a adăugat căpitanul, unindu-şi degetele, pentru exemplificare, într-o ciucă. Iar acum nimeni nimănui nu-i arată ciuca. A trecut moda ciucăi.

Neavând însă tradiţie în cultura *cărămizi,* sufletul rusesc fură de peste tot câte puţin: întăreşte aluatul arhitectural al familiei germano-francezo-americane. În locul căsuţelor de incendiu din stâlpi cu mezanin se înmulţesc case cu turnuleţe. Omul rus a îndrăgit turnuleţele. Povestea fermecată cu dezmoştenitul a coincis cu simbolul falie al creşterii excitării generale. Mai mult de atâta, între mine şi nemţoaică începe să se lege o intrigă istorică.

Merg cu ea prin bazarul din Kostroma, unde târ-goveţele cu feţe nordice palide, pline de viaţă, afişându-şi burţile, târguiesc cu peşte şi ananas.

— Nu vă supăraţi, sunteţi gravidă sau doar aşa, o femeie grasă? o întreb pe-o vânzătoare de peşte uscat.

Ce e mişto la noi? Poţi să întrebi ce vrei. Şi habar n-ai ce-o să-ţi audă urechile. Un câmp foarte larg de discuţii. Iar în Rusia nu-s mai multe gravide decât cămile.

— Io? Şi aia, şi aia, îmi răspunde. Iar tu, se pare, nu eşti de pe-aici.

— Şi?

— Ţi se va arăta un semn. Aşteaptă.

— Eşti o proastă! am turbat eu de spaimă. Tu eşti un semn, târfă căcăcioasă.

Suntem la nord, la graniţa nopţilor albe. La graniţa insomniilor romantice. Pe autobuze sunt reclame cu „Citiţi *Adevărul de Nord”* I Nemţoaicei i se face greaţă de la mirosul peştelui, în timp ce eu îi explic că în Kostroma ultima oară s-au vândut ananaşi în timpul ţarului Nicolae al II-lea, iar comerţul cu kiwi n-are precedent. În Kostroma e bisemantism: toate uliţele au câte două denumiri, fostele, cele sovietice, şi cele noi, adică cu totul vechi, slavone-biserieeşti.

Intrăm în mănăstirea de femei, deschisă din nou: nemţoaica, turnată în stil, toată, se înţelege, în negru, devine de nerecunoscut în gloata călugăriţelor înrolate sub Elţin. Aprindem câte o lumânare în faţa icoanei restaurate, a lui Spas, deşi ea, care în tinereţe a dansat *topless* pe mesele barurilor de noapte ale Berlinului de Vest şi cred că s-a împrietenit mult prea mult cu Marx, nu poate suporta religia.

— Există oare viaţă pe Marxte? o întreb pe nemţoaică.

— Ce? holbează ea ochii.

Spas începe să ardă în flăcări albastre. Icoana enormă se rupe de perete şi începe să zboare prin biserică dintr-un colţ în altul. De parcă ar durea-o. De parcă i-ar fi strâmt şi inconfortabil. De parcă s-ar cere afară dintre pereţii sfinţi.

— Ce-i cu ea? se miră nemţoaica.

— Se căzneşte, îi lămuresc eu.

În jur e gălăgie, freamăt. Toţi se uită la mine. Călugăriţele se împrăştie. Intră căpitanul nostru cu luneta din viitorul apropiat (el şi-o va cumpăra mâine din Nijnii Novgorod) şi tânărul lui ajutor, un drăcu-şor negricios.

— Seamănă cu un autodafeu, şoptesc eu, desenând în aer un ştreang.

Spas se aşază cu un scârţâit la locul său. Pe icoană apar cinci tăieturi adânci.

— Ce este o icoană? întreabă arogant căpitanul.

— O arătare în culori, dă din umeri ajutorul lui.

— Pe loc repaus, s-a răstit căpitanul.

— Icoana e un televizor rusesc, râde în batjocură nemţoaica.

Din tăieturile adânci curge, ca lacrimile, apă.

— Daţi-mi un borcan, rog eu.

— O pulă ţie, nu un borcan, mormăie bine dispus căpitanul.

— Mie îmi place Rusia, recunoaşte în şoaptă nemţoaica.

După asemenea declaraţie nu pot să n-o duc în vechiul restaurant al târgului, cu modele pe tavan şi jaluzele teatrale roşii. Restaurantul (vizavi de un nou sex-shop, cu un măr muşcat imprimat pe firmă) ziua e absolut gol. Observându-ne, chelnăriţele, nişte blonde vulgare (pe Volga toate femeile se vor blonde), dispar imediat să-şi schimbe ciupicii cu pantofi albi cu tocuri înalte:

— Nu doriţi icre?

KOSTROMA, NlJNII NOVGOROD

Rusia se înarmează. Ploaia rece ne-a alungat, pe mine şi pe nemţoaică, într-un magazin de arme din Nijnii Novgorod. Pe ferestre, gratii în bobite.

— Sunt ca şi cele de la balconul de la tine de acasă, a zâmbit nemţoaica.

— Nu, ale mele-s în formă de românite.

— De ce *de românite?*

Ce să zic? Cum să-i explic ei că gratiile decorative sunt stema înţeleptei mele ţări.

La intrarea în magazin ne-am ciocnit de căpitanul nostru şi ajutorul său smolit. În mâinile căpitanului, o lunetă nouă. L-am felicitat cu ocazia cumpărării.

— Uneori îmi place să împuşc, a zis el în glumă.

— Faţa dumitale îmi pare cunoscută, i-am zis amabil ajutorului de căpitan, privindu-l.

— N-am avut onoarea să vă cunosc, a răspuns sec ajutorul.

— Stai un pic, m-am mirat eu, nu dumneata ai jucat în Uglici rolul invalidului cu medalii?

Ajutorul s-a jenat şi se pregătea să zică ceva, dar căpitanul l-a tras în glumă după el.

— Aici nu se vând prezervative! a reuşit totuşi să strige negriciosul.

Am cumpărat cu un preţ convenabil toate grenadele de mână, „limonki”, şi le-am băgat în buzunarele pantalonilor. M-am interesat de cătuşe şi de bulanele de cauciuc.

— Să nu ne ocupăm noi în timpul liber de pe
Volga cu sadomasohismul? Am propus cu un zâmbet.

Nemţoaica a pălit emoţionată.

Chefurile din cârciumile locale au fost cât se poate de reuşite. Eram înconjuraţi de două tipuri de bază ale bărbatului de pe Volga: şateni cu mustaţă şi blonzi cu chelie. Înclinându-se deasupra mesei şi chiorându-se unul la altul, ei gemeau de fericire.

— Ei, cum vă place la noi? a spus inimos guver natorul, care semăna cu un dulap abia terminat care se mişcă foarte repede. După el erau tinerii îmbo găţiţi, care trosneau şi plesneau de propria lor energie.

Bucurându-mă de noua formă a puterii, am devenit direct:

— Fain. E adevărat că Kremlinul vostru e o labă. Doar pereţi. Nicio umplutură.

— În întinderile voljene, zâmbi guvernatorul, e o incomparabilă pustietate difuză.

— Prostraţie? a precizat nemţoaica.

— Triumful miopiei, am continuat eu, fără a o contrazice. Un om cu minte ageră n-are ce face aici.

Ruşilor nimic nu le place mai tare decât berea cu raci. Racii roşii fierţi miros a mâl voljean.

— La noi în Europa… a început patetic nemţoaica.
Eu şi guvernatorul n-am putut să ne reţinem şi am izbucnit în hohot.

— Mie căpitanul mi-a luat borcanul, am spus eu, în sfârşit.

Guvernatorul a căzut adânc pe gânduri.

— Borcanele, desigur, sunt de jumătate de litru, au spus cu glas tare tinerii care plesneau de energie.

— Ţara a obosit de experimente, a adăugat guvernatorul.

Sucul albicios de la raci te îmbată nu mai puţin decât berea. De la prima sugere a unui rac în viaţa ei, nemţoaica, se pare — a intrat cu totul în Rusia. Îşi bagă mâinile până la cot în raci. Stomacul ei îngust chiorăie. Dar era să încurce treaba un tânăr care m-a rugat ruşinat să-i dau un autograf pe-un şerveţel.

— Cărţile dumneavoastră sunt ca un ciocan de lipit încins pe care îl băgaţi în curu' cititorului.

— Bine, frate, am zâmbit eu tandru.

— Fiecare scriitor face cu ochiul către public.

— Iată autograful, dar, în numele lui Dumnezeu, nu-l consideraţi ca pe o indulgenţă! am zis, semnând şerveţelul cu un cuvânt tare.

Totuşi, nu mă simţeam chiar bine. E de ajuns doar să-i încurajezi şi ei îţi intră cu bocancii în suflet, împingându-se din spate unul pe altul.

— Deci, reiese că tu nu eşti un om, ci o instituţie publică, a observat nemţoaica cu o combinaţie stranie dintre o bănuială locală şi un sentimentalism nemţesc.

NlJNII NOVGOROD, KAZANI

Kazani a întâmpinat vaporul nostru cu o fanfară militară. Străluceau goarnele la soare. Doamne, ce frumoşi sunt tătarii! Dar tătăroaicele! Dar puii de tătari! Nu te saturi să-i priveşti! Aici fiecare e Nuriev. Aici e un balet veşnic. Sunt convins că toţi creatorii de modă italieni, celebri, sunt tot tătari. Anume în acest oraş trebuie trimişi agenţii mondiali de selectare a top modelelor. Pe feţele tătarilor e înscrisă o imagine înnăscută de star. În privirea lor e o hotărâre atrăgătoare pe care o presupun cele mai bune reclame de parfumuri.

M-am apropiat de banca veteranilor, pe care i-au adus pe debarcader special pentru întâlnirea cu noi. Aceşti fruntaşi până în ziua de astăzi sunt mască de la sunetul propriei vieţi. Erau în total şapte oameni, incluzând-o aici şi pe băbuţa în impermeabilul de nailon. Iată, de fapt, ce-a rămas din poporul sovietic. Bătrâneţea în Rusia e indecentă. Pentru descrierea ei nu ne

trebuie Shakespeare. Procesul de la Niimberg e prea teatral pentru dezaprobarea ei.

— Stahanoviştilor, cine sunteţi voi acum: comunişti sau democraţi? i-am întrebat eu, salutându-i.

— Da' cum să vă spun! veteranii au strâns din umeri.

Dacă ei mai ţineau la ceva, acestea sunt pastilele de inimă. Pur şi simplu au obosit să aştepte ca cineva să vină să-i asculte şi pe ei. În sfârşit, unul dintre ei a întrebat:

— Dar tu?

Eu m-am prezentat ca şi Churchill, părtaşul răului democratic.

— Şi noi la fel.

Ei renunţau fără luptă la concepţiile lor de viaţă.

Am surprins nemţoaica având o ocupaţie bizară. Ea sta lângă autobuz şi studia prin modernii ei ochelari de soare cum îşi schimbau uniforma soldaţii care mărşăluiseră.

— Degrabă e Stalingradul, i-a scăpat ei. Nu mânca peşte sărat peste noapte.

— Eu mănânc peşte sărat numai când sunt mahmur, m-am bucurat eu, liniştit.

În comparaţie cu tătarii, ruşii cazani sunt stângaci şi informi.

— La ruşi în general e ceva în neregulă, mi-a zis nemţoaica cu răutate confidenţială. Ei se străduiesc să fie ca şi noi, europenii, dar în ultimul moment neapă rat ceva nu le iese… Şi slavă Domnului! A adăugat ea.

Pe lângă stângăcia rusească, pe mine mă interesa fundamentalismul musulman. În moscheea din Kazani, terminând rugăciunea pentru călătoria noastră fericită, doi imami bătrâni m-au lămurit că tătarii n-au de gând să se certe cu ruşii, căci în decursul multor secole ei s-au amestecat şi s-au înrudit.

— Mie-mi place musulmanitatea voastră pentru culoarea verde-strălucitor şi pentru varietate, am spus eu respectuos. Prorocul Muhammed

a spus că numărul căilor de purificare este egal cu numărul credincioşilor adevăraţi. Ce bine e că pe imaginea Proroculuí în locul feţei e gol. Mesia e de neînchipuit. N-aveţi în moschee un vas gol? Măcar o sticlă goală de vodcă.

— Noi nu suntem băutori, au zis imamii, dar am citit în ochii lor un ordin străin de a nu da.

— Vă temeţi de căpitan? am întrebat eu.

— Căpitanul e un akbar, au zis imamii.

Am ridicat ochii către cer şi l-am văzut acolo, încercând să mă uit în altă parte tot pe el îl vedeam.

— Mă jur pe steaua care asfinţeşte, am zis eu, tovarăşul vostru n-a greşit drumul şi nu s-a rătăcit.

— Fie lăudat Allah, stăpânul lumilor, s-au auzit imamii, cel mai mare şi cel mai îndurător la Judecata de Apoi.

Am scos grenadele de mână din buzunarele pantalonilor mei albi şi am început să jonglez în glumă cu ele, stând pe covorul din mijlocul moscheii.

Imamii au scos în tăcere de sub scaune câteva sticle goale.

— Căpitanul e mare, au spus ei, dar tu eşti atotpu ternic şi milostiv.

Mulţumit de răspunsul simplu, am luat nemţoaica de mână şi am plecat, cu autobuzul, la mormântul lui Vasilii Stalin, care a murit deportat aici pe vremea lui Hruşciov. Fotografia lui Vasilii e spartă, sunt flori artificiale şi coroane, dulci accesorii funebre. Detaliile orientale în Rusia sunt de neînlocuit. Să luăm chiar şi acelaşi autobuz. Cabina şoferului e plină de fel de fel de perdeluţe, carpete, iconiţe şi şerveţele, acesta e mai degrabă un altar decât o cabină. Astfel de cabină e mult mai apropiată de India decât de Europa.

La fund

La micul dejun căpitanul a venit la mine cu o faţă îngrijorată.

— Din cabina nemţoaicei dumneavoastră toată noaptea s-au auzit ţipete straşnice, a anunţat el.

— N-o luaţi în seamă, am zâmbit eu. Are coşmaruri. Bunicul ei a luptat la Stalingrad.

— A, iată care-i treaba! s-a liniştit căpitanul. În Samara, a spus el prietenos, să nu uitaţi să vedeţi buncărul lui Stalin.

Fiecare oraş rusesc are minunea sa de văzut. Tam-bov se laudă cu zgârie-norii săi. Orei, cu prăjiturile, Tuia — cu poluţiile de noapte, Astrahanul — ca patrie a computerelor. Pe Samara, Boris Godunov a vrut s-o umple cu *ticăloşi.* Samara e neagră-neagră de la muncitori.

Forţa muncitorească ne-a hrănit cu bomboane de ciocolată, ne-a adăpat cu coniac şi nu ne-a pus nicio întrebare. Nici noi n-am avut nicio întrebare. Mie îmi place această ospitalitate proletară.

Săturându-ne de bomboanele de ciocolată, am intrat prin clădirea fostului comitet de partid, construită în stilul eclectismului negustoresc din anii 1880.

— Da’ unde pot să mă cac aici la voi? a strigat-o nemţoaica pe mustăcioasa garderobieră, împleticin- du-şi picioarele cu nerăbdare.

Am căzut subit într-un ghem nervos culturalicesc. Femeia rusoaică va spune deschis doar despre necesităţile fiziologice „mici”. „Mă duc să mă piş”, anunţă ea vesel. Iar necesităţile „mari” sunt mari secrete, ascunzându-le ca-n filmele cu spioni. Din holul larg ne-au îndrumat spre o uşă modestă. După o astfel de uşă în Rusia de obicei se ascunde cămăruţa mică a femeii de serviciu: stau căldări, teuri, atârnă un halat spălăcit. Însă când s-a deschis uşa şi eu şi nemţoaica am rămas paf: aceasta era o intrare într-o enormă lume subterană.

— Eh, propriii popi ne-au dezamăgit, a zis pe neaş teptate cineva de alături. Ne-au strivit toată credinţa, ca pe o broască ţestoasă.

Eu sunt obişnuit că-n Rusia despre ce e mai important se vorbeşte oriunde, aşa că nu i-am aruncat nici măcar o privire. Beciul ascuns de o placă de beton de patru metri, despre care nu ştia nimeni în oraş până nu demult, aminteşte din punct de vedere stilistic de ţeava metropolitanului moscovit, aruncată în jos la treizeci şi şapte de metri.

Coborând în mina ameţitoare, cu ascunzători suplimentare între etaje, care ar face cu siguranţă faţă bombei atomice, ne scufundam în fond în infernul naţional. În adâncuri, la fund, s-a deschis, în toată frumuseţea, cabinetul lui Stalin, cu lămpi de masă, în întunecosul stil al modei deco, cu un număr mare de uşi false care duc nicăieri (apărare de claustrofobie),, copia fidelă a cabinetului din Kremlin. Se cerea un roi de metafore. Sufletul rusesc demonstra cu toată claritatea şmecheria sa diavolească, naivitatea şi profunzimea.

— A auzit căpitanul cum ţipai, i-am zis nemţoaicei mele în cabinetul lui Stalin.

S-a deschis o uşă falsă. A intrat căpitanul. După el, o echipă de marinari voluntari raşi pe cap.

— Tu ai luat un vas gol din Kazani? a întrebat căpitanul, aşezându-se pe scaunul generalissimului.

— Căpitane, am zis eu cu demnitate, ăsta e un interogatoriu?

— Introduceţi-i, a zis căpitanul către telefonul conducătorului.

Doi derbedei i-au adus pe imanii. Oamenii bine bătuţi totdeauna seamănă a fi machiaţi.

— Nu i-ai iertat nici măcar pe ei! am strigat.

— Zidiţi-i în toaleta lui Stalin, a poruncit căpitanul. Pe toţi patru!

Au început repede să ne zidească, stropind, din grabă, cu mortar. În acest timp nemţoaica a năvălit peste chiuveta din WE-ul dictatorului.

— Nu din frică, dar pentru că mă scap, a zis ea, dezvelindu-şi fundul şi temându-se că va fi luată de fricoasă.

— Imami, am zis eu, unde e puterea rugăciunilor voastre?

Imamii, concentrându-se, au început să cânte imnul lor principal:

„Du-ne pe noi pe drumul cel drept, pe drumul celora pe care Tu i-ai binecuvântat, nu pe al celora care se află sub influenţa tiraniei şi nici al celora care s-au rătăcit!”

S-au tras câteva serii de automate. Sub bolta buncărului s-au năpustit luptătorii din batalionul tătăresc „Moartea fericită”. Ei au coborât ca nişte săgeţi în jos pe balustrada proaspăt vopsită. Iar marinarii de râu ruşi, călăii noştri naivi s-au dovedit a fi şi ei isteţi. Ei săreau de pe acoperiş pe acoperiş şi se ţineau în mâini ca nişte maimuţe tropicale. Căpitanul i-a condus în luptă pe băieţi. A început bătălia subterană de la Kulikov. Eu nu ştiam cu cine să ţin. Îi admiram şi pe unii şi pe ceilalţi. Armatele ruseşti au dispărut, în sfârşit, după uşile false. Musulmanii au isprăvit şi cu răniţii şi au întins spre noi cu mirare automatele lor din care mai ieşea fum.

— Asta se aseamănă cu o livadă la înălţime, le-am spus eu luptătorilor, ridicând mâinile cu plăcere. Ploaia o loveşte fără milă, iar el rodeşte şi mai tare.

— El nu e un băiat rău, au zis imamii, scuturându-şi şepcile lor negre cu cusătură aurită.

— A vrut să dea vasele sale goale, iar căpitanul i le-a luat.

— Scandal rusesc, au zâmbit luptătorii. Să futem nemţoaica? S-au adresat ei unul altuia retoric.

— Da’ de ce s-o futeţi? am intrat eu, timid, în discuţie.

— Spatele meu şi aşa e plin de cicatrice, a recunoscut nemţoaica.

— Ei, atunci căraţi-vă, au zis luptătorii, să nu întârziaţi!

— Dacă voi hotărî să trec la credinţa musulmană ştiu cui să mă adresez, le-am zis eu blânzilor imami la despărţire şi, emoţionându-mă (şi ei s-au emoţionat), am rupt-o, în sus pe scări împreună cu femeia, sărind peste câte trei trepte, evitând bălţile de sânge de om.

Samara, Saratov

După Samara, negura de pe Volga s-a mai rărit, iar fluviul s-a lărgit brusc, s-a acoperit de insuliţe cu multă vegetaţie, sălbătăcită complet. Asta nu mai era Volga, era Amazonca. Au început valuri mari. În barul de noapte cădeau halbe. Toţi cei o sută de ziarişti din presa din provincie beau şi ţopăiau, ţopăiau şi beau. Eu cu nemţoaica stăm într-un colţ: îi urmăream.

Dansurile ruseşti n-au nimic în comun cu dansurile berlineze de noapte. În dansurile ruseşti se păstrează elemente primare de isterie, care cer aproape imediat un fel de lămurire orală ca şi confesiune. De fapt, populaţia simplă rar se jeluieşte. În loc să se confeseze, se alarmează strigând. Ţipă cântece atât de tare pe uliţă cum nu ţipă nimeni niciodată. Altă treabă e ziaristica rusească. Toţi cei o sută de ziarişti vroiau să se destăinuiască în legătură cu trăirile lor interioare secrete. Femeile povesteau că-s jertfele căsătoriei: bărbaţii lor sunt alcoolici, copiii, narcomani. După lucrul în redacţie ele se duc pe terenurile agricole de după oraş şi sădesc cartofi: nu le ajung banii. Micul *Dima-de-culoare* din Sahalin a înştiinţat că el e jertfa războiului din Afganistan şi că suge puia. Contabila de 48 de ani mi-a arătat cu durere ţâţele.

— Şi care-i confesiunea? n-am înţeles eu.

— Oare ele nu-s îndeajuns de vorbitoare? a replicat contabila.

— Trei căsătorii, două fiice, cincisprezece avorturi, privind, am zis eu, ca un chiromant.

— S-a potrivit, a spus contabila, încheindu-şi sutienul.

Un tânăr dintr-un orăşel din Ural a recunoscut că el e jertfa penei: scrie poezii geniale, dar se ruşinează să le arate. L-am rugat să citească măcar una.

— Pentru ce? s-a ruşinat poetul.

Fiecare poet din Rusia visează să moară sub un gard. N-am insistat.

Ziaristul din Novosibiri cu faţă de Lenin muribund a recunoscut că a colaborat cu KGB.

— Da’ ce-ţi trebuie un borcan? a întrebat el la rândul său.

— Îmi trebuie.

— Ecumenismul n-o să treacă, m-a asigurat el.

— Lora Pavlovna, am strigat eu. Şampanie.

— S-a terminat! s-a înfoiat războinic femeia de la bufet. Da’ ce ţi-o fi venit prin cap? A ţipat ea. Nu se poate să iei la analize apă din *Nolga-mumâ.*

Ziariştii s-au adunat la gălăgie.

— Ce ziceţi, m-am adresat eu celor de faţă. O să reînvie Rusia sau o să se ducă la fund?

— Noi suntem cei mai buni, a izbucnit răspunsul comun.

— Încă o dată despre spiritul naţional, i-am zis nemţoaicei la a cărei masă m-am întors imediat.

Eu trec printr-un grup de aurolaci, prostituate de pe peroanele a trei gări, gaborii gării, mă ridic pe scări la femeile de la garderobele prestigioaselor cazinouri, la barmani, proprietari de cluburi, clienţi, stripteaseuze, şi toţi îmi spun: noi suntem cei mai buni. Intru într-o toaletă nou-nouţă cu muzică stereofonică. Cabinele sunt ocupate. Uşile sunt larg deschise. În Europa ţi-e a borî, despre întâmplările vieţii, ca şi despre avorturi se scrie înainte de moarte în memorii. Aici e rutină. Şi toţi aceşti „noi suntem cei mai buni", aşezându-şi picioarele, bărbăteşti şi femeieşti, marinăreşte, stau şi borăsc. Şi, cred, dacă în această ţară superbogată bazată pe o mentalitate arhaică n-o să ne schimbăm părerea despre superioritatea noastră, că o să borâm peste toată lumea.

Dar cel mai tare se evidenţia frumoasa Nataşa de la ziarul din oraşul O. De sub Moscova, care dansa într-o rochie foarte scurtă, asemănătoare cu un tricou marinăresc lipit de corp. Ea s-a apropiat de noi, s-a aşezat brusc pe scaun:

— Ei, ce credeţi, sub fustă am lenjerie intimă sau nu?

Am înţeles imediat că n-are acolo nimic altceva în afară de dorinţă, dar ea m-a întrerupt:

— N-am dormit niciodată cu vreo femeie, am avut, înţelegeţi şi voi, complexe, dar aş fi vrut să încerc.

Nemţoaica, deloc lipsită de afecţiune feminină, a mângâiat-o pe părul ei lung.

— Eu ţi-am şi îndrăgit rectumul, a zis ea, ară-tându-i Nataşei tatuajul ei extremist de pe coapsă.

— Dar de fapt îl prefer pe el, a spus Nataşa într-o englezească stricată, arătând spre mine.

Totdeauna m-a înduioşat disponibilitatea la futut a fetelor rusoaice.

— Peşte! am zis eu, ridicând din sprânceană.

— Vreau! Vreau! S-a bucurat ea.

Aici nemţoaica n-a mai rezistat şi, motivând cu durerea de cap, m-a cărat pe punte să ne uităm la negura de pe Amazon.

— Sunt nebuni, a zis ea.

Toată vremea cât am fost în Saratov a trecut în discuţii contradictorii. Cică Saratov în mongolă ar însemna „Munte galben". Naţionaliştii locali se luptă pe viaţă şi pe moarte cu această etimologie.

FAPIA EROICĂ A LUI GOLUBINOV

La galeria de artă din Saratov sunt multe capodopere. Câteodată mai intră câte o excursie de elevi, mai zbiară, se joacă de-a v-aţi ascunselea, admiră pictura **lui** Repin şi Malevici şi iar e linişte. Ne-am întâlnit cu Golubinov în faţa tabloului unui pictor italian necunoscut din secolul al XV-lea, pictură care o reprezenta pe Madona cu copilul şi cu doi îngeri bolnavi de conjunctivită. Golubinov e un intelectual de treizeci şi doi de ani. Slab şi cu ochelari, ca şi Cernâşevsky, dar refuză asemănarea. Golubinov avea în mâini o pungă în care se zărea ceva asemănător cu un borcan de trei litri, învelit cu mare atenţie într-un ziar local.

— Pentru analize, ne-a înştiinţat el cu jumătate de glas.

Eu am dat din cap. Am ieşit în stradă.

— O să-l umplem seara târziu, înainte de plecarea voastră, a zis Golubinov. Să vă arăt oraşul?

— Mai bine mai vorbim, am spus eu, privind în jur.

— Cum doriţi, a strâns el din buze.
Provincialii sunt supărăcioşi, dar nu trebuie să-i încurajezi.

— Vreţi să mâncaţi?

— Vreau.

Ne-am trezit în apartamentul lui. Saşenica Golu-binova ne-a întâmpinat într-o rochie de sărbătoare.

— Se răceşte raţa, a zis ea zâmbind.

Ne-am aşezat repede la masa plină de mâncare şi am băut vodcă.

— De ce vă e capul bandajat? l-am întrebat pe Golubinov.

— Golanii, a răspuns el absent.

— La târg, a adăugat Saşenica Golubinova, zâmbind, cu topoarele.

— Încetează, i-a interzis Golubinov.

Au început să cadă pe mine cărţile. Tomurile grele, dinainte de revoluţie, ale lui Dostoievski. Ilustrate vechi au zburat din albume şi s-au împrăştiat în toată camera. Debarcaderul din Saratov. Vederi cu Saratov. Oameni din Saratov. Am sărit să le culegem. Sub masă m-am întâlnit cu Golubinov.

— Ştiţi că Dumnezeu a murit? l-am întrebat.

— Au ajuns zvonuri şi la Saratov, a aprobat el.
Am început să mâncăm raţa aproape caldă, aju tând-o să alunece pe gât cu vin dulce.

— E greu să te închini unui dumnezeu care nu e viu, a oftat Golubinov.

— Doar budismul se mai ţine bine, datorită paradoxurilor sale, a observat fosta studentă Saşenica.

— Naşterea unui dumnezeu unic e la fel de imanentă ca şi unirea tuturor programelor de computer la un loc, a judecat Golubinov. Pur şi simplu asta urmează. E comic să asişti la această competiţie ieftină dintre religii.

— Sistemul multipartinic al dumnezeilor, am concluzionat eu. Dar nu-i mai bine oare să rămânem la ea, având şansa de a ne schimba stăpânii?

O vreme am mâncat raţa în tăcere.

— Iată, bunicuţă, şi ziua lui Yurie! am adăugat eu vesel, pe neaşteptate. Apariţia unei singure dum- nezeiri. Prima revoluţie metafizică a secolului XXI
din punct de vedere temporal.

— Dumnezeu şi sfinţii din Europa sunt atât de plictisitori că încep să aducă a mâncare coreeană, a zis Saşenica.

— La păgâni erau mai mulţi dumnezei în interiorul aceleiaşi credinţe. Acum sunt mai mulţi dumnezei în interiorul întregii omeniri, a zis Golubinov îngândurat. Următorul pas natural care ar trebui să se întâmple e uniunea dumnezeilor.

— Panteonul dumnezeiesc, permisiv, răbdător, dar lipsit de energia creatoare a viitorului, a căzut adânc pe gânduri Saşenica.

— Libertatea alegerii lui Dumnezeu e o libertate umană imensă, am zis eu. Deşi trebuie introdusă o corectură în ceea ce priveşte imaginea dumnezeiască, iar asta va întoarce situaţia în mod neaşteptat şi total de partea unui Dumnezeu unic. Se vor descurca oare oamenii în situaţia asta şi dacă se vor descurca, cum?

— Dar cum poţi să ai încredere în omenire şi n-o să se dovedească oare acest nou Dumnezeu unic ceva asemănător cu un dictator, care va omorî definitiv libertatea? a întrebat Golubinov.

— Păi iată ce înseamnă cinci fluvii ale vieţii! şi-a dat seama Saşenica.

— Da, am zis eu, cinci fluvii ale vieţii, asta este aşteptarea minunii noii revelaţii.

— Şi o aşteptaţi?

— Chiar el *este* minunea, a zis serios Golubinov, arătându-i Saşenicăi spre mine.

— De ce Rusia e o ţară atât de amărâtă? m-a întrebat direct Saşenica.

— Analiza o să arate, a zis Golubinov. Ei, gata. E timpul.

Ne-am ridicat, ne-am apropiat de uşă.

— La noi a locuit bunica. Apoi a murit, a zis Golubinov.

Furişându-ne, am început să coborâm spre Volga. În depărtare era vaporul meu cu o plăcută muzică de dans.

Ştiam că nemţoaica ne priveşte cu binoclul de noapte din cabina ei.

Golubinov a scos un pachet, a intrat în apă până la genunchi.

— Vă închipuiţi, e caldă, s-a mirat el în surdină, scufundând borcanul în apă.

Ca un răspuns, vaporul a urlat prelung. Brusc borcanul din mâinile lui Golubinov s-a făcut ţăndări. Deodată Golubinov a oftat încet, s-a dus la fund.

— Nu-i cinstit, ticălosule! am zis eu, gândindu-mă la căpitan.

Moartea Dumnezeilor

Rareori un rus se duce la saună cu gânduri curate. Eu am intrat în saună cu o grenadă de mână. Căpitanul sta pe un prici cu patru femei. Una era Lora Pavlovna, vânzătoarea de la bufet, alta, frumoasa Nataşa, a treia s-a dovedit a fi bărbat — ajutorul căpitanului, a patra era complet goală. Spre uimirea mea, aceasta s-a dovedit a fi nemţoaica, udă leoarcă de transpiraţie şi cu tatuajul extremist pe coapsă.

— Bună ziua, căpitane, am zis eu binevoitor. Vedeţi bucăţica asta de vas spart? I-am arătat o ţandăra. Salutări de la Golubinov.

— Eu nu înţeleg toată istoria asta cu veselă spartă, mi-a zis nemţoaica, ferindu-se instinctiv de exploziile şi împuşcăturile ruseşti. Eu înţeleg totul, dar ce legătură are aici vesela spartă?

— Tu eşti liberă, i-am zis nemţoaicei. Şi Nataşa poate să iasă de aici şi să te liniştească. Plecaţi, radeţi-vă una pe alta pe picioare. Lora şi ajutorul pot să rămână. Mie nu-mi pare rău.

— Aşteptaţi, a zis căpitanul. Nu aruncaţi grenada! Lora, dă-i un borcan gol. E maniac. Eu mă predau.

— Vreţi să umplu borcanul cu apă din Volga? s-a oferit slugarnic ajutorul căpitanului.

— Odihneşte-te, negroteiule, am zis eu. Lora, adu-mi borcanul.

Lora a fugit cu picioarele goale după borcan.

— Eu sunt bugetar, a zis căpitanul cu mâinile ridicate, dar de moarte nu-s gata.

Vreţi ceva de băut?

— N-am să refuz.

Căpitanul şi-a lăsat mâinile în jos şi a turnat vodcă în pahare.

— Ei, pentru analizele dumneavoastră! a zis căpi tanul.

Am băut încruntaţi.

— Deşi, ce este o analiză? a întrebat căpitanul, ronţăind un castravete murat. Nu-i treabă rusească asta. Eu ştiu şi fără analize că aici curge apă moartă, nu vie. Ai înţeles? Ei, iată *atât* de moartă! Cu totul moartă!

— Ce fel de bugetar eşti tu atunci? m-am mirat eu.

— Păi eu de aceea şi sunt bugetar, că apa e împuţită, a zis el.

— Dar dacă o voi învia? am zis eu.

— N-ai tu atâta sânge-n pulă, a zis căpitanul. Ei, hai, toarnă! I-a zis el ajutorului.

— Ce-i aia rus? a zis căpitanul, bând din nou vodcă. Mai întâi de toate rus e adjectiv. Chinez e substantiv, francez, substantiv, negru — şi ăla substantiv el

— Chiar şi evreu, a adăugat ajutorul, mutră de jidan, dar e substantiv!

— Adevărat, a căzut de acord căpitanul. Dar iată rusul, el e adjectiv.

— De ce să fie adjectiv? am întrebat eu.

— Iată că eu toată viaţa mă gândesc la ce se anexează el şi iese că el nu se anexează la nimic, oricum nu l-ai anexa. Cine este rusul, dacă e să ne

gândim? Demonstraţie prin reducere la absurd. Într-un cuvânt, un animal apoteotic.

S-a stins lumina. Sauna a devenit întunecoasă. Rebelii m-au strâns de gât cu mână de fier.

— Ei, iată că s-a terminat, a zis căpitanul. Aprin deţi lumina, Lora Pavlovna.

Vânzătoarea de la bufet a îndeplinit comanda în hohote.

— Fratele meu, noi nu putem trăi împreună în acelaşi univers, nu fără tristeţe transcendentală a observat căpitanul, legându-mi mâinile la spate. Ori tu, ori eu. Aşa că te vom termina.

— Dar înainte de asta futeţi-l! a spus înflăcărată Lora Pavlovna.

— Neapărat, a rânjit ajutorul.

— Ce e cu voi! am ţipat. În toată lumea homălăii şi-o trag din iubire, iar voi aţi transformat în Rusia actul sexual în ruşine şi înjosire totală!

— Am vrut şi l-am transformat, a spus Lora Pavlovna, rupând hainele de pe mine.

— Acum am să te analizez eu pe tine, a declarat căpitanul, aşezându-se într-o poziţie senzuală. Ia ajută-mă, Lora Pavlovna.

Am început să mă rog. În acest minut Hristos mi-era mult mai aproape decât Budha şi alţi sfinţi exotici. În acelaşi minut am înţeles în ce uşă trebuie să bat. Uşa saunei a zburat din balamale. În prag sta nemţoaica mea cu un bazooka pe umărul gol. După ea, frumoasa Nataşa cu sabia scoasă din teacă. Spre norocul meu, ele s-au uitat prin gaura cheii.

— Hende hoh! a strigat nemţoaica pentru prima oară în germană şi pentru prima oară mi-a plăcut limba asta.

— Nicio mişcare! Bunicul meu a fost SS-ist.

Ea a spus purul adevăr. Toţi au ridicat mâinile, în afară de mine. Nataşa a tăiat cu sabia funiile cu care eram legat. Banda a fost neutralizată. Nemţoaica a aruncat cu dibăcie peste fiecare din cei trei câte un şţreang din cânepă. În acest moment a ţâşnit în saună, cu un steag alb în mâini,

contabila, aia care mi-a arătat sânii. Ea vroia să spună ceva important, dar în loc să facă asta a dat din neatenţie de sabie şi, după părerea mea, a murit instantaneu. Şi învingătorii, şi învinşii n-au reuşit să nu zâmbească.

— Ei, adio, căpitane! am zis eu, fără răutate. Adio şi ţie, Lora Pavlovna.

— Fiodor, gata! Heil Hitler! A răsuflat ajutorul căpitanului.

Resemnat, călcând peste sticle, s-a suit pe masă să se spânzure.

— Urcă şi tu, partizanco! a strigat către vânzătoa-rea de la bufet nemţoaica. Repede!

— Chiar dumneavoastră mi-aţi spus că sunteţi cu totul împotriva condamnării la moarte, i-a reproşat ei, uşor, căpitanul cu ştreangul de gât.

— Da, a spus nemţoaica. Însă şi mai mult decât condamnarea la moarte eu urăsc partizanii!

— Tutu meu, la revedere! s-a adresat destoinic

Lora Pavlovna către căpitan.

Toţi au înţeles subit că între ei în viaţă a fost un mare sentiment.

— Poate nu trebuie? a întrebat Nataşa cu sabia, şovăitor.

În loc de răspuns, nemţoaica a tras masa de sub picioarele osândiţilor şi ei s-au legănat în aer, spe-riindu-ne cu erecţia lor de dincolo deja.

— Fotografiaţi-mă împreună cu ei, a zis nemţoaica, aşezându-se cu un zâmbet între penisurile a doi spânzuraţi.

Lora Pavlovna se legăna de sine stătător, transformându-se spectaculos dintr-o vânzătoare de la bufet într-o mare martiră.

SARATOV -VOLGOGRAD

Când bunicul ei asalta Stalingradul, bunica mea era înfometată în blocada Leningradului. Odată, după explozia unui obuz nemţesc, peste fereastră a zburat în camera ei capul smuls al vecinei. Pe toată durata Stalingradului am râs, de parcă râsul ne-a intrat în gură. Îndeosebi am râs la movila Mamaev, unde mi-a venit s-o prăjesc pe nemţoaică la focul veşnic.

Fiecare popor înţelege problema suferinţei în felul lui. Ruşii o traduc în limba accesibilă lor. La picioarele Patriei-mume, care are gura deschisă ca la franţuzoaica Mariana şi pieptul nefericitei contabile, s-a grămădit o grupă întreagă de statui, simbolizând suferinţa colectivă.

Fiecare compoziţie e formată din doi oameni: unul e rănit, iar celălalt îi acordă ajutor şi e gata să-l răzbune. Şi aceşti răniţi seamănă mai mult a beţi decât a răniţi. Deosebit de bună e sanitara, care cu grijă şi cu un chip de şmecheroaică îl cară de pe câmpul de luptă pe un bărbat beat pizdă. Mai degrabă ea îl duce de la chef acasă, ca să-l pună în aşternutul ei, să-l dezbrace şi să-l mângâie.

Nemţoaica râdea cu lacrimi de presupunerile mele. De râs, am nimerit în iarba deasă. La picioarele noastre se întindea oraşul renascentist, cu infiltrări din clasicismul grecesc, construit de prizonierii nemţi în spiritul realismului imperial. Pe celălalt mal, după Volga, începea stepa fără graniţe, începea Mongolia şi China.

— Hai arată-mi, m-a rugat nemţoaica.

— N-o să-ţi arăt, m-am ruşinat eu.

Evident, i-am arătat. Mormolocii ne făceau din coadă în apa tulbure. Peştişorii se aruncau în toate părţile. La fundul borcanului sta o misterioasă piatră neagră. Am început să ne facem planuri, uitându-ne la borcan. Bunicul ei şi bunica mea ne priveau din ceruri.

Bunicul ei era, mi se pare, nemulţumit şi bolmojea că nu trebuie să ai încredere în ruşi, în schimb bunica, după cum mi-a părut, era mândră de mine. Când ne-am ridicat, în timp ce ne scuturam, nemţoaica a recunoscut că până acum n-a bătut-o nimeni în timp ce făceau dragoste.

— Mă bucur, am zis, că în timpul călătoriei ai avut trăiri noi.

Fantasmele alese ale bătrânului Rin

Fuga de confort

Toamna e timpul cel mai potrivit pentru a critica raţiunea pură. În Europa rusul se simte un prost. Împotriva Europei, ca şi împotriva răngii, el nu are ce face. Dacă te uiţi la Europa cu gura căscată ea se va întoarce de la tine cu o indiferenţă înrudită cu dispreţul. Dacă începi să faci scandal tropăind din picioare, ea se va mira, apoi te va lua iute de ureche şi te va scoate în partea cealaltă a uşii, ca pe un ticălos urât mirositor.

— Ce părere aveţi despre cruciaţi? a întrebat căpi tanul.

— Mai mult îmi plac samuraii, am răspuns eu.
Cum s-ar zice, am stat de vorbă. Dacă se pot face o mie de oi identice, de ce să nu facem o mie de căpitani vii identici? În Europa, vrei-nu vrei, începi să ai încredere în ştiinţă şi-n tehnologie. Ca să nu par prea patetic, l-am felicitat mai degrabă cu ocazia însănătoşirii decât a reînvierii.

— Mersi, a zis căpitanul, întorcând, printre altele, ochii într-o parte.

Nemţoaica mi-a ţinut morală. Ea a spus că în Europa nu se felicită nici cu ocazia reînvierii, nici a însănătoşirii şi, în general, cu niciun fel de ocazie. Poate că doar la nuntă.

— Să feliciţi e o barbarie, a comentat ea.

Nu exclud că nemţoaica era sub influenţa supărării. Întâlnindu-mă cu ea pe Rin, am sărutat-o prieteneşte pe obraz şi în loc de salut, am zis din greşeală *la revedere.* Ce era cu ea! De indignare i-au ieşit coşuri pe nas. Dar şi eu îs bun! Să greşeşti atât de nepotrivit! În Europa rusul e ca un gândac. Aleargă, îşi mişcă mustăţile, adulmecă nervos. El e supărător pentru suprafaţa ei curată. Europa poate să urmărească cu interes gângăniile exotice, ei îi place o oarecare tarantulă veninoasă, o oarecare omidă ciudată, vacile domnului o înduioşează, dar gândaci ca lumea nu există. Un rus deştept se simte un mare prostălău în Europa. În acelaşi timp, Europa, subconştient, se teme foarte tare de Rusia. Mareşalul polonez PEsutsky vroia s-o vadă pe Rusia nu roşie, nu albă, ci slabă. Ca să faci Rusia slabă trebuie să-i înfrângi voinţa. Europa simte intuitiv că Rusia e mai puternică

decât ea şi va fi o zi când Rusia o va înghiţi aşa cum un peşte mare îl înghite pe unul mic, chiar dacă ăla mai mic e mai frumos şi mai tupeist decât ăla mare.

— Cum te cheamă? am întrebat-o pe nemţoaică.

— Parola: losk! mă învăţa ea batjocoritor.

— Ce cuvânt de baltă! n-am rezistat eu.

În Europa ea arăta altfel decât pe Volga. Parcă au schimbat-o. Era ca toţi, doar că mai smucită.

Ce este *anticălătoria?* Când baţi pasul pe loc? Simpla pierdere de timp? Sau, poate, entropia speranţei? Eram pregătit pentru o plimbare veselă prin arterele de apă (cum se spune în prospecte) ale Europei, începea perioada caldă a toamnei. Iată ce n-o să fie niciodată în Rusia, această perioadă caldă a toamnei. Nu o scurtă toamnă văratică, ci o frumoasă toamnă prelungită, cu seri calde, o toamnă castano-platanică de catifea lipseşte din lista noţiunilor pe care le-ar înţelege ruşii. Am luat cu mine din Moscova chiloţi de baie şi cele mai bune cravate italieneşti. Nu i-am folosit nici pe unii, nici pe ceilalţi. Nu numai natura mi-a jucat feste. Pluteam la vale, mai degrabă, nu pe Rin, ci în viitorul imediat. Viitorul, cum s-a lămurit, înseamnă bătrâneţe. Tot el constă şi din confortul absolut. Ultimul — posteritate europeană imposibil de ocolit. Asta nu-i atât un trai, cât o fantezie ideologică neputincioasă. Iată că de mai mult de 150 de ani călătoriile pe Rin sunt vestite prin servicii impecabile. Primul vapor a apărut pe Rin în anul 1816. Scrupuloasa jucărie englezească pornea din Rotterdam pe 8 iunie, iar pe 12 ajungea deja la Koln. Mai sus pe fluviu au tras-o edecarii ruşi şi caii arăbeşti, până la Koblenz, unde s-a înecat. Europa învaţă din greşeli. Ei îi place să facă chestii convenabile. Celţii veneau pe Rin pe plute încă în secolul II înaintea erei noastre. În secolul IX poporul de pe Rin era jefuit de vikingi. Americanii au trecut fluviul pe 7 martie. Pe data de 17, podul de sub ei s-a prăbuşit. Alsacia şi Lorena au fost însuşite de Franţa. După referendum Saar s-a întors în Germania. Adenauer s-a născut în Koln. Goethe a învăţat medicina în Strasbourg. Jaspers a murit în Basel. E limpede că e vorba de unul şi acelaşi om. Europa poate să se prăpădească *doar* de lipsa respectului de sine. Baselul e la 252 de metri deasupra nivelului mării. Are 182 000 de locuitori. În fiecare secundă prin Basel curg

1 030 metri cubi de apă de Rin. Graful local Tzepelin e sprijinul meu de nădejde. Am luat cunoştinţă de aparatele lui aeriene, cabinele, vana, mâncarea şi, evident, peisajele, aduse la perfecţiune. Pe luxosul vapor „Dutchland" am nimerit în mâinile confortiştilor profesionişti. Nu-i simplu să-i refuzi. Confortul se surpă peste senzaţiile tale printr-un film subţirel de plastic. Mai bine e să pluteşti cu pontonul, chiar dacă şi asta e artificialitate şi autoamăgire. N-am *anticălătorit* niciodată mai tare decât de la Basel la Marea Nordului. Bufetul rece s-a dovedit a fi mai puternic decât Rinul. Vaporul cu aburi eclipsează soborul din Koln, ne-maivorbind de ruinele epocii medievale cu steaguri nemţeşti pe acoperişurile restaurate.

— Vă plictisiţi? m-a întrebat grijuliu căpitanul, uitându-se cum răscolesc blazat prin salata de crabi.

— Astăzi mi-am amintit subit cum Lenin spunea în lucrarea lui timpurie *Ce-i de făcut?* că „Trebuie să sperăm!"

— Fără speranţă n-ai cum să trăieşti, m-a aprobat căpitanul. Poate că ne veţi lua în prizonierat?

— Pentru ce? m-am interesat eu.

Torturile cu piersici tapetate cu ciocolată arătau mai şovinist şi decât monumentele patriotice ale lui Wilhelm şi chiar decât a însăşi Germaniei-mumă înconjurată de o bandă de vulturi de fontă.

— Mă gândeam cândva că doar în Rusia înmulţim monştri sculpturali, m-am destăinuit nemţoaicei.

Călătoria e mai întâi de toate eveniment, într-o perspectivă ideală, aventură. În Europa modernă întâmplarea e redusă la minimum de acţiune. Turistul este transformat într-o figură comică. Ca şi păsările din colivii, el ciuguleşte câte o sămânţă din substanţa pe care i-o strecoară agenţia de turism. Călăuza îşi însuşeşte funcţia de legislator totalitar, nu prea străin de anecdotic. El conduce cu umor:

— Che Guevara a murit frumos în Bolivia, i-am zis nemţoaicei.

Ea, în pantalonii ei oranj, s-a înviorat.

— Îţi aminteşti, a zis ea, el îi ordonă agentului CIA, cubanezului căruia i s-a dat comanda să-l omoare, să-i transmită lui Fidel Castro că degrabă

revoluţia va învinge în toată America Latină.

— Fidel Castro e, evident, un cal înaripat cu ouă, am zis eu, dar Che Guevara a murit fotogenic.

— Hai să ridicăm deasupra vaporului drapelul roşu, a propus nemţoaica.

— Aha, am spus eu. Şi să numim corabia „Cuira-satul Potemkin”.

Nemţoaica a râs fericită. Călăuza face mişto de aceste legende romane şi despre Rin (în care eroii întotdeauna se dovedesc a fi jertfele propriei violenţe, iar eroinele, ale propriei prostii), dar cade pe neaşteptate într-un discurs demagogic lacrimogen. Ghizii sunt sclavii lui şi ca orice sclav îşi fac lucrul de mântuială. Pentru ei Kolnul e în primul rând patria parfumului.

— Ascultaţi, terminaţi să mâncaţi, mi-a zis la ureche, căpitanul, în timpul mesei. Atacaţi-mă cu furie, ca pe Palatul de Iarnă! Arestaţi-mă, cum ar face un guvern provizoriu!

În Amsterdam am fugit de pe corabie fără a mă uita în urmă, dar eram convins că sunt urmărit pas cu pas de toată echipa în frunte cu duiosul căpitan de operetă, organizatorii multilingvi ai răgazului, bucătarii cu bonete de sărbătoare, chelnerii, barmanii, servitoarele din saloane, care au luat cu ele şi aspiratoarele care nu fac zgomot. Simţeam în ceafă zâmbetele lor absolut amabile, cu care fugeau după mine în paroxismul ospitalităţii comerciale, cu care ei vroiau să mă ducă înapoi la Basel, apoi iar la Amsterdam, şi încă o dată la Basel, să mă lase la ei pe toată viaţa. M-am aruncat pe scaunul din spate al unui taxi, urlând către şofer:

— Haide! în cel mai obscur loc! În cea mai neagră cameră a desfrâului olandez!

Atât de tare vroiam să mă tăvălesc în mizerie.

Gerontoplutire

Cine s-a culcat cu femei foarte bătrâne şi a găsit în asta un rost, acela va îndrăgi călătoria pe Rin. Păpădii dumnezeieşti, găinuşe de munte galben-albăstrii îmi tulbură imaginaţia. Pictorul moscovit Tolea Zverev, scuipând beat oasele de găină pe podeaua din bucătărie, îmi povestea despre farmecul gerontofiliei.

— Ţâţe flasce, păr rar, grotă, tot rară — fain!

— În ce sens *rară?* am amuţit eu cu un fel de spaimă languroasă.

— Da’ iaca uite, mi-a zis Tolea, şi m-a condus spre puicuţa lui somnoroasă, de la care duhnea a căcat şi a moarte.

A dat la o parte rochia ei albă-albă. Nişte pasageri sunt duşi pe braţe la bordul vaporului. Tineretul se strânge în colţuri.

— Ei, şi ce va fi mai departe? întreabă nemţoaica.

Din burtă ţâşneşte un puroi verde. Cum ai întoarce-o, bătrâneţea are ceva respingător. Mi se prezintă, la alegere, fenomene ale decadenţei franţuzeşti, nemţeşti, canadiene, din Hong Kong. Parada intercontinentală a paraliziei şi a marasmului în continuă creştere. Picioarele unora s-au uscat, ale altora s-au umflat. Unii şchiopătează, unii sforăie, unii sunt saşii, unii au ticuri, unii tuşesc, alţii se scuipă, iar unora le-a pierit piuitul. Deodată *ickea rusească* se rupe din lanţuri. Europa este o căsătorie *reuşită* făcută la înţelegere. Noroc în noroc. Matrimonial unicat. Sărbătorească este lumina oraşelor sale. Piaţa e inima ei îmbelşugată (în comparaţie cu centrul religios-ideologic ofticat din Rusia). Obligaţie şi relaxare, urlet şi selecţie, liturghie şi sacrilegiu, toate s-au unit în acelaşi curs, care în Polinezia este numit, se pare, cu un cuvânt sacru, „mană”.

— Mană-nemană, aşa, ceva de care habar n-am, a precizat căpitanul.

— Europa e o *scrâşneală din dinţi,* s-a strâmbat ajutorul căpitanului.

— Ei, scuză-mă, *Şpengler,* s-a întunecat căpitanul. Eu nu-s vinovat că piaţa a pătruns sub piele şi s-a instalat acolo ca şi ceva normal.

— Slavă Domnului! şi-a netezit sprânceana ajutorul căpitanului. În ziua de ieri niciun pasager nu şi-a dat duhul.

De ce strâmb din nas? Călătoria se transformă într-un chin. Bună ziua, mâine! Astăzi asta se întâmplă cu părinţii. Seara ei stau în bar şi ascultă muzica tinereţii lor postbelice, bughi-vughi, cântată pentru ei de un cvartet ceh.

— Tovarăşi! am rostit eu, adresându-mă către bătrâne şi bătrâni.

Mi se pare că ei m-au înţeles. În orice caz au început să şuşotească, arătând spre mine cu degetele tremurânde.

— Moartea nu există, am adăugat. Revoluţia înlo cuieşte moartea! Cine este împotriva revoluţiei slujeşte cauza morţii.

Pe malul Rinului, bănci ca-n parcuri. Harta Rinului, făcută de firma Baedeker, pare mai autentică decât Rinul. Existenţa cu toate măruntaiele ei se târâie pe hartă. Fiecare kilometru e însemnat cu un stâlp vărgat. Orăşelele confortabile amintesc de bunii cunoscuţi care s-au pregătit pentru a pleca la iarbă verde cu copiii şi cu câinii lor, dar pe drum nu ştiu de ce au împietrit. Eu, ca-n vis, fac tot posibilul ca viaţa mea să nu semene cu Rinul.

— Legaţi-mă şi împuşcaţi-mă, a rugat căpitanul.

— Unde vă e ghilotina? a întrebat nemţoaica, îndesându-i cu răutate umbrela în gură.

În acelaşi timp, Rinul nu e prea recomandat pentru înot. El e cam sărat din cauza deşeurilor naturale şi industriale. Gustul apei din Rin le aminteşte femeilor, homosexualilor şi, în general, oamenilor curioşi, de penisul nu îndeajuns de bine spălat al *prietenului.*

Am numit-o pe animatoare comisar. În viaţa anterioară ea era Lora Pavlovna, care nu ştia limbi străine, iar aici le vorbeşte pe toate la rând, de la olandeză la malaieză.

— Lora, i-am zis. Lasă-l pe căpitan. Vino la mine.

— O, fain! a răspuns Lora. Eu sunt cu cel care scrie romane roze violente şi n-o iubeşte pe regina Angliei.

— Intraţi, am strigat eu.

La mine au apărut reprezentanţii bătrânilor din cele mai sărăcăcioase cabine ale vaporului. Mai degrabă i-ai putea numi *ajunsători* decât *sosiţi,* dar când le-am spus că împărăţia lui Dumnezeu se apropie şi că Cuirasatul Potemkin suntem noi, s-au schimbat la faţă. Am cunoscut Europa tânără a cavalerilor şi a primilor nazişti. Am văzut Europa fufelor, a peştilor, a şarlatanilor şi a escrocilor.

— Jefuiţi babele din cabinele pentru aristocraţi! am ordonat eu.

Ei au fugit să îndeplinească ordinul. Pe partea superioară a punţii s-au adunat imediat băbuţe speriate rău de tot, jertfele goale ale revoluţiei. Am comandat să scurgă apa din bazin şi să-l umple cu sângele acestor femei nefericite.

Bucătarii au pus viermi în carnea de vacă. Călăii, ospătarii de ieri, scoteau ochii. Au început chinurile egiptene. Cu încetul bazinul s-a umplut până sus cu lichid intravenos.

— Iar acum, le-am spus eu luptătorilor din bata lionul Alitgeimer, să începem botezul. Scufundaţi-vă!

Cândva duşmani de moarte, ei au uitat de mult că au luptat unii împotriva altora. Pe ei îi unesc temele copilăriei, carierele şi morţile. Îmbătându-se, îmbujorându-se la faţă şi înflăcărându-se, ei încep să se simtă subit „băieţaşi" şi „fetiţe". Le place să dea bacşiş. Vor ca pe ei să-i pomenească de bine.

— Sunteţi geniul locului, i-am zis căpitanului.
Înarmaţi-i pe toţi până-n dinţi!

înainte pe Rin îi cărau pe nebuni de colo-colo. Corăbiile proştilor erau insule plutitoare în sens absurd. Niciun oraş nu vroia să-i primească pe proşti. Oare nu din cauza asta Europa a înnebunit de normalitate?

— Mie-mi place nebunia, i-am zis Lorei. Lora, vă rog, nu fiţi o femeie normală.

Ieşiţi din minţi şi intraţi la mine. Moşnegilor li s-au distribuit automate.

— Ascultaţi-mă, le-am zis bătrânilor soldaţi, încercaţi să omorâţi cât mai multă populaţie. Unde e ajutorul dumitale? L-am întrebat pe căpitan. Oare nu el e principalul nostru duşman?

— S-a ascuns în secţia de maşini, a zis căpitanul.
Acum pe Rin abia fumegă azilurile plutitoare pentru bătrâni. Aceasta e o formulă drăguţă a crematoriului social. Bătrânii înfulecă lacom: zilele lor sunt numărate. Mi-e milă de ei, se înţelege, dar mai tare mi-e milă de mine. Eridanul meu, Eridan!

— Lora, eu voi transforma Rinul în Eridan şi noi vom pluti pe el ca argonauţii, inhalând putoarea groaznică de la incendiul revoluţionar al

vieţii.

— Deja plutim, a zis Lora Pavlovna.

CĂPITANUL-RELIG IE

— Dacă nu-i căpitanul, totul este permis, am făcut o glumă proastă. Căpitanul a râs.

— Dacă nu-i căpitanul, atunci ce fel de Dumnezeu mai sunt? a spus el hâtru, demonstrând cunoaşterea clasicii ruseşti.

Vorbeam cu el despre fratele mai mare al lui Lenin, despre înţelesul „fericirii" în literatura sovietică, despre gospodăriile comunale, despre ideea de *„succes literal,* despre cum toate femeile se bărbiereau la păsărică până în 1920, iar după aceea, ca la comandă, au încetat să facă asta; vorbim despre *incendium amonis,* despre paradoxurile deconstructivismului şi despre legăturile lor cu budismul, despre practica tibetană *tumo.*

— De ce să căutăm exemple îndepărtate, zice căpitanul, ajutorul meu în fiecare iarnă stă cu curu' gol pe zăpadă cu orele şi temperatura în borta curului rămâne aceeaşi.

— Da, am clătinat gânditor din cap. Posibilităţile trupului sunt nelimitate!

Vorbim despre noţiunea de *„incendiu"* în viaţa vilelor din jurul Moscovei, despre fiica mea americancă, născută parcă într-un film ocazional, care parcă şi-a făcut scenariul după viaţa ei; vorbim şi nu ne saturăm să vorbim despre partizanii bieloruşi şi despre felurile de ţigări preferate de lesbienele berli-neze, despre fân, despre Gorbaciov, despre dreptul omului la muncă şi la masturbare, despre indulgenţă.

— De ce, căpitane, sunteţi atât de indulgent cu oamenii?

— Din obişnuinţă. Dar ştiţi cu ce se ocupă Lora Pavlovna în timpul nopţii? Singură, în cabina goală, la lumina lămpii…

— Ea se apucă cu mâinile de genunchi şi, imitând-o pe Sfânta Tereza, se desprinde de podea.

— Aţi urmărit-o?

— Mi-am dat seama.

— După părerea mea, aţi călcat pe cărarea înţe lepciunii, se miră căpitanul. Dumneavoastră înşivă vă ridicaţi de la podea.

Vorbim despre foametea din Etiopia, de ce bărbaţii americani sunt mai romantici în dragoste decât femeile americance, despre noţiunea*, ^\merica",* despre libertate, despre Las Vegas, despre California, despre nelinişte, despre maşinile preferate.

— „Pontiac" decapotabil modelul 1968, zic eu.

— *Cool,* observă căpitanul.

Vorbim despre acele locuri de pe Pământ care sunt *mai puternice* decât mine, despre datoria socială a lui Gaby, despre zâmbetele senzuale ale prietenelor lui, despre beţie ca şi curăţenie a genului, despre rolul femeilor în detaşamentele *de gherilă,* despre Donjuan ca *un om în plus,* despre mărunţişurile vieţii.

— Am să vă povestesc istoria zidului berlinez, spun eu, uitându-mă absent la Rin.

— Zidul Berlinului n-a existat, zice căpitanul. Toate astea-s căcat.

— Ce-i aia căcat? Dar ce e cu minele, bombele, câinit-lup, turnurile de pază, automatele?

— Halucinaţii ale unei întregi generaţii.

— Dar eu l-am văzut! Deşi… am căzut eu la îndoială.

— Zidul Berlinului e o fantomă la fel de mare ca şi Homer. S-o chemăm în ajutor pe Gaby.

— Gaby, îţi aminteşti de zidul berlinez?

— Încă cum! s-a bucurat ea. I-am tras şi eu cu piconul. Apoi am băut cu fetele lichior pe ruinele lui.

— Ei, du-te! Ce să înţelegi de la tine? A alungat-o căpitanul.

— Ieşim cu căpitanul în noaptea înstelată, căutăm Calea Lactee, ca nişte copii dorim să ne lipim de ea, dar nimerim doar nişte mărunţişuri: o

constelaţie foarte asemănătoare cu o paletă de tenis, Crucea Sudului. Printre culorile lăbărţate eucaliptice se vede Marte, scurgându-se ca o lampă în ocean.

— Nu acolo am plutit, zice căpitanul. Să mergem la culcare. Dimineaţa e mai înţeleaptă decât seara.

Dimineaţa am vorbit despre salatele nemţeşti din cartofi, despre supa poloneză din ciuperci, despre florile numite *păsările raiului,* despre iubirea latentă faţă de poliţie a pictorilor francezi de avangardă, despre înţelesul de *căcat* în cultura nemţească.

— Şi ce mai face *salata culturilor* voastre? râde că pitanul.

Deodată am văzut amândoi o enormă broască verde-deschis pe-o picăturică neagră. Ea stă în băltoacă înfăşurată într-un călţunaş şi nu orăcăie.

— Odată ce, împreună cu o delegaţie de nişte mici scriitori sovietici, eu am ajuns în Berlinul de Vest, îmi încep eu odiseea.

— Scriitorii sovietici! exclamă căpitanul. Oameni mari! Interesant fenomen!

E nebun după tot ce e neobişnuit. Vorbim despre erecţia de dimineaţă.

— Poezie, spune căpitanul. Nu-i aşa că erecţia de dimineaţă e acea mică minune de care e în stare orice bărbat adevărat?

— Principala caracteristică a Europei e seriozitatea, vorbesc eu. Mulţimi de oameni tăcuţi la plimbările lor prin Paris, Londra, Milan, Barcelona sunt dominaţi de parametri geometrici exacţi de autorespect.

— Mi-am închipuit vizual aceste oraşe, spune emoţionat căpitanul. Cum e construită şi lumea asta!

— Rusul se bate toată viaţa ca să înceapă să se respecte pe sine. Da’ de unde, dacă n-are geometrie!

— Da-da, râde căpitanul, popor neserios. Dar aici, în Europa, chiar şi râsul trimite la seriozitatea locală.

— Dar dumneavoastră pentru cine sunteţi? îl întreb eu insinuant.

— Eu? se intimidează căpitanul. Ştiţi, da' eu sunt pentru navigabilitate.

Discuţia se întrerupe brusc, se aud împuşcături, bătrânii îi împuşcă pe spioni.

— Bătrânii sunt copiii preferaţi din grădina mea, zice căpitanul. M-a interesat în special înţelesul *„bătrâneţi?'*. Ei, ce vrei? Îi zice el ajutorului său care gâfâie.

— E timpul mesei, zice ajutorul.

— Mereu apari, băiete, la momentul nepotrivit, mormăie binevoitor căpitanul.

LORELEEA ÎN PANTALONI

Pe Rin am înţeles, în sfârşit, cine sunt de fapt. Eu sunt Loreleea în pantaloni. Varianta masculină a seducătoarei. E adevărat, nu ştiu să cânt. Mai degrabă, cânt îngrozitor. Dar asta n-are nicio importanţă.

Bătrânele din cabinele sărăcăcioase au venit la mine cu o plângere:

— S-a terminat apa.

— Beţi şampanie!

Seara am văzut cum dansau cancan.

— Starletelor! vorbeam eu la radioul local. Să nu credeţi în copii şi în nepoţi. Începeţi un pogrom al copiilor!

Seara am văzut cum s-au luat de o studentă simpatică.

— Nu mă atingeţi! striga fetişcana. Sunt franţu zoaică!

— Ăsta da argument! râdeau cruzii bătrâni.

Rinul poate să asigure apă pentru treizeci de mili oane de oameni. Ei o beau şi devin serioşi. Din această apă serioasă prind o sirenă şi-o cazez în cabina mea. Ea are o faţă coşuroasa şi a încărunţit înainte de vreme. Eu ştiu: ea e fiica Rinului. Tatăl ei e lăcătuş, un fost nazist, care n-o iubeşte. Ea e vegetariană. Se desface în bucăţi. E exhibiţionistă, dar e în acelaşi timp incredibil de timidă în societate. Nemţoaica a ţinut un discurs despre un proiect de futai total. Ea se teme să-i întrebe pe vecinii noştri de masă (ei nu observă că ea are coadă) cine şi din ce oraş sunt ei. E convinsă că el e

proprietarul agenţiei de turism din Viena (apreciindu-l după accent). S-a dovedit (l-am întrebat) că e avocat din Koln. Zicem acestei perechi „vieneze” (soţia avocatului îşi schimbă ţoalele de trei ori pe zi) „salut”, „poftă bună” şi „la revedere”. Aceştia sunt unicii oameni cu care am făcut cunoştinţă pe vapor.

— Nu vreţi să veniţi în cabina noastră? îl întreb eu pe avocat. Nu vreţi ca după desert să ne dedăm unui desfrâu la rece?

Avocatul molfăia tort cu căpşune.

— Mie-mi place să urmăresc păsările, a spus cu tristeţe avocatul.

— Dar mie-mi place Parisul, am zis eu. Parisul e oraşul meu natal. În copilărie am colecţionat acolo trei ani la rând timbre. Când vom învinge, voi face din Moscova centrul universului, iar Parisul, îl voi distruge dracului!

— Păsările sunt ceva frumos, a zis nemţoaica. Mie-mi mai plac şi copiii. Câţi copii aveţi?

— Cinci, a zis avocatul.

— Ei, sunt prea mulţi, am zis. Haideţi pe trei dintre ei să-i înjunghiem şi să-i mâncăm.

— Trebuie să ne gândim, a spus soţia avocatului.
Asta-i o femeie de tip religios. O acriturâ care nu ştie să se plimbe pe bar. N-o să mă mir dacă o să aflu că are studii catolice tradiţionale. Fiica lăcătuşului vrea să mă aibă sută la sută, fără a mă împărţi cu cineva. E geloasă. Nu mă lasă nici măcar să sun la Moscova.

— Dar de ce vreţi să distrugeţi Parisul? a întrebat soţia avocatului.

— Nu ştiu. M-a apucat damblaua.

A intrat Lora Pavlovna, comisarul nostru.

— Deasupra vaporului se învârte un elicopter al poliţiei, a înştiinţat ea veselă.

— Vreau să distrug Parisul ca leagăn al ateismului filosofic, mi-am amintit eu. Aţi ridicat pe catarg steagul roşu?

— Da.

— Aţi găsit un ajutor?

— Nu.

— Dacă nu găsiţi, Lora, să nu-i învinovăţiţi pe alţii.

— Eu vreau să văd triunghiul tău negru! a ţipat nemţoaica la avocătăreasă.

— Aveţi strângher? am întrebat-o pe Lora Pavlovna. Du-te, Musia, doboară elicopterul.

Nemţoaica a început să se frământe. Mai degrabă aşa. Nevasta avocatului, în cămaşă de noapte, căutând ceva pe podea, în Italia. Cerul de deasupra Senei e senin. Nevasta avocatului se apleacă şi în acest moment nemţoaica mea vede tot şi adoarme cu un oftat. Ea susţine că *trebuie* s-o iubesc, chiar dacă e căruntă, coşuroasă şi are pielea grasă.

— Ei, când mă veţi spânzura în sfârşit? a întrebat căpitanul.

— Mai întâi să vă judecăm, am zis.

— Dar poate că eu am să vă judec pe voi? a zis căpitanul cu o replică inutilă.

Nu degeaba Homiakov şi Danilevsky se plâng peste tot că Europa foloseşte pentru Rusia metoda standardelor duble. *Ei* fac ce vor, iar *nouă* ne este interzis, că nu-i civilizat. *Ei* au cotropit Corsica şi pe basci, iar de la noi cer o semiscindare socială.

— Mă voi răzbuna pe fiecare bănuială pe care o aruncaţi asupra omului rus, îi zic eu avocatului.

— Voi sunteţi cu toţii mafioţi, îmi răspunde el, cu ultimele puteri, ca un erou. Voi rezolvaţi totul prin frică.

Dar iată că eu încep să bag sticle de limonada în diferite orificii ale soţiei lui şi avocatul e deja gata de negocieri paşnice. El îşi cere iertare. Zice că Moscova e cel mai frumos oraş din lume. Se dovedeşte a fi un pictor amator. Se mai alintă cu pensula, nu e împotrivă să se dea în spectacol. Parlamentul din Strasbourg îi trimite pe cuirasatul nostru pe

ambasadorii lor cu cravate galbene scumpe, ca să ne înţelegem. Eu salut acest spirit munchenez al Europei, dezertarea ei permanentă. Nemţoaica a hotărât că eu nu-s european, dar pentru mine acesta e mai degrabă un compliment. Pentru ei, cu europo-centrismul lor, a locui în Europa e acelaşi lucru cu a fi nobil. Iar mie totdeauna mi-au plăcut mai mult boierii. În Diisseldorf ea a încercat să-mi facă scandal din cauza telefoanelor pe care le dam acasă, dar n-a ieşit niciun scandal: am luat-o de coadă şi am aruncat-o ca pe o scrumbie în apă.

A EXISTAT OARE ZIDUL BERLINULUI?

— Îmi permiteţi să vă povestesc o întâmplare moralistă? i-am zis eu avocatului, apucându-l de ultimul nasture de la vestă. Ceilalţi erau rupţi.

— O să-i coasă Lora, nu vă temeţi, l-am asigurat eu. Ea are răceala ei, chiar detaşare, aş zice, dar e curioasă şi, în consecinţă, îi va coase.

— Vă ascult cu atenţie, a zis avocatul.

— În anul 1983, dacă nu greşesc, am venit **cu nişte** scriitori sovietici neimportanţi în Berlinul de Est

— Eraţi scriitor sovietic? a întrebat cu respect avocatul.

— Eram, cum să zic, eterodox.
Avocatul a muţit.

— Nu, eu nu-s ca pasagerii noştri francezi, care orice s-ar întâmpla îşi amintesc de Rezistenţă, dar pe care o confundă cu războaiele lui Napoleon. Eu n-am complexele *bătrânului partizan.*

— Ei, bine, am zis eu, şi eu am fost un pic de scriitor sovietic. Şapte luni şi treisprezece zile.

— Atunci povestiţi, a zis avocatul.

— În grupul nostru era un tovarăş pe care-l chema Mişa. El mi-a părut mai inteligent decât ceilalţi.

— Unde-i soţia mea? a întrebat brusc avocatul.
El era întins pe-un aşternut de paie pe podeaua camerei.

— Soţia dumitale a devenit revoluţionară şi a uitat de existenţa dumneavoastră, i-am spus eu nu chiar tot adevărul.

— Ei, ce-aţi vrut să-mi povestiţi? a întrebat el iritat.

— Doamne, ce mai puţiţi! m-am mirat eu. Ei, ascultaţi, dar. Mişa a hotărât, adică mai întâi şi-a ieşit din minţi de la beţiile zilnice, apoi a urcat pe neaşteptate pe poarta Branderburg, înţelegeţi, chiar în centrul oraşului, sunt sunat din aeroport la ora 3 noaptea, unde-i Mişa, iar Mişa se caţără pe zid şi ce-mi rămâne de făcut? Doar n-am să-l torn şefului, iar ei, când erau în Buchenwald, se gândeau că sunt împotriva coroanei lor, dar şi mie îmi părea rău de jertfele lagărului, eu mă închinam împreună cu ceilalţi, iar în Weimar am bătut mai întâi pe capacul mormântului lui Goethe, apoi pe-al lui Schiller, aşa, pur şi simplu, fără niciun fel de trufie politică, iar când l-au dat jos de acolo grănicerii, el a zis… aici am început să hohotesc, că eu l-am trimis în Vest peste zid. Noi tăceam, cu feţele transpirate.

— Continuă, a zis avocatul.

— Misa a zis că eu l-am trimis în Berlinul de Vest, promiţându-i dolari şi femei frumoase. El şi acum gândeşte la fel.

— Împuşcaţi-mă, a rugat avocatul.

— Staţi un pic, daţi-mi voie să povestesc! m-am enervat eu. A doua zi am intrat în bucătărie, unde mâncau scriitorii sovietici. Ei m-au văzut şi au încremenit cu lingurile de hrişcă în aer. S-au gândit cine va fi următorul pe care îl voi trimite în Vest. Şi doar KGB-ul mi-a permis să călătoresc prin RDG ca să-mi pună la încercare reputaţia! M-am gândit, o să mă aresteze!

— V-au arestat?

— Nu. Iată, ascultaţi…

— Împuşcaţi-mă, vă rog, implora avocatul. Viaţa mea nu mai are niciun sens. Dumneavoastră credeţi în suicid?

— Mă speriaţi, avocate. Noi suntem pe vapor, dar nu sub bradul de Crăciun de pe muntele vrăjit.

— Băieţi! s-a auzit vocea drăguţă a Lorei Pavlovna. Schimbul lenjeriei.

Ea, se pare, mă împingea spre homosexualitate.

— La revedere, i-am întins eu mâna.

— Zidul Berlinului n-a existat niciodată, veninos mi-a şoptit drept în faţă avocatul.

— N-am înţeles. V-aţi vorbit cu căpitanul?

— Nu, a zis hotărât căpitanul.

A AVEA SAU A FI

„Dumnezeule, ce tristă e Rusia noastră!”, a exclamat Puşkin când Gogol i-a citit romanul său, *Suflete moarte.* Ciudată exclamaţie. Eu n-am văzut nicăieri o ţară mai veselă decât Rusia. Da, bolnavă! Da, cea mai bădărană din lume! Da! dar foarte veselă. Profund veselă este patria mea. Şi *Suflete moarte* e un roman vesel. Eu, de exemplu, îl citesc şi râd. Dar Europa? Europa mă înnebuneşte cu confortul ei anal. Vreau să-i spun ticăloşenii. Dar toate ticăloşeniile deja au fost spuse. Din sălbăticia rusească îndepărtată eu strig că Rinul e canal de scurgere. Dar ce să propui în loc? Nu există ieşire. Există doar intrare şi confort.

Ce tristă e Germania! Ce triste sunt barurile sale, afişele, vitrinele, cârciumile de noapte, pieţele de flori, talciocurile turistice. Ce melancolice sunt otrăvurile ei! De ce, privind toată bunăstarea ei, îţi vine atât de tare să urli? Ce trişti sunt bicicliştii ei! Pe ea nu trebuie nici s-o ajuţi, nici s-o încurci.

În Strasbourg am senzaţia unui răgaz temporar. O stare falsă, dar *sunetul şi lumina* Franţei mă liniştesc, chiar şi prin capacul acestei realităţi deosebit de elastice. Dacă revoluţia n-o să reuşească voi emigra către caşcavalurile şi straturile de flori franţuzeşti. Franţa frezată miroase a cimişir.

— Nu, Berlinul *tot* e mişto, a zis nemţoaica.

— Alter-ego-ul meu de ceapă! Când o să învingă revoluţia noastră voi transforma Berlinul în grădină zoologică. Voi da drumul acolo la mulţi lei, tigri, lupi şi câini vagabonzi.

— Bla-bla, s-a pus în faţa mea nemţoaica, acoperindu-l pe căpitanul care aţipea într-un şezlong în dungi.

— Mişcă-te de aici, eclipso!

— Lasă, nu mă deranjează, a bolmojit căpitanul.

— Nu, nu, lasă!

N-am văzut nicăieri mai mulţi câini vagabonzi decât în România! Fugeau chiar şi pe pista de decolare a aeroportului internaţional din Bucureşti şi lătrau la avionul meu, când îmi luam zborul spre Moscova. I-am mai văzut şi la cimitirul militar. Mi s-a părut că sunt sufletul geniului militar românesc. M-a entuziasmat clădirea interminabilă a parlamentului, construită de Ceauşescu. Gaby mi-a zis, când eram *în patra labe* în Delta Dunării, că România e o ţară terminată.

— Eu n-am fost cu tine în Delta Dunării, a zis nemţoaica.

— Altă Gaby! Sunteţi şi voi ca şi câinii neînjunghiaţi. Delta Dunării. Intre trestii, credincioşi în straie ţigăneşti. Români neghiobi cu feţe folclorice. Ei, de ce e aşa: te îndepărtezi un pic de canoanele europene şi, gata, e… stuf!

— Elicopterul e doborât, a venit în fugă Lora Pavlovna.

— Dar unde-i ajutorul căpitanului? Unde-i acest contrarevoluţionar maniac?

— II căutăm, a zis Lora Pavlovna.

— Dzerjinsky l-ar fi găsit de mult, am zis eu. Cred că ştie avocatul. El are ochi atotcunoscători. Duceţi-vă şi chinuiţi-l pe avocat. El o să spună.

L-am alungat pe avocat cu ghionturi în spate. Am rămas în trei. Soţia avocatului a încetat să plângă.

— Soţul meu e prost, a zis ea. M-a plictisit. Uitaţi-vă ce ciorapi negri am.

— Ei, hai să vedem, a zis nemţoaica, aşezându-se.

— Hai mai bine să înotăm, am zis eu. Mai trece timpul.

— Nu, hai să ne uităm, a zis nemţoaica.

— Nu, mai întâi ascultaţi istoria mea, am zis eu.
Conducătorul grupului nostru era un scriitor-marinist de categoria a treia. Chiloţi cu floricele.

Acum au să întindă unul în faţa celuilalt picioarele lor subţiri, ca la mesele vieneze, să-şi suflece rochiile şi să vorbească despre răutăţile făcute de Stazi. Dacă în călătoria pe Rin îţi vor propune să treci prin patru ţări, n-ai cum să eviţi Elveţia, Franţa, Germania şi Olanda.

— Ce părere aveţi despre Uniunea Europeană? a întrebat căpitanul.

— Seacă, am răspuns eu. Europa *în viziune rusească* totdeauna a fost un tot întreg. Mi se spune adesea aici: Europa nu există, toate ţările-s diferite. Suntem diferiţi! Suntem diferiţi! Ei, bineînţeles! Sunteţi cu toţii atât de diferiţi! Dar, cu toate acestea, atât de asemănători. Asta e ca şi cu părerea despre Troiţa bizantină: de nedespărţit şi imposibil de unit. Aurul Rinului e deviza posesiunii. Europa constă în verbul *a avea,* cu toate conjugările şi formele lui.

— S-ar putea ca noua voastră religie să devină căpitanul, i-am zis eu soţiei avocatului.

— Poliţia! a venit în fugă Lora Pavlovna.

Au intrat poliţiştii. Mi-au verificat încruntaţi paşaportul meu rusesc. Europenilor nu le place paşaportul rusesc. Poate doar paşaportul vietnamez trezeşte aici o alergie mai mare. Ei au verificat dacă n-am lipit oare în paşaport o fotografie falsă.

— Vi s-a terminat viza, au zis ei în sfârşit.

— Ei, şi acum ce-o să se întâmple? am întrebat.

— O să vă arestăm, au spus poliţiştii.
Cuirasatul nostru Potemkin numărul doi a răsunat peste tot Rinul.

Elveţia este verbul *a fi* în stare naturală. Elveţia e *eu am.* Şi ea, într-adevăr, are tot; are amănunţit, solid, supersocialist.

Confederaţia organelor interne sănătoase. Stomacul ei de vacă lucrează conştiincios. Plămânii, corăbii cu pânze, rinichii — lacul din Geneva.

Sănătos tun e ficatul — pisc de munte. Mă închin înainte de plecarea

(apropo, un cuvânt deloc fluvial) prin Basel, şi Elveţia are, are atâtea că la întrebarea „a avea sau a fi?" Elveţia n-are cum să răspundă abstract. Ea nu ştie să fie, dacă ştie să aibă. Ea l-a turtit pe „a fi" sub greutatea lui „a avea".

Când se lumina de ziuă am ieşit pe catarg să mă bucur. Sunt nebun după răsăriturile de soare, pentru fragilitatea lor. Mirosul fin al fluviului, miros de păr de femeie. Europa e o balanţă fragilă între viaţă şi moarte. Ei nu-i ajunge materia brută grănicerească. Frontierele transparente — lipsă de bărbăţie. Europa e o cloşcă de sub care s-au furat toate ouăle. Mie-mi plac râurile — şerpii iuţi ai vieţii. Îmi place pielea lor aurie. Pe dealuri mai era întins întunericul. În trecătoare era curent, dar el a dispărut brusc şi a ieşit soarele care a luminat-o pe Lora Pavlovna. Într-un maiou scurt, ea sta la pupa vaporului. Ea arunca în jur bucăţi de pateu şi uda râul cu vin.

— Curăţă-l pe omul acesta cu lut! zicea ea. Curăţă toate cele 12 părţi ale trupului său!

„Ce tare el", m-am gândit. N-am zis nimic şi m-am îndepărtat cât mai tare de pupă. Am auzit că la început Rinul era din bere, miere, vaselină şi vodcă.

Germania e *eu trebuie să am.* Istorico-isteric, dar cu nuanţă motivată: ca şi cum, aşa s-a întâmplat, destinul, sunt nevoită, dar eu trebuie *să am.* Greul *trebuie* să faciliteze trecerea complexului de vinovăţie, dacă cineva mai avea îndoieli de asta.

Stăm şi mă gândeam prin ce se deosebeşte Franţa de Germania. Odată am trecut cumva graniţa pe un pod aruncat peste râu, în zona Saarbriicken. Era un râu care împărţea în două un sat. În partea nemţească totul era liniştit, în timp ce francezii se tăvăleau în murdăria lipicioasă, beau vin roşu din butoaie şi icneau zgomotos.

Franţa, *am oare* eu, *dacă am? O* formulă eui opeana ceva mai subtilă, mai evazivă, dar răspunsul Ltnde să fie cât mai pozitiv: ai! Ai! Subtilitatea formulei e cam omorâtă de graba practicii. În schimb: ce frumos ai!

Olanda, *ai ruşine să ai.* Un tablou împăciuitor, care poate fi descifrat în acele două angelice sensuri la care are dreptul ţara în care e atât de bine

să te dai cu patinele pe golful îngheţat, apoi să te duci la bar cu sprâncenele înzăpezite, să bei un pahar de vin fiert la un cămin cu modele corăbiere vechi.

— Rusul în genere n-are nimic, a izbucnit nemţoaica.

— Chiar şi fraţii slavi, ucrainenii şi bieloruşii, *se căznesc.* El *doar* are.

— Vila! Viaţa rusească e o vilă nesfârşită. Ajutorul căpitanului a ieşit din ascunzişul său.

— Cinic să sărim din *meinstrim?* mi-a propus căpitanul în şoaptă.

M-am trezit la hotelul din sat, în comitatul Kildar, ca până la masă să alerg câteva mile pe drumul de ţară. Mirosurile s-au dovedit a fi exact ca-n proza irlandeză, de sub picioare ţâşneau cu mare zgomot potârnichi care se luau cu mine la întrecere. Oile seamănă în părţile acestea cu pankerii: sunt vopsite, ca semn de apartenenţă, în culori ţipătoare. În Irlanda crosul pe distanţe mari e înţesat de surprize ale naturii: începi fuga pe soare şi o termini pe furtună. Condiţiile naturale sunt susţinute intens pe hârtie: personajele sunt omorâte cu lovituri de hârleţ în cap, în acest timp descriindu-se amănunţit şi natura. Uneori te şi întrebi ce e mai important: Dracula sau natura. Clima irlandeză e intraductibilă în alte limbi, ea condiţionând apariţia unor pocituri monstruoase (numite de către patroana hotelului, misis Doyle, după obiceiul locului, „Charlie") şi o frigăraie deosebit de nordică, ceea ce îmi aţâţă şi mai mult imaginaţia. Evident că şi misis Doyle scrie, şi cum să nu scrie, cu aşa nume, despre noii câini Baskerville, dar lucrarea ei principală rămâne V & V-ul din afara oraşului, nu departe de Golvey, o capodoperă primitoare pentru scriitorii călători. Ce-mi mai trebuie? Un zăcământ de amănunte inutile, asupra căruia se opreşte o privire distrată, de la tabachere vechi şi oglinzi de mână până la dulapuri *rustice* /h care poţi să ascunzi mortul. Pe fereastră intră buchete liliachii de rododendroane, care au crescut pe toată insula. După rododendroane e oceanul cu plaje de un galben deschis, din bucăţele mici de scoici. În jur, frumuseţi de genul masculin: câmpuri pietroase cu o înfăţişare preistorică brută, asemănătoare cu sculele nebărbierite. În puburile locale sâmbăta muzicanţii cântă cu aceleaşi scule: nu dansează nimeni, în schimb toţi se înfrăţesc.

— Nora a vrut ca James Joyce al ei să fie cântăreţ, bea liniştit cacao căpitanul care s-a săturat de somn în week-end. Irlanda e o ţară ideală pentru a continua literatura.

Am să mai vin la dumneata, misis Doyle, cu computer şi ochelari. Am intenţii serioase, nu contează că nu sunteţi chiar o frumuseţe.

— Nu vi se pare că verbul *a avea* din deliberările dumitale este un râgâit de la marxism?! a strigat căpi tanul surzit de zborul cu helicopterul militar din Dublin.

Am căzut pe gânduri, încheindu-mi casca.

— Nu, căpitane, mai degrabă marxismul e un râgâit al verbului *a avea.*

JOC DE IDEI

Soba se cutremură. În fiecare seară adunăm în salonul căpitanului *sovnarcomul*nostru mic. După ferestre adoarme adânc bătrânul băieţel-degeţel, doctorul Rin. Ne distrează ajutorul căpitanului: el scoate din sobă cărbuni încinşi în loc de cartofi copţi şi-i devorează cu mare plăcere. Discuţiile la o cană de ceai aromat se diferenţiază prin rafinamentul monden. Lora Pavlovna e frişca feminităţii veşnice. Ea pluteşte într-o pufoaică descheiată aruncată peste o rochie de culoare deschisă de la unii oaspeţi la alţii, ca o gospodină adevărată. Nefiind prea înaltă, ea impresionează prin graţiozitate, degete subţiri, isteţime, culoarea sănătoasă a feţei. Ajutorul căpitanului a adus odată o casetă video cu o înfăţişare enigmatică. Mai întâi se trezeşte Europa, apoi peştii din Oceanul Adantic, apoi, întin-zându-se, se ridică în razele soarelui America.

Paralelele geografice brusc se desfac şi totul este înecat de un plâns colectiv. Ajutorul căpitanului îşi freacă mâinile. Pe ecranul televizorului apare o pereche cunoscută.

— Eroina vremurilor noastre, spune căpitanul.

— Cum să nu? mă îndoiesc eu.

— Sunteţi invidios, râde avocatul. Recunoaşteţi că sunteţi invidios!

Faţa degenerată a prinţului nu se combină cu ideile lui sănătoase în privinţa uniunii britanice. Iar boticul ei fermecător, adus la victorie de

insistenţele experimentaţilor cosmeticieni, făcând abstracţie de nasul dubios, din contra — intră în contradicţie cu caracterul degenerat al discursurilor ei. Răpită de fotografi, bănuită de binefacere superioară celei a maicii Tereza, ea se sâsâie respingător, gângureşte şi explică. Prinţul moştenitor cască şi, împovărat de prostia soţiei, se uită abătut într-o parte. Atunci ea începe să-l ademenească cu diverse acţiuni feminine. De exemplu, se aşază în genunchi, se apleacă şi-i arată chiloţeii ei albi. Prinţul — nicio reacţie. Atunci ea îşi mişcă încet chiloţeii într-o parte, aşa cum se trag la teatru culisele. Oaspeţii adunaţi în salon amuţesc şi se uită la ecran cu o atenţie rar întâlnită. Toate ca toate, dar asta încă nu văzuseră. Prinţesa se întoarce brusc, se aşază pe vine. Dispreţuind convenţiile, ea se pişă prin chiloţi pe covorul persan, cu un zâmbet care a luat-o înaintea luminii. Urmează fragmente din viaţa timpurie a prinţesei. Crichet, bazine, tenis, şarade, poziţii stângace ale corpului unei balerine ratate. Urâtă, prea lungă, o răţuşcă semiaristocrată, ea crede şi nu crede în viitorul ei. Camera îi ajunge la perineu. Ce să zic despre aceste forme? În orice caz, ele sunt excitant de păroase. Nemţoaica răsuflă intens nu departe de mine. Şi prinţul devine interesat de cele întâmplate. Îi desface bucile şi arată din spate acea parte unică a corpului unde niciodată nu pătrunde vreo rază de soare. S-ar părea că anusul roz-castaniu, oarecum triunghiular, înconjurat de bubiţe mărunte, păr lipicios, de care tremură o bucăţică de căcat, şi aluniţe-steluţe, care-ţi descifrează soarta — credeam că acesta şi este punctul culminant. Nici n-am bănuit că ea îşi şterge atât de neîndemânatic fundul. Dar nu! Prinţesa extrage din chiloţeii ei de mărime medie un organ bărbătesc — o pulă şi coaie destul de arătoase. Ea are coaie! Ea are nişte coaie mişto! Şi o pulă mişto! Şi nişte coaie mişto! Şi o pulă mişto!

N-are încotro, prinţul ia cu mirare puia în gură.

— Ei bine, dar cum e cu copiii? se aude vocea
Lorei Pavlovna în mijlocul tăcerii generale.

— Dar cum e cu Anglia! rosteşte avocatul.

— Ho-ho-ho necrofilie, nu rezist eu.

— Invidia? râde de mine avocatul.

— Lăsaţi-l odată în pace! mă apără Lora Pavlovna.

— Ce tâmpenie, mormăie căpitanul. Prietenii mei, dar unde e Doamne-Doamne?

El bea un păhărel de coniac foarte vechi şi, întristat, părăseşte salonul.

— Acum *totul mi-e clar,* zice soţia avocatului cu o faţă de strangulată.

— Poate că puia a crescut, ca o ciupercă, mai târziu, zice avocatul.

— Nu, dar, totuşi, cum e cu copiii? nu înţelege Lora Pavlovna.

— Hhhhhhhhhhhhhhhhhh, horcăie nemţoaica în loc de catarsis. Hhhhhhhhhhh.

Ajutorul căpitanului sare, ho-pa! şi începe să danseze step. E as. Intraţi în dans.

— Cum nu? Cum nu? Cum nu? Cu un şic de ple beu rosteşte stepistul, deschizând larg mâinile. Noi batem din palme.

PSEUDOCITATUL

Mulţumesc Rinului. Pe Rin mi-a venit o idee atât de simplă că-ţi vine să râzi: ce este frumosul? Iată cetăţile, viile, oraşele mici, toată această dramaturgie a esteticii naţionale, şi totul vorbeşte cu voce blândă: nu-i aşa că-i frumos?

Şi orăşelul îmi şopteşte la ureche: nu-i aşa că-s frumos?

Şi castelul de deasupra Heidelbergului: îţi plac? Cum să nu-ţi plac? Uite ce haioase sunt sculpturile mele! Uite ce naive şi fermecătoare sunt! Intră în grădină, priveşte oraşul. Îţi place? Ei, fotografiază-mă. Te rog.

— Lenin are dreptate. Trebuie să speri! I-am zis căpitanului.

Aici frumuseţea e dependentă de gândire şi de fotoaparat. Frumuseţea aici nu este prevăzătoare. De ce în localităţile din afara Puliei în biserici e cu totul altă atmosferă? De ce în Koln, în sobor, vreau un singur lucru: să mă car de aici. De ce mi-e atât de strâmt pe Rin, mie, cel înghesuit între două râuri. Unde-i barajul? Şi deodată, în ultima dimineaţă, se vede nisipul decolorat al malului olandez şi eu simt o uşurare.

Prevenţie? Poate că am un motiv secret să nu-mi placă nemţii? Mă scufund în interiorul meu şi nu găsesc. Dimpotrivă! Dimpotrivă! Numai de

bine. Frumuseţea nemţească e frumuseţe. Şi revolta împotriva pisicuţelor, în dadaism, în expresionism, nu este a mea. Această revoltă mi-e simpatică, dar nu este a mea. Degeaba supăr Rinul. El e în regulă. E iute, îndrăzneţ, e european. Şi nu mă deranjează denumirea vaporului — „Deutschland". Dacă e „Deutschland", „Deutschland" să fie. Cineva trebuie să facă maşini. Acasă, la Moscova, mi s-a defectat frigiderul nemţesc. Abia îl cumpărasem şi s-a şi stricat. M-am mirat. S-a defectat frigiderul nemţesc! Dau un telefon în legătură cu garanţia. Meşterul vine cu detaliul de rezervă necesar.

— De unde aţi ştiut?

— E spaniolească. Mereu se strică, înseamnă că trebuie să accept şi să recunosc.

— Kolnul s-a predat! a venit în fugă Lora Pavlovna.

— Stingeţi lumina în Koln, am zis. Să li se topească tot ce au prin frigidere!

— Şi Dusserdorful s-a predat, a zis Lora Pavlovna.

— Dar Heidelbergul?

— S-a predat.

— Dar Tuborgul?

— Asta e bere, a zis văduva avocatului.

— Ei şi? am zis. Poate aveţi idee câte degete la picioare are Che Guevara?

— Nu, a zis văduva avocatului. Pentru ce? Avem, eu şi ea, o incompatibilitate culturală.

— De ce nu mă baţi? a întrebat nemţoaica.

— Sunt preocupat de o idee, i-am răspuns. Din
Moscova dacă vreau să plec în Asia, mă duc în Asia, dacă vreau în Europa — plec în Europa. Adică e clar *unde* plec. Nu e clar *de unde.* Cine sunt eu ca să te bat?

— Şi Berlinul a capitulat, a zis căpitanul.

— De ce să fi capitulat? m-am mirat eu. Noi nu l-am rugat să capituleze.

— Dar Parisul? a întrebat soţia avocatului.

— Parisul de mult s-a predat, a zis Lora Pavlovna. Parisul e totdeauna gata să capituleze.

— Dar pe ajutorul căpitanului l-aţi găsit? am întrebat.

— Nu.

— Şi unde-i?

— Se ascunde în secţia de maşini.

— Acolo e junglă sau ce? am urlat eu la Lora Pavlovna. Îmi stricaţi toată revoluţia.

— Dar ce e cu avocatul? a întrebat soţia avocatului.

— Nu-i treaba ta, a zis Lora Pavlovna.

— Aşa, am zis eu. Să umpleţi Parisul de români. Ei vor foarte tare asta. Iar pe parizieni să-i duceţi în România, pe toţi. La reeducare. Chiar mâine!

— Doamne! s-a bucurat Lora Pavlovna. E posibil ca Europa să redevină veselă şi interesantă!

— Mai întâi găsiţi-l pe ajutorul căpitanului, i-am zis Lorei Pavlovna. Şi după asta bucuraţi-vă.

Frumuseţea nu-i altceva decât expiraţie: Doamne, ce bine-i! Ce e bine? Ce nu-mi aparţine mie, ce, în cel mai bun caz, am ghicit. Ţesută din altă energie, iar dacă e din energia mea, atunci e transformată. Asta la Pulia, în Sicilia. Iar aici, în Germania, e imanentă.

— Şi să-mi înapoiaţi prosopul meu de baie, am ţipat la Lora Pavlovna.

Lora Pavlovna s-a ruşinat.

Nemţoaica a scos un mauzer din pantaloni şi a vrut s-o împuşte. Frumuseţe imanentă. Distracţie. Scurtcircuit al înduioşării. Lacrimile se adună în ochi, pernuţe, zorzoane, floricele.

Doar şi mie la început mi-a plăcut!

Şi eu am deschis gura. Apoi am închis-o şi am căscat. Frumuseţea nu poate fi îmblânzită.

Nu cred că soţia avocatului se va împăca vreodată cu revoluţia, dar avem nevoie de sceptici, pentru contrast şi batjocură.

Au venit din nou *sosiţii* din cele mai sărăcăcioase cabine. Întreabă cum să trăiască.

— Băieţi, totul e bine, le-am spus. Voi veţi fi noii oameni. Veţi iubi frumos şi duios.

— Şi Amsterdamul s-a predat? am întrebat-o pe soţia avocatului.

— Amsterdamul nu s-a predat, a zis cinstita femeie.

— Bravo, homalăii! am exclamat cu nostalgie. Ne îndreptăm spre Amsterdam.

— Nu, nu şi încă o dată nu! a zis căpitanul. Refuz să cred că Rinul e fluviu cosmic.

— De ce? a întrebat soţia avocatului.

— În cursul superior al fluviilor cosmice roiesc suflete ale oamenilor încă nenăscuţi. Asta înseamnă că Elveţia e viitorul lumii.

— Nu e bine, m-am intrigat eu.

— Şi ce să facem cu numerologia sacră?

— Ce fel de numerologie? a întrebat nemţoaica.

— 3, 7, 3 pe 7, 99, a spus căpitanul.

— Bine! m-am emoţionat eu. Asta înseamnă căpi-tanul-religie?

— Cum să zic, a lăsat ochii în jos căpitanul.

— Jos cu popii! a strigat nemţoaica şi a împuşcat în aer.

— Tu vrei să nu faci nimic şi să trăieşti ca-n puf, i-am lămurit fapta ei fără rost.

Frumuseţea îmblânzită se transformă în kitsch şi, întorcându-se la kitsch, începe să-mi placă prin nenorocirea ei ontologică.

Am luat automatul şi am intrat în secţia de maşini. Şi Lora Pavlovna a luat automatul. Am umblat multă vreme prin secţia de maşini în căutarea ajutorului de căpitan. La început ne temeam că ne va omorî şi păşeam cu mare atenţie, apoi nu ne-a mai fost frică şi umblam cântând. Ne-a nimerit în cale ajutorul căpitanului, dar nu l-am luat în seamă, pentru că el a aruncat cu pistoane şi şuruburi. Apoi a aruncat cu alt obiect de fier, din care zburau scântei, apoi s-a făcut ca un lac de mercur şi iar a trecut pe-alături.

Intrăm în portul din Amsterdam cu un marş militaro-marinăresc sfâşietor. Pe mal poporul târâie regina lor, până nu de mult iubită. Amsterdamul e leagănul claustrofobiei de ospătărie. Casa aceea seamănă cu o solniţă, aceasta, cu o scrumieră. Prostituatele din insulele indoneziene au feţe de porţelan. Noi suntem conducătorii, Gulliveri extremişti, ne înfrăţim cu mulţimea revoluţionarilor narcomani din cafe-shopuri. Pe stâlpii cu felinare, în programele teatrale, în ziare, în pieţe, pe lângă canale, în meniurile restaurantelor e acelaşi meniu: revoluţia. Nemţoaica mi-a cusut ciorapi roşii de proletar. Căpitanul a rugat să fie, totuşi, spânzurat de catarg. Frişca feminităţii veşnice nu e împotrivă să se mărite cu mine. Căpitanul se bucură mult pentru noi. Ghilimelele sunt de prisos. „Frumuseţea va salva lumea”, un pseudo-citat din Dostoievski. Acest citat nu-i în operele lui complete. Însă acum mi-e limpede cine a spus asta. Asta a spus bătrânul Rin.

Din Gange până la cer e mai aproape decât din Berlin până la Moscova

Banana

Sunt un om lipsit de patos. Ştiu că podul îngheaţă *primul.* Atunci ce fac în India, dacă ştiu că fiecare hindus are în loc de inimă un Taj-Mahal *în flăcări?*

— Caut un Taj-Mahal. Înălţăm cu toţii un mausoleu al iubirii. Tot kitsch-ul lumii se scurge în Taj-Mahal. Există câteva stări de bază când e imposibil de deosebit înţelepciunea de prostie. Să nu găseşti Taj-Mahalul în Agra, oraşul Taj-Mahalului, e ca şi cum n-ai vedea Kremlinul în Moscova. Dar inconştienţa indiană nu e un stil de viaţă, ca la fraierii ruşi, ci e sensul vieţii.

— Ce ai acolo? l-am întrebat pe-un vânzător de fructe, arătându-i un mic fruct necunoscut.

— *Banana.*

— Iar asta?

— *Banana.*

— Iar aia de acolo?

— Unde?

— Deasupra oraşului!

— *Banana,* sire!

— Ce *banană,* blea?! E Taj-Mahal.

Amantul

Hinduşii sunt jucării mecanice. Vacile domnului, roşii şi de tinichea. Aripi de tinichea. Arcuri ruginite. Capul, o tobă de tinichea.

— Când faci dragoste cu un hindus, îmi povestea jenată la Delhi (abia ajunsesem) Nana, sora mai mare a traducătoarei mele în germană, el scârţâie peste tot, îţi vine să-l ungi cu ulei vegetal.

Ea s-a apropiat de mine, m-a îmbătat cu whisky.

— Doamne, a zis, ce m-am mai săturat de acest scârţâit!

Capcană dulce

India e o capcană dulce. În India nu există timp. Trenurile în India merg după calendarul stelelor, o dată la un milion de ani. Avioanele zboară cu exactitatea meteoriţilor. Poţi merge mult înapoi, căzând încet în copilărie: acolo poţi da de ţara elefanţilor, a maimuţelor. Palmierul o să zdrăngănească în vânt ca o coroană mortuară. Din el va zbura o pasăre multicoloră cu o carte de credit VISA. Se va ridica o cămilă cu o faţă mândră fără motiv.

Dintr-un copil creşte un colonialist cu cască de plută englezească. India, va zice el, este o ţară prăfuită. Din fundul Indiei, va zice, ţâşneşte pişat. Pişat veşnic dintr-un fund veşnic. Apa e otravă. Bolile sunt incurabile. Dezgustul, parola secretă.

Din colonialist, ca dintr-un dobitoc, creşte o soră medicală. Ea va pregăti în Calcutta un local cu 40 de paturi pentru muribunzi. Va îmbrăca 40 de muribunzi în pijamale albastre. Intre timp va primi premiul Nobel şi se va face deosebirea.

Nimeni nu vrea să moară. Iar hinduşii au arma secretă. Reincarnarea e mai tare decât bomba atomică. Hinduşii se leapădă de membrana corporală aşa cum manechinele îşi arunca rochiile. Pe ei îi aşteaptă o nouă probă. Oameni caraghioşi! Ei se uită la europeni de jos în sus. Îi invidiază. Vor să fie la fel de înalţi, vor să aibă piele albă. Nu, nu, acestea nu sunt prejudecăţi colonialiste. Eli susţin că ei, arienii, cândva au venit din Nord în India *albi,* iar aici s-au bronzat fără scăpare, pentru totdeauna. Rasişti ai deosebirilor microscopice, ei au introdus nu numai castele, ci şi diferenţa culorii pielii. Ţara s-a împărţit în puţin-puţin mai decoloraţi şi puţin-puţin mai întunecaţi şi niciodată un hindus n-o să-şi dea în căsătorie fiica după un mire un pic mai negruţ, fără niciun alt motiv. Iar europenii, trezindu-se într-o noapte plini de transpiraţie rece, se duc imediat în India, în murdărie, în sărăcie, cu un singur scop. Luaţi-mi înălţimea, luaţi-mi pielea, doar scăpaţi-mă de frica de moarte! Daţi-mi viză pentru nemurire! Cum să intri în India? Pe sus! Daţi-mi o scară! Daţi-mi drumu’ spre cer! Acolo începe fluviul sfânt Gange. Acolo trebuie să ajung.

HIMALAYA

Semnele de circulaţie în Himalaya sunt pline de sfaturi. Poliţia se preface că reincarnarea n-o priveşte şi e gata să salveze vieţi alcătuind versuri poliţiste:

The roadis hilij,

Don ’t drive silij.

Însă şoferul hindus crede în nemurire mai mult decât în semnele de circulaţie şi nu există nimic mai îngrozitor decât să călătoreşti prin Himalaya cu automobilul. Drumurile sunt înguste şi nesigure. Nu sunt prevăzuţi nici *parapeţi.* Evident că roţile alunecă în prăpăstii. Depăşirile în serpentine sunt ceva firesc, lovirile dintr-o parte, un şic aparte.

Deodată apare în zbor un dragon sub forma unui autobuz fără frână, cu sticle sparte, ochi migdalaţi.

Intre ochi scrie: India is great. Hindusul din zbor e plin de adrenalină. În prăpastie e plin de fiare de la automobile. Consolarea e că prăpastia e frumoasă. Aş spune mai mult: munţii Himalaya iarna sunt o asemenea gingăşie a naturii faţă de *tine,* că te întrebi involuntar dacă n-a confundat oare ceva. Dar, negăsind pe-alături niciun geamăn, intri într-o stare placidă de imperfecţiune proprie şi de mulţumire. Până la începuturile Gangelui n-am mai ajuns. La cotitură erau soldaţi cu beţe şi ceainice în loc de arme. Semănând cu nişte tăietori de lemne îngheţaţi, ei au anunţat că mai sus drumul este acoperit de zăpadă. De plictiseala vieţii de armată ei au devenit ospitalieri şi, servindu-ne cu ceai şi lapte, erau gata, pentru mine şi pentru aventură, să-şi dea repede vieţile, dar în Himalaya oaspetele lor n-are duşmani. Atunci soldaţii m-au dus, tot repede, în templul lor de campanie, unde Hristosul lor de baracă cu un punct roşu în frunte se hristuia cu Budha de baracă de faţă cu toţi ceilalţi dumnezei de baracă. Casă de înaltă suportabilitate. Gospo-dărie-model.

— *Ne primiţi?*

— Haide, au hotărât simplu dumnezeii de baracă.

M-am dus să mă aranjez. În aer fluturau triun ghiurile steagurilor religioase.

La înălţime de trei mii de metri India se dizolvă în aer pe fondul fulgilor şi ţurţurilor ţării de sub cer, iar tărăncile băştinaşe, în acordul total, au luat coşuri cu vreascuri, s-au îmbrăcat în haine tibetane, şi-au făcut înfrumuseţări *puternice.* M-am întors pe colină, de faţă cu *tăietorii de lemne,* transformându-mă într-un pelerin cu mărgele într-o tearfă alb-roză, cu un *sad-hu* rusesc aparte, a cărui semnificaţie nefiindu-mi încă nici mie clară.

Dumnezeu e mai dulce decât toate bomboanele

— Ticălosul!

Călătoria în India a început c-un scandal. Frâu Aber n-a fost lăsată la cina eliristă de la hindus-ii *scârţâitor.* De altfel, un nemernic obişnuit care îmbătrâneşte, prof în adultere. Şi-a spus cuvântul originea josnică din Lower Middle Europe. Pe ea au uitat-o la hotel.

— Ticălosul!

Cina elitistă din clubul de elită cu artiste şi fiice de guvernatori s-a dovedit a fi un mare căcat. Delhi -nu-i ca lumea. Delhi mi s-a înfăţişat ca un Sâzrani cu palmieri. Am plecat cu maşinuţa nostalgică Ambasador să bârfim cu Nana toată noaptea.

— Lui frâu Aber nu-i trebuie India, am zis eu. Ei îi sunt eu necesar, iar eu aş îndrăzni să refuz această realitate. Îi sugerez că ea e ca şi un praf care a intrat în conştiinţa mea cum ar intra în ochi.

— De ce praf *nemţesc?*

— Intre Moscova şi Berlin e o interactivitate mentală *brută.*

În Himalaya frâu Aber a hotărât că ea e mai frumoasă decât Himalaya. Ea a aruncat mănuşa Hima-layei, afişându-şi în munţi insolent şi demonstrativ toată frumuseţea ei germană.

— Au! a alunecat sora mai mare şi a pornit în călcâie, trăgând cu ochiul la fotografie.

— Arta fotografică, *meclă de porc,* m-am exprimat eu fără ocolişuri. Ciocnire între vuarism şi exhibiţionism.

— Dimineaţa n-o să vă puteţi trezi, a venit stăpâna, în loc de halat luând fotoaparatul. Frâu Aber s-a tolănit pe genunchii ei. Fetele s-au sărutat cu foc. Fotografia e un efect al insaţiabilităţii. Pentru ea totul e puţin. Întorcându-se, ea doreşte să fie mică.

— Şampanie de Crimeea! Blow up, ticăloşilor!
Eram împreună ca şi trei Rembrandzi.

Frâu Aber credea că Himalaya o să ridice mănuşa. De la încordare, din ea a început să curgă pisatul pe zăpadă. Natura a muţit. Munţii au tăcut. S-a simţit înjosită. Eu stăm întins şi citeam ghidul turistic al Indiei, iar ea plângea cu durere. Am înţeles: compătimirea ar însemna confirmarea realităţii. Citeam despre Rişikeş, unde ne-am luptat de formă. Acesta e unul din acele orăşele vegetariene şi nealcoolice din nord-estul Indiei care se slăvesc prin sfinţenia lor. În Rişikeş nici măcar ouă nu se vând. Aici, la picioarele Himalayei, aerul e curat şi murdar în acelaşi timp. Şederea îndelungată a Beadesilor nu se simte deloc. De la presimţiri, frâu Aber transpiră la subsuori, de la amintiri, pantalonii îi sunt de culoarea chihlimbarului. Îi propun prietenia mea, dar frâu Aber se încăpăţânează şi, făcând hatârul feelingului său, îmi reproşează că n-aş fi sincer. Ajungând în India, ea a început să-i numească pe hinduşi fraţi şi să-i cheme să fie mai activi din punct de vedere social. Când portarul îmi ducea geamantanul mi-a imputat că-s colonialist. Dar au trecut câteva zile şi deja ţipa la cerşetori: „Căraţi-vă de aici!”. Ea s-a învăţat repede să imite dibaci vocabularul hinduso-englezesc al şoferilor.

— FARRR IU, SĂRRR! râdea ea cu hohote.
FARRR IU!

În fine, mi-a mărturisit că hinduşii sunt ca arienii *cu feţe murdare,* dar după aia s-a ruşinat şi m-a rugat să uit cuvintele ei, ca să nu-şi omoare imaginea socială.

— Totuşi, ai un suflet de fascist, am zis eu.

— Iavoli! s-a maimuţărit frâu Aber.

Atunci am pornit în una din cele mai mărginaşe zone ale Rişikeşului, ca să mă sfătuiesc despre situaţia mea cu un guru.

— Dar *fi eu* îs om! s-a legat ea de mine. Ei îi plăcea cuvântul reacţionar DAR.

Doamne, frâu Aber a început să se înmulţească! În afară de pelerinii indieni, în aşrame sunt multe femei *semifrumoase* din Vest, ca şi ea, care se infiltrează cu feţe de post în viaţa sfântă. Femeile semifrumoase au o inadecvare veşnică: se cred foarte frumoase, îşi distrug viaţa cu pretenţii mari, în final ajungând în fotoliul psihanalistului (n'est-ce pas, frâu Aber?) sau la aşrii cu rugăciuni, cântece bisericeşti, cu sonerii. Ţrrrr-ţrrrr! Trezeşte-te la viaţa duhovnicească!

— Toţi suntem nişte lămpi! mi-a zis guru-ul fără nicio introducere. Lămpi prin care circulă energie dumnezeiască. Murim imediat ce ne ardem.

De fapt, el semăna cu o lampă pe care au aprins-o cu scopuri turistice şi ea a început să ardă clar şi cinstit.

— E frumos aici, la voi, am spus eu fără încredere, privind de la fereastra cămăruţei lui sărăcăcioase apusul soarelui peste Gange.

— Dar ce e frumuseţea? Ea e starea noastră interioară. Tot ce e pe lume e starea noastră sufletească.

Mi-a căzut întâmplător în mâini broşura *Filosofia totului.* Avea 13 pagini. Nu-mi amintesc autorul. Guru-ul se lua pe loc de orice temă, oricât de complicată. Avea o faţă poleită de viaţă *clară* a unui om fără vârstă, cu ochi vii. Fusese cândva cinovnic. A muncit în Londra şi părea un englez get-beget, ca şi Nero în tinereţe. Odată a avut soţie şi fiu, în Calcutta. I-a abandonat şi a plecat în Rişikeş, m-am gândit că fiul său şi soţia au dreptate să-l blesteme pentru *sfântul* său egoism.

— Fiul e starea dumneavoastră interioară? l-am întrebat.

— O frumuseţe de ofiţer, fiul a murit anul trecut în Kashmir.

Mă uitam insistent în gura guruului. A înghiţit în sec, a râgâit şi eu am văzut o flacără verde care s-a rupt de pe buzele sale. După ea i-a ieşit din gură un obiect pe care l-a prins în mâini. L-a ridicat imediat sus, ca să-l putem vedea. Era un *lingam* verde minunat, mult mai voluminos decât orice obiect pe care un om normal l-ar putea scoate din gât. Dar să bănuieşti că venerarea lingamului are originea în vreun cult falie primitiv e o rătăcire

adâncă. Fiind un amalgam între organul masculin şi cel feminin, elipsoidul sfânt, care în traducere din sanscrită înseamnă *emblemă,* ni s-a deschis ca un principiu esenţial, energia *creării.*

— Eh, scuzaţi-mă, am zis, uimit de superiluzia sentimentului patern.

El a dat din cap indieneşte, şi această mişcare afirmativă e la graniţa gestului european care refuză, gest care cred că are motivele sale să fie aşa.

— Trebuie să refuzi totul ca să te găseşti pe tine. Nu să transformi lumea, ci să te transformi pe tine, s-a aprins din nou „lampa".

— Şi dumneavoastră *tot* starea mea interioară sunteţi? am întrebat.

El a dat din cap. Dar i s-a clătinat brusc ochiul. Eu nu trebuia să-l *prind.*

— Iar ea? am întrebat eu cu o speranţă ascunsă.

— O închipuire a dumneavoastră.

— Luminoasă închipuire. Cui să-i mulţumesc pentru *aşa* stare interioară? Am arătat cu capul spre frâu Aber.

— Sie, a rostit guru.

Am înţeles că o voi vlăgui doar printr-o autoper-fecţionare intensă.

— Respectaţi regimul alimentar, dar fără niciun fel de asceză. Nu consumaţi ceea ce vă excită din punct de vedere sexual. *Begood.* Să dormiţi separat!

— Frâu Aber s-a schimonosit puternic, dar a reuşit să tacă.

— Care e cel mai mare păcat? am întrebat.

— Ura. Să urăşti pe cineva e ca şi cum te-ai urî pe tine.

I-am zâmbit paşnic lui frâu Aber şi chiar am tipărit-o pe genunchi.

— Trebuie să plecăm, am zis.
Guru a refuzat cu timiditate banii.

— Dumnezeu e mai dulce decât toate bomboa nele, mi-a zis la despărţire.

Sfinţenia indiană e lineară, ca şi medicii americani, în care nu cred doar bădăranii.

— La cei 75 de ani ai săi el arată mai bine decât tine, urcând în maşină, mi-a zis, nu fără maliţiozitate, frâu Aber.

Maimuţele se uitau exact ca nişte oameni la maşinile care treceau, scărpinându-se la ceafă.

— El doarme aparte, i-am răspuns eu sobru. Stai!
Deodată m-a luminat. Am sărit din maşină şi am fugit în jos pe scări către căsuţa modestă de pe malul Gangelui. Avatarul raional sta în poziţia lotusului şi mânca spaghetti în sos de tomate.

— Guru, am zis. Schimbaţi polurile lui frâu Aber!

— Au? a zis guru, scăpând beţişoarele. Uot for? I-am şoptit la ureche *ceva* fierbinte. În loc de răspuns guru mi-a pus în buzunar lingamul verde.

O FOTOGRAFIE DE AMATOR

Cu faţa sârguinciosului Ganesh, cu o brăţară exagerată şi sunătoare la'glezne, India a căzut la picioarele lui frâu Aber.

— Călătoriile scurtează viaţa, i-a lămurit ea Indiei. Lecturile despre ele o fac practic fără sfârşit!

Eu o priveam cu admiraţie. India mormăi de încântare.

Un scriitor bun nu răspunde de conţinutul cărţilor sale. Ele sunt mai importante decât autorul lor. Orice carte se judecă după cum stăpâneşti cuvintele, dar în timpul acestui control autorul e chemat să înfăptuiască actul *autotrădării*, să se predea cuvântului, per-miţându-i să triumfe asupra lui. Restul e doar risipă de hârtie. Frâu Aber nu atât se predă, cât se dă cuvântului, chiar cu o evidentă depăşire a graficului iubirii.

În asta, se pare, e diferenţa de bază a scriiturii feminine faţă de scriitura masculină. Frâu Aber fâlfâie cu mândrie deasupra Reichstagului steagul duşman al victoriei. Frâu Aber e un nou pas al literaturii germane, intrat în veşnicie. Actualmente frâu Aber e cel mai bun scriitor contemporan german. Ei îi place „scrisoarea electronică", moştenită de la suprarealişti, când cuvântul suprimă monograma pe neaşteptate, independent de voinţa

autorului. „În cărţile mele eu mă învârt în cerc”,, recunoaşte frâu Aber, trădând impotentele carismatice de a te descurca cu textul.

Textele ei dau voce stării, care depăşeşte materialitatea mocirloasă a limbii. Ăsta e mai degrabă spaţiu liber şi tăcere decât dialog platonic. În cărţile lui frâu Aber nu e vorba de dragostea faţă de lume, ci de dragoste ca miros al pasiunii. Aţi mirosit vreodată un bărbat după ureche? Ea însă a mirosit! Ea vă va sfâşia cu unghiile sale lungi liliachii orice chiloţi, indiferent de gen, dar nu-i sfâşie; azi ea e deasupra centurii.

În cat^itl ei Orientul a ajutat femeia. Lingamul verde e talisman. Cuvântul lui frâu Aber tinde spre lipsa de cuvinte, care ba are încredere în lipsa comunicării între oameni, ba în semnificaţia ei supremă. De la ştampilele neorealiste şi laitmotivele literaturii trash, grămădite în primele ei romane, frâu Aber, cu mişcări iuţi ale unei nemţoaice hotărâte care urăşte ştrampii, înaintează spre propriul eu, pentru a se dizolva fără urme în sine. Dispari, mai bine n-ai să scrii.

Scriitorul e un animal sexual. Biografic el are relaţii speciale cu sexul. Frâu Aber e un exemplu. Dar nu e greu să greşeşti, confundând nebunia cu predestinarea spre creaţie. Viaţa lui frâu Aber, oricât de bravă ar fi, se învârteşte în jurul scriiturii ei ca o urmare, şi nu e cauza ei. Energia cuvântului e mai puternică decât incestul sau partidul comunist. Dar asta nu înseamnă că frâu Aber nu poate să se ocupe şi de una şi de cealaltă. Ceea ce trebuia demonstrat.

Sensul creaţiei

M-am dus pe Gange pentru a înţelege sensul morţii, dar am găsit acolo dezlegarea rostului creaţiei. Gangele e gândit ca un fluviu ceresc, o mântuire curgătoare. În Himalaya forţa şi limpezimea şuvoiului lui sunt asemenea imaginaţiei despre începuturi. Gangele în Himalaya e metafora creativităţii. Apa lui e de culoarea talentului.

Gangele, ca şi creaţia, e conflictul dintre intenţie şi realizare. Coborând din munţi, Gangele capătă, în schimbul pierderii purităţii lui, putere pământească. Chiar şi în Rişicheş şi Haridvar, la poalele Himalaylor, Gangele e atât de puternic prin curăţenia lui încât poporului îi este frică să prindă peşte din el. Pescuitul e ca o crimă. De pe pod se văd peşti de toate mărimile şi formele, ei devin halucinaţie pentru omul răpitor.

Dar pe vale, fluviul ceresc Gange se umanizează. El trage în sine murdăriile vieţii. Oricine se scaldă în Gange, îndeosebi în oraşele sfinte, îşi spală păcatele. Gangele se transformă literalmente într-un torent de păcate. El, ca şi creaţia, e împovărat de imperfecţiunile umane.

Rostul creaţiei înseamnă umplerea formelor neomeneşti cu fond uman, e transferul sensului în simboluri umane, e transformare. Reuşita nu e doar descoperirea sensului, ci şi tăinuirea lui. Ingredientele care năvălesc asupra Gangelui, începând cu primul oraş din munţi, Uttarcashi, şi terminând cu Calcutta, sunt sensul relaţiilor necurate cu originile.

Când, după Himalaya, am văzut, lângă Allahabad, Gangele, am fost revoltat şi dezamăgit. Gangele s-a mămit şi s-a băbit. Ăsta era un fluviu bătrân şi de nerecunoscut. Dar oricum acesta era unicul şi irepe-tabilul Gange, fiindcă în Allahabad el primea a doua purificare în formă de *sangam,* adică unirea cu alte două râuri, unul vizibil şi unul invizibil, Sarasvati. Dacă Gangele ar fi înghiţit doar apele fluviului vizibil, el s-ar fi asemănat cu un copil-minune care se înăbuşă după un start excelent, intrând în vârsta căutărilor.

Pe Gange nu-s nici vapoare, nici bărci cu motor. Dar de la Allahabad până la Varanasi poţi să vâsleşti într-o luntre acoperită de picturi. Cine n-a fumat cu luntraşii indieni haşiş dintr-o pipă de lut de o curăţenie dubioasă în mijlocul Gangelui nu va înţelege mare lucru din aceste halucinaţii. Eu văd culoarea subterană a râului Sarasvati şi o băbuţă cu mânuţe subţiri de maimuţă. Ea e mama luntraşului *invizibil.* Tot ea e muma-India. Ea m-a ajutat să-i găsesc fiul.

Au! strigă luntraşul către pescăruşii pe care-i hrăneşte cu bucăţele de turtă.

Giau! strigă luntraşul către pescăruşi şi ei zboară mai departe.

Creaţia are nevoie de o a doua curăţire, iată ce-ţi propune plutirea pe Gange, — şi *sangam-\A*, semnul pornirii energiei adăugătoare şi purificatoare a lui Sarasvati în momentul când se părea că realizarea se transforma în prăbuşirea intenţiei.

Mai departe depinde mult de puterea sugestiei şi a autosugestiei. În cursul inferior Gangele e departe de înţelepciune. El e frumos printr-o

obişnuită frumuseţe pământească. Are un mal nisipos, celălalt e înalt. Curge prin savană şi prin tropicele umede. E diferit, plin de păcate şi de cenuşă de om, aruncată în apele sale. E experimentat şi îngăduitor. Din el peştele se prinde din corăbii cu pânze, cu plasele. Dar el e puternic prin amintirile despre intenţie şi prin credinţa în propria unicitate. N-a rămas nimic, dar totul s-a păstrat în această apă murdară.

Gangele se scurge în oceanul Indian, şi chiar şi după patru sute de mile de la mal se mai vede linia lui postumă, care se diferenţiază clar de apa sărată a oceanului. El intră în nemurirea oceanică cu murdăriile sale care într-un mod, s-ar părea, paradoxal se văd ca o amintire. Aici e prevăzut triumful ironicului. Iată prăbuşirea iluziilor! Însă ironicul rămâne maestru al penultimului nivel. Prăbuşirea iluziilor, la urma urmelor, primeşte semnificaţia *iluziei prăbuşirii iluziilor.* În această calitate Gangele încărcat de murdăria talentului se închide într-o compoziţie unică: realizarea este înfruntarea trădării intenţiei. Sensul acestei înfruntări a trădării se descifrează însă de fiecare dată altfel.

CÂINII

N-am văzut nicăieri câini mai răi decât în Rusia. În Rusia fiecare câine crede că datoria lui e să vă latre, dar şi mai bine, să vă muşte. Sistemul educaţiei spontane a câinilor în Rusia e construit pe agresivitate. Fiecare trecător e hoţ. El trebuie depistat şi imobilizat. Câinii sunt indicatorii subconştientului social.

În Occident câinii sunt, de regulă, decorativi. Ei fac parte din teritoriul personal al stăpânilor lor. Câinii deservesc complicata lor lume emoţională. Mai degrabă ei chiar în ea şi trăiesc. Ei nu intră în realitatea vieţii. Lor le sunt indiferenţi oamenii din afară.

N-am văzut nicăieri câini mai supuşi decât în India. Ei sunt întruchiparea robiei, încarnarea fricii. Toţi sunt cu cozile între picioare, mulţumindu-se cu puţin, fără a spera vreodată la ceva mai mult. Ochi înlăcrimaţi, labe lovite, slăbănogi, râioşi, căscând mereu, dormind mult. Cerşetori jalnici, în comparaţie cu cerşetorii *veseli* cu cozi jucăuşe, maidanezii Africii, pe care îi voi întâlni în Nigeria. Cu toate că India e independentă de 50 de ani, până la câinii indieni, *care nu s-au învăţat să latre,* încă n-a ajuns vestea despre apusul colonialismului.

Uneori

Doi şoferi şi frâu Aber, aceasta-i toată compania. Trebuia să-i hrăneşti, să-i cureţi, să-i speli. I-am gonit pe şoferi şi pe frâu Aber până la genunchi în Gange şi le spălam fundurile ca la vacile sfinte. În hoteluri locuiau milioane de greieri. Scârţâiau sub picioare. Se lipeau de mine la duş. Trebuia cumva să-i termini. Uneori se nimereau autobuze cu turişti ruşi. De la ei mirosea a whisky indian. Ruşii se duceau la învăţătură în Kathmandu. Uneori mergeam cu ei. Uneori — nu. Uneori ruşii îmi strigau din autobuz că eu sunt *tot căcatul din lume, impotent, mutră roşie, stomac mârşav.* Uneori însă nu strigau. Uneori plecam în Polonia. În acelaşi car cu Krişna. Uneori, în Taj-Mahal. Taj-Mahal e piaţa de muncă a iubirii. Să vezi Taj-Mahalul şi să-ţi piară dragostea.

India se împleticeşte într-o uliţă, dar uneori uliţa se întrerupe şi în pădurea întunecoasă se nimereau şi războinici. Driver-ii mei se temeau foarte tare pentru fundurile lor, iar frâu Aber considera că datoria ei scriitoricească e să se bage sub braţul meu. Războinicii erau nişte înapoiaţi. Unii dintre ei locuiau încă în copaci. Unii nu-şi spălau părul câte trei luni. Când nu-ţi speli părul mai mult de trei luni părul trece într-un regim autonom de autocurăţare. Războinicii aruncau un trunchi de copac în mijlocul drumului şi noi ne opream. Încercam să dăm înapoi, dar ei trânteau un trunchi în spate şi băteau cu degetele lor murdare în fereastră. Odată m-am săturat de asta, am deschis uşa maxi-taxiului nostru şi, în loc să le dau portofelul şi viaţa, am zis:

— Ei, ce faceţi gălăgie, pitecantropilor? Ştiţi cine sunt eu? Eu sunt ţarul Rusiei!

— Cine? Cine?

Toată noaptea a trecut pentru lămurire. Spre dimineaţă, în sfârşit, ei s-au speriat, au tras copacul din drum, ne-au petrecut cu respect.

Centrul universului

Fiecare Dumnezeu are ceva de poliţist. Dar numai dumnezeul Shiva cuprinde în sine şi apărătorul ordinii, şi huliganul, şi creatorul, şi apărătorul creaţiei, şi distrugătorul. El are cinci feţe şi mult mai multe măşti. El e dumnezeul deghizării şi al sincerităţii. El e bărbat şi femeie în acelaşi timp,

castrat cu o ţâţă şi un gigant sexual. El e emanaţia organului său excitat şi împlinirea energiei de viaţă.

El e primarul de neînlocuit din Varanasi.

Varanasi de trei mii de ani. Fiecare străin e nebun după Varanasi. În Varanasi e tot, dar acest „tot” se transformă în nimic, pentru ca dimineaţa să devină iarăşi tot.

Vârtejul energiei îţi creează impresia de centru al lumii. Se pare că Varanasi e chiar Centrul Universului, camuflat cu un *couleur* local indian.

În centrul universului e o muncă turbată. Aici se nasc religii. Aici nu chiar atât de demult Budha a citit la bariera oraşului, în Sarnath, prima lui propovă-duire, şi lumea a devenit oranj. Tot aici a apărut teologia gnostică verde-deschis a giainismului, care susţine că Dumnezeu e ştiinţă. Aici are loc o muncă groaznică pentru purificare. Varanasi e un oraş-spălătorie. A început o curăţare universală. Pe scările sfinte, *ghate,* sunt întinse haine ude şi cearşafuri. Tot aici vacile se pişă pe aceste cearşafuri.

Varanasi e un oraş-baie. La răsăritul soarelui toţi se spală în Gange, se roagă şi se spală, fără a face deosebire între una şi alta.

Varanasi e un oraş-toaletă. La răsărit, în întâmpinarea soarelui, se expun la vedere cururi smolite masculine şi feminine fără număr. La bărbaţi se observă plăcuta erecţie de dimineaţă. Femeile îşi smulg voiniceşte straiele şi se aşază fără nicio ruşine pe vine. Şi se leagănă, ca pe arcuri. Imensul popor indian se caca, umăr la umăr, fără a folosi hârtie. Excrementele ies în continuu.

— E ciudat că în filmele indiene sunt interzise săruturile, am observat eu, spunându-i acest gând lui frâu Aber.

Oraş de pelerinaj. Oraş-ţesătorie. Oraş al muncii copiilor. Totul e-n mătase. Brokerii vă cară la tarabele de mătase, iar când, în sfârşit, îi împingi, ei 2ic: Don’t make me angry! Şi le tremură ochiul de ură.

Varanasi e acel bazar din hram, care n-a suportat creştinismul, motiv pentru care a devenit religie în apus. Bazarul e o parte a vieţii hramului. Hramul e o parte a vieţii bazarului. Dimineaţa aici toţi sunt yoghini. Toţi flutură din mâini.

Varanasi e un oraş-rikcha. El mă duce cu bicicleta prin îmbulzeala sa, sunându-i mereu din sonerie pe băieţii care fac reclamă la ghete, la computere, la versiunea indiană second-hand la Coca-Cola „Thums up!", la un delişor el sare de pe bicicletă, o împinge, mie mi-e ruşine, el a transpirat, s-a oprit şi, dându-se un pic mai într-o parte, s-a pişat ca un cal. Varanasi e un supersat potemkinovist.

În Varanasi i-am iertat pe toţi duşmanii şi prietenii mei. Am iertat-o pe frâu Aber.

Varanasi e un oraş al morţilor, e o arhitectură a spiritelor şi a fantomelor, care s-a târât aici de furia istoriei. Maharadjahii au construit aici pe malul Gangelui castele pentru morţii lor, oameni *bardo,* între două reîncarnări, care, neavând ce face, au aderat la magia neagră universală. Oare nu ei au cedat o parte a palatelor pentru ambasada voodoo-iştilor dagomezi, şamanilor din Iakutsk, aborigenilor australieni cu dinţii răşchiraţi în toate părţile, prietenii poli-nezieni ai căpitanului Cook? Aşa palate cu arhitectură atemporală nu poţi întâlni în niciun oraş din lume.

În Varanasi cel mai prost poet poate deveni Dante dacă rămâne în oraş mai mult de treizeci de zile.

Varanasi e un mare depozit de lemne. Aici aduc lemne pentru a arde cadavrele îmbrăcate în haine aurii din toată India, din toată lumea, de pe alte planete.

Varanasi e un oraş-crematoriu. Toţi merg prin cenuşă, care e până la genunchi. Miroase a mort şi a om ars. Câinii se aruncă în rug ca să scoată o bucată dintr-un picior de om. Oamenii care lucrează la crematorii sunt bogătaşi pe care nu-i salută nimeni.

Varanasi e un oraş-copoi. Prin ochii străinilor speriaţi el urmăreşte crematoriile sale. Muribunzii se ridică de pe târgile din bambus. Ei au murit nu demult, cu trei-patru ore în urmă, şi nu s-au obişnuit cu noul lor statut. Cei din crematorii îi potolesc pe morţii răzvrătiţi cu beţele de bambus. Am văzut cum atunci când din flăcări s-a ridicat în picioare o frumoasă de vreo 14 ani, ei au *buimăcit-o* cu beţele, stimulând-o la ultimul dans. Alături caprele mănâncă florile rituale. Aici rudele în alb nu plâng. Aici fiecare ars se duce în nirvana.

— Acesta-i iadul, a zis frâu Aber, scuturându-se de scrum. Mergeam pe străduţele murdare ale oraşului vechi. Oraşul vechi sărea într-un picior, pentru că pe-al doilea nu-l avea. În jur zăceau bucăţele de istorie neconsumată. Se tăvăleau rămăşiţe straşnice ale invaziilor musulmane. În ceafă răsufla fierbinte zeiţa modernă Kali.

— Tu eşti iadul.

Ea nici nu ştia dacă să se supere sau să se bucure de infernalitatea ei.

— De la Varanasi până la cer e mai aproape decât de la Berlin până la Moscova, am observat eu.

— De ce te îndepărtezi de mine? s-a speriat graţios frâu Aber.

În Varanasi am înţeles că raiul e o parte din iad, iar iadul e o parte din rai. Depinde din ce parte intri. S-au auzit focuri de armă. Poliţiştii trăgeau în studenţi, care aruncau în ei cu pietre, sticle, nuci de cocos. INDUSUL DIN ZBOR E PLIN DE ADRENALINĂ.

O mulţime de studenţi fugeau direct spre noi, în faţa mulţimii fugea zeul Shiva.

— Revoluţia! a triumfat frâu Aber.

— Siva! Siva! Am strigat eu. Hari! Hari!

Şeful staţiei

El de două ori m-a salvat de la moarte sigură. Când frâu Aber s-a dus să se pişe, şeful staţiei m-a luat într-o parte şi mi-a şoptit la ureche să nu mă duc cu trenul următor care merge spre Calcutta.

— Ştiu sigur că va sări de pe şine.

Stăm în gara din Patna, pe geamantan, de trei zile: mi-era indiferent. Au pus ochii pe mine doi leproşi şi nebunul local, care te ameninţă scoţând cuţitul dintre picioare. Frâu Aber s-a întors în lacrimi din „pisoar”, cum se numea oficial toaleta din staţie: a apucat-o dizenteria.

— Să plecăm cu primul tren.

— Va deraia.

— Cine ţi-a spus?

— Şeful staţiei.

— De unde ştie? Am strâns din umeri.

— Eu voi pleca!

— Pleacă, himero! am zis.

A rămas. A doua zi am citit în ziare că trenul a sărit de pe şine. Cinci vagoane s-au răsturnat, 120 de morţi.

— Nici în acesta care va trece acum să nu urcaţi! mi-a şoptit din nou şeful staţiei.

— De ce?

— Hoţii.

— La clasa I este pază, l-am contrazis eu sictirit.

— O să omoare paza, a zis şeful staţiei.

Am deschis ziarul. Hoţii au ucis poliţistul şi trei pasageri. Au loc cercetări. Am privit. Sub cearşafurile subţiri, pe platformă era o mulţime de trupuri nemişcate. Greu de deosebit viii de morţi.

Cu jumătate de oră înainte de sosirea trenului *corect* şeful staţiei ne-a invitat în cabinetul său. A mâzgălit ceva pe biletele noastre, a pus ştampila şi-a spus că acum totul e în regulă.

— Din ce ţară sunteţi? a întrebat şeful staţiei.
Dacă în India cineva vă întreabă din ce ţară sunteţi înseamnă că el aşteaptă de la voi bani.

— Eu sunt din Rusia, ea, din Germania, am zis cu voce nedormită, scoţând din buzunar o hârtie de o sută de rupii.

— Lenin, a zis el imediat.

Asta-i tot ce ştiu hinduşii despre ţara mea.

— Da, am oftat eu.

La răsăritul soarelui şeful staţiei avea o figură voinicească. Îi ardeau ochii. A început să întoarcă insistent discul telefonului negru, apoi, discul telefonului roşu. Telefoanele tăceau. Nu funcţionau.

— De unde veţi afla de apropierea trenului? l-am întrebat.

El a dat vesel din cap. Mi-am dat seama că n-a înţeles nimic. Am pus sub telefon bancnota de o sută de rupii şi i-am arătat-o cu ochii. Ne-am fotografiat, strângându-ne mâinile. Ajutorul şefului staţiei mi-a dus geamantanul într-o cabină de clasa I. În cabină erau deja, aşezaţi şi în picioare, vreo 17 pasageri. Un tânăr indian inocent şi chinuit a adormit instantaneu pe umărul meu.

— Ceai! Ceai! Ceai! Ţipau în ferestrele cu gratii ale trenului vânzătorii de ceai.

Când trenul era pe punctul de a pleca, în cabină a intrat şeful staţiei, împingând populaţia. El avea

55 de ani. Avea o faţă emoţionată. M-am gândit la dracu ştie ce. El mi-a strâns mâna şi mi-a dorit drum bun. A zis că-şi va aminti de mine şi că trenurile alea două dinainte au fost periculoase, iar acesta e în regulă.

— Lenin, a zis el monoton şi a ieşit din viaţa mea.

Berlin, Moscova

— Eu îi aştept.

— Pe cine? Nu-i aşa că-s *mai bun* decât Kafka?

— Nu cu mult. De ce ei nu există în India?

— Eu nu-ţi ajung?

— Mai bine hai să vorbim.

— Ei, poftim!

Pe tavanul hotelului, trei umbre lungi. Întruchiparea cui?

— N-am chef. Mai târziu. Pe Mississippi. În vreun stat sudic.

— Să nu aşteptăm Alabama! Ei, *cu plăcere]*

La ce mă gândesc, când, cedând discuţiei, noaptea târziu o biciuiesc cu cureaua pe speranţa *noii* literaturi germane, care e întinsă pe burtă în India? Oare mă gândesc că hinduşii sunt vacile de tinichea roşie ale domnului? Când o biciuiesc pe frâu Aber, eu, evident, câteodată mă gândesc că hinduşii sunt vacile de tinichea roşie ale domnului, dar nu prea des. Îmi amintesc oare de un gând din viitor despre Africa neagră? De bucătăreasa Elen cu trei inele în locul tăinuit? De călăul Mamadu? De cele trei americance de pe tandrul, impetuosul Mississippi? Da. Îndeosebi mă gândesc la cele trei americance. Vorbim cu cele trei americance despre faptul că bărbaţii sunt mai dezinteresaţi în dragoste decât femeile. De obicei ei n-au un alt interes. Dar, de cele mai multe ori, ei se gândesc la altceva. Privesc lumina *orfană* de deasupra Volgăi. Volga se uită la mine cu ochi rotunzi de la heroină. Pe fruntea Volgăi e praf narcotic. Oare ştiu cu siguranţă ce înseamnă cinci fluvii? Da, cinci fluvii *reprezintă firul de aur* al vieţii mele. Dar deocamdată asta-i doar intuiţie. Toate cunoştinţele lumii s-au sprijinit în patru fluvii. Ele curg în patru părţi ale orizontului. Puţin! Nu aşa! Nu aşa! Unde-i încă unul? Unde să găsesc *sangamul* lexical cincirâurit? Da! Unde? Da, animalul! Învârtind cureaua, mă gândesc cadenţat la *conducta* Berlin, Moscova.

— Mă piş eu pe revoluţie! s-a auzit glasul lui frâu Aber de sub centură.

Iată glasul trupului din trupul modei. Gura nemţească decolorează frontul! Serile discutăm cu frâu Aber despre mozaicul de pe tavanul din staţia „Maiakovski”. Deineka şi Muhina sunt artiştii ei preferaţi. Intre îngrozitor de subiectiva şi efemera Moscovă şi la fel de îngrozitor de obiectivul, realul Paris, Berlinul e mai mic decât un oraş, dar e puţin mai mare decât o oază de linişte.

Sărind din realitate în limbă, umflat de aerul închis şi de ţipetele „Achtung! Achtung!”, cuvântul „Berlin” apare în conştiinţa mea ca un punct întors, la care n-are sens nici să rămâi, nici să te uiţi.

Berlinul ca staţie are în calitate de totem o scorbură de bufet. Sărind de pe platformă, pierzând din mers încălţămintea nu prea bine legată la şireturi, trebuie să fugi după crenvurştii fierbinţi cu muştar, pâine, o sticlă de bere. Alerg ca să nu întârzii. Dar dacă pornirea trenului se amână, îndeosebi din motive politice, gara se transformă într-o puşcărie a sufletului rusesc despre care n-ai cum să-ţi aminteşti cu cuvinte frumoase.

Cât de puţine mărturii de mulţumire pentru Berlin, ca oraş care i-a găzduit, s-au păstrat de la oameni în general bine crescuţi, prima generaţie de emigranţi ruşi!

Doar nazuri.

Ba străzile-s prea lungi şi triste, ba e plictiseală şi întuneric, ba pictorii germani, cu care seara trecută au băut bere, s-au pupat, s-au cuprins, sunt doar prunci din uniunea dintre Chagal şi Kandinsky.

Ei, porci de ruşi!

Şi ce americance faine vor fi pe Mississippi!

Supărări! Supărări!

Dar poate şi mai supărător e că în Berlin ruşii nici nu s-au simţit emigranţi; mai degrabă s-au simţit mutaţi temporar din apartament, unde au început reparaţii, terminate cu o catastrofa. Berlin nu s-a luat în serios niciodată. Emigrarea e în Paris şi New York, noul culcuş existenţial, iar Berlinul e o muscă, o neînţelegere regretabilă.

N-ai pe cine, la ce să-ţi opreşti privirea. Berlinul e respingător, berlinezii sunt respingători. Iată părerea generală, ascunsă cu o atenţie prea mică de nemţi — a pictorului rus, care m-am dovedit a fi, în fine, eu. Deşi am vizitat Berlinul de zeci de ori, niciodată n-am avut timp să memorez denumirile străzilor principale. Nu reuşesc niciodată să rostesc corect numele *porţilor Brandenburg,* intuiţie geografică, zero, nemai-vorbind de *Under den Unden* sau *Kunferstendamm,* numele cărora le scriu strâmb, de pe fiţuică. Fapta eroică a lui Nabokov, care a refuzat să înveţe limba germană după 15 ani petrecuţi în Berlin nu e doar un record de necuviinţă. Intru ostilitatea faţă de nemţi se adună chiar şi asemenea duşmani neînfricaţi ca Nabokov şi Dostoievski, care în *Demonii* a scris cu o ură rar întâlnită o caricatură rasistă a *prostălăului* de guvernator Andrei Antonovici fon Lembke. Pentru ruşi nemţii sunt străini interiori, intrauterini. Dama cu căţeluş a lui Cehov înşală, de altfel, un *soţ* cu nume tot nemţesc.

Zidul berlinez era pentru mine un semn mult-mult mai atrăgător decât oraşul pe care îl despărţea. Adunarea gunoiului arhitectural al secolului, destul de mârşav — plus penele şi vulturii totalitari, Berlinul nu iese din

ramele unei maşini minunate. Pivotul Berlin — Moscova e o geoabstracţiune, şi nu gingăşii urbane bilaterale.

Pe cine biciuiesc, despre ăla şi cânt.

Cu cât nazismul e mai departe cu atât el e mai aproape. Dispărând din memoria generaţiei care moare în fotografii, el îmi face prieteneşte din mână de la fereastra vieţii berlineze. Bunăvoinţa e primită ca un semn de sărăcie, curăţenia trece în purificarea rasei, perfecţionismul se transformă în lagărul morţii, iar ceea ce nu sperie, în prostie.

Tramvaiul berlinez, ca o cucuvea, îmi va povesti că gusturile nu se discută, nici nu face să încerci. Îmi amintesc de un oarecare ofiţer sovietic, care sta pe peronul din Berlin ca un călugăr, cu ochii în pământ, şi-mi pare rău că nu-l voi mai vedea niciodată. Berlinul devine pentru mine tot mai des un loc de întâlnire. Cel mai des, cu stereotipurile. M-a învăţat arta modernismului german, pe care o văd ca pe un O mare, făcut cu ruj roşu de buze. Ce să fac cu muzica clasică germană sau cu declaraţia ridicolă a lui Hitler despre o sută de milioane de slavi din Est care trebuie să fie nimiciţi? Nu ştiu, asta pentru mine e un ultrasunet obişnuit, dar involuntar devin martor al unor nevroze foarte străine, al invidiei, masochismului sau al iubirii descoperite deodată, al chicotelii, al spălării lenjeriei — nu chiar ieftine — în public şi al şuşotelilor pe covoare bogate, al aroganţei, al orgoliilor, al altor trăsături aromate. Ele îmi sar în ochi ca unei iscoade, care a ieşit în Vanzei să se uite în apa de iulie şi observă deodată că populaţia de aici nu se rade la subsuori.

Cu cât o biciuiesc mai mult, cu atât mai multe vânătăi sub ochi mă trezesc dimineţile.

Ce să fac cu aceste cunoştinţe? Să le îndrept împotriva criticilor, care fără nicio jenă fiziologică urăsc atât de tare cărţile mele sau, din contra, să le împart cu atemporalele frumuseţi feminine? Dar unde eşti? Pe tavan.

India ca subconştient al Rusiei

Ca să înţelegi Rusia trebuie să te duci în India. Culturologul rus care locuieşte în Germania consideră Rusia ca subconştient al Occidentului. Dar subconştientul Occidentului are subconştientul său, India. Geografic, India aminteşte de-un uger care stă agăţat de trupul Rusiei. Acolo se scurge

subconştientul Rusiei. Rusia îşi închipuie despre sine că e o integritate incognoscibilă, India se propune ca o întrebare. India e mai îndrăzneaţă decât Rusia prin sărăcia ei, nenorocirea, birocraţia, prostia, catastrofele, climatul nebunesc. Ea e mai îndrăzneaţă decât Rusia prin unicitate. Cultura Indiei nu e convertibilă. Toate valorile Indiei au o simbolistică proprie, care moare la graniţă. De fapt, guiness-ul negru *tot* la Dublin cel mai bine se bea. Rusia intră peste tot până la limită. India trece peste.

Teologic, Rusia e fetiţă în comparaţie cu India.

Limba rusă a înclinat la cuvântul „Gange". A ieşit un lapsus lingvistic. Fluviul, numit aşa după numele zeiţei Gange, în conştiinţa rusească e cu barbă bărbătească, „Gang", asemeni tatălui-Rin. E ca şi cum ai numi-o Volg pe Volga. E greu să mergi împotriva cursului limbii. Gang e un cuvânt *rusesc* puternic. Gange *sună* mult mai slab.

Volga-mamă pentru ruşi e un fluviu foarte mare, dar el n-a primit niciodată statutul de sfânt. N-a ajuns bărbăţie ca să fie numit astfel. Gange-mamă a adus la cunoştinţă despre sfinţenia ei. Rusul ar fi bucuros s-o considere pe Volga o apă curată, dar îi este frică să nu-şi strice stomacul. Hindusul crede atât de mult în puritatea apei din Gange că, bând-o, credinţa lui învinge mizeria fluviului. Rusul urăşte moartea, hindusul o înfruntă.

CALCUTTA

Progresul începe cu ipocrizia. În Calcutta nu sunt vaci. Vacile sunt interzise ipocrit, pentru propria lor siguranţă. În schimb sunt prostituate în sari lucioase. Ele sunt atât de ieftine că de 100 de dolari poţi cumpăra o stradă întreagă de păcate şi să te îneci în destrăbălare.

Progresul începe cu negarea purităţii Gangelui şi cu frica de moarte. O ziaristă de la revista *Telegraf* din Calcutta a recunoscut cu bucurie că i-e frica de moarte. Din punct de vedere istoric ea era încă în sari, dar deja fără înfrumuseţări tradiţionale. Sub sari ea avea chiloţi franţuzeşti şi sutien austriac negru „Triumph". Sub sutien, ţâţe mari şi moi care au alăptat.

— Nu sunteţi, întâmplător, cireşica de pe tortul feminităţii locale? m-am prostit eu.

— Vreţi să vă aduc prostituata care a organizat primul sindicat al târfelor din Calcutta?

— *Mămica* lor e zeiţa Caii?

— Târfele noastre-s comuniste!

— De ce o dezbraci din priviri? mi-a şoptit nemulţumită frâu Aber, halind din sandvişul ei vegetarian.

Mi-am trecut privirea pe frâu Aber. Ţâţele lui frâu Aber seamănă cu pieptul lupoaicei. În Calcutta ea a căzut în ochii mei. Ea s-a târât în categoria eseisticii cu cuvinte deştepte, s-a schimbat în sentinţa telegrafică, în goana după noutate. Lingamul verde al guruului din Himalaya nu mai funcţiona, nu mai avea acoperire. Mi s-a făcut milă de literatura germană.

Deşi ruşii intră în panică atunci când sunt asemănaţi cu India, intelectualitatea indiană consideră că India începe în curţile moscovite şi se teme absolut *ruseşte* că în procesul *westerni^arii* „relaţiile umane" vor avea de pierdut. Fiii ziaristei de la *Telegraf* de la prea multă televiziune prin cablu scandează reclame americane şi se ruşinează să vorbească limba lor maternă. Ziarista a zis că prietenele ei au amanţi şi fac întreruperi de sarcină.

Un simptom îngrijorător! Dacă India va fi cuprinsă de frica de moarte şi de infidelitatea conjugală va deveni incontrolabilă.

Calcutta e un hibrid tropical. E oglinda canceroasă a Angliei; dacă aceasta ar fi pierdut războiul cu Germania, ar fi dat faliment şi ar fi năpârlit ca o pisică maidaneză. În afară de asta, în Calcutta viaţa clocoteşte. Aerul e compus din gaze de eşapament, din claxonări ale taxiurilor negre-gălbenii, cursuri universitare şi bolmojeli plangăcioase ale cerşetorilor organizaţi de mafia locală. Nu se aud doar sirenele ambulanţei. Acest sunet lipseşte din viaţa indiană. Calcutta are o conştiinţă grotescă: joacă rolul unui oraş de afaceri. Dar în Calcutta în continuare ţapilor li se taie capetele, copiii se însoară la comanda părinţilor, pentru nevastă se plăteşte o zestre de 10 000 de dolari, iar floricica roşie de pe cearşaf nu e nici pe departe o fantezie neruşinată, ci o demonstraţie făţişă a evlavioşilor în faţa lui Dumnezeu.

Oceanul

Pe insula Sahar, în ţipătul copiilor săraci şi al pelerinilor, intru în apa caldă a deltei. Un tânăr preot ţine slujba în cinstea încheierii călătoriei, direct pe mal. El înseamnă pe fruntea mea ochiul înţelepciunii. Slujitorul

crematoriului, îmbrăcat în totalitate în roşu, îmi pune în spate o ghirlandă din coaste de om.

Acum semăn cu un canibal.

De India sunt sătul până-n gât. Ea m-a înnebunit cu silogismele ei evlavioase, cu sărăcia satelor ei pline de glod, jucăriile de tinichea, Marile Cuvinte cu Litere Mari, strigate în megafon, mulţimea de populaţie cu pleduri rupte trase peste cap, retrăgându-se pe calea Smolenskului spre Taj-Mahal, lumina palidă a felinarelor, coaja arahidelor, muştele în mâncarea mereu picantă. M-am săturat să mă lupt cu neînţelegerea, cu încetineala.

— Cum puteţi să trăiţi liniştită în ţara asta? am întrebat-o în tren pe-o profesoară de sanscrită. Nu vi se rupe inima de durerile poporului?

— Poporul indian îşi merită soarta, a răspuns profesoara. El e pedepsit pentru păcatele sale.

— Ce păcate? m-am bucurat eu de hotărârea de a o întreba despre popor şi intelectualitate.

— Păcatele egoismului, a răspuns ea laconic.

— Sunteţi de acord cu asta? l-am întrebat pe Shanti, ghidul meu din Calcutta, reprezentant al intelectualităţii indiene.

— Poporul indian e sărac din cauza colonialismului şi a birocraţiei actuale!

— Ce-i de făcut?

— India îşi va reveni moraliceşte dacă vor înceta să le împingă pe nefericitele văduve spre sinucidere.

— Chiar le împing? a căzut într-o spaimă jurnalistică frâu Aber.

— Nouă ne trebuie ordine şi o conducere puternică, continua Shanti. Noi încă n-am crescut până la democraţie. Nouă ne trebuie un Hitler.

— Ce??? a rămas tablou frâu Aber. Hider a omorât şase milioane de evrei!

— Evreii au refuzat să-l ajute cu bani pentru restaurarea Germaniei, a zis calm intelectualul indian.

Fără a spune o vorbă, mă duc spre ocean. Frâu Aber, *nemţoaica-pentru-un-rus,* în ţipătul copiilor săraci şi al pelerinilor, într-un costum de baie franţuzesc, fuge după mine.

— Dar asta nu este posibil! Eu n-am să urc în aceeaşi maşină cu acest *monstrtâ*

— Impacă-te cu asta, om mândru! râd, udând încălţămintea mea uzată în oceanul Indian.

Dumnezeu e unul. Anume la asta te aduce India, în panteonul căreia sunt trei sute treizeci de milioane de dumnezei. La trei hinduşi, un dumnezeu. Mai mulţi dumnezei decât vaci, iar vacile sunt peste tot: în munţi, în Gange, pe şosele, în gări. Calcutta nu se pune. Dumnezeii se aseamănă cu morile — au mai multe mâini. Printre ei e Caii — regina lumii. Ei se târâie, se ciupesc, scârţâie din dinţi, îşi arată limba. Crede măcar în unul, măcar în *mama* comună Caii şi viaţa ţi-e o reuşită!

Până când zvastica din simbolul nazist nu va reveni în conştiinţă la veşnicul simbol al mişcării, călătoria în India este curativă.

Aligatori zburători deasupra fluviului Mississippi

Toaleta Dumnezeilor şi a eroilor

Mă simt Columb. Cu această senzaţie intru la toaletă.

— America trebuie redescoperită, vorbeşte căpita nul în faţa oglinzii, îmbrăcându-se în uniformă de căpitan american. În America trebuie să intri ca-n film. Lora, cine-s părinţii mei? Lora!

Niciun răspuns.

— Lora, unde eşti?!

— Eu sunt aici! s-a auzit din camera vecină. Măsor sutienul! Tatăl dumitale e irlandez, iar mama, rusoaică.

— Atunci de ce nu vorbesc ruseşte?

— Mama a vrut să facă din dumneata un american sută la sută.

— O proastă! Din ce oraş e mama?

— Din Pinsk sau din Dvinsk. Nu, din Gdansk.

— Hollywood ghebos! a strigat căpitanul. Dar tu cine eşti? A întrebat, văzându-mă.

— Eu sunt Columb, am zis.

— Arată-i Lorei fotografia fiicei tale, mi-a făcut din ochi căpitanul, şi vei primi gratis băutura zilei: cocteilul fără alcool „Răsăritul vaporului”.

— Aşa e, a zis ajutorul căpitanului, dând ziarul într-o parte. Avea pe cap o şapcă roşie, pe care scria cu litere gigantice „CIA”. Ei îi credeau pe indieni animale sălbatice, iar acum ei înşişi nu mai sunt oameni.

— S-au îndepărtat de imaginea umană, a zis Lora Pavlovna, apărând în uşă fără sutien.

— Mişto ţâţe! a zis emoţionat ajutorul căpitanului, sorbind din cana de ceai cu lapte. Astea da ţâţe, nu ce au ele, elastic gonflabil!

— Violator vizual! s-a năpustit asupra lui Lora Pavlovna. Întoarce-te! Suntem în America!

— Mie mi-e totul permis! a izbucnit în râs ajutorul căpitanului. Eu sunt inventatorul unei noi religii. Religia fericirii supreme. Miliarde de dolari pentru fericirea supremă. Preşedintele SUA e la cheremul meu!

— Religie creştină? am întrebat.

— De ce să fie creştină? a zis ajutorul căpitanului. Ştiinţifică. Cifrică.

— Sunt numele sunetului şi sunetul numelui, a început să cânte Lora cu voce gingaşă, dezmăţându-se în faţa ajutorului căpitanului, soţie şi virgină, mamă şi fiică.

— Ajunge! a strigat la ea căpitanul. Dar asta cine-i? E iarăşi nemţoaica? De ce-i negresă?

Nemţoaica s-a supărat, încruntând sprâncenele.

— M-am gândit că aşa va fi mai vesel, a zis ajutorul căpitanului.

— Vopsiţi-o, a ordonat căpitanul.
Nemţoaica a căpătat trăsături ariene.

— Hy! Ea are o impresie de neuitat de la fluvii -ruşine şi ocară rămasă din New Delhi. În fiecare noapte visează *asia,* se plângea CIA-istul.

— Vă interzic! a scos un ţipăt nemţoaica.

— Las-o mai moale, am compătimit-o eu.

— Nemţoaică cu ţâţe de lupoaică, i s-a adresat Lora Pavlovna. Şobolan depresiv. Chipul duşmanului.

ETNOGRAFIE

Nici n-am reuşit să cobor în America din avion că americanii m-au şi înconjurat pe pista de aterizare. Erau foarte-foarte mulţi. Ţipau, ţopăiau, se băşeau de plăcere. Întindeau spre mine mânuţele lor, încercând să se atingă de hainele mele. Fiecare vroia să se laude cu ceva şi să arate ce are mai scump. Unii americani îmi arătau peştii pe care i-au prins în Mississippi, alţii, copiii, alţii îşi înfigeau degetele în automobilele lor, alţii demonstrau arta de a merge în mâini, pe o bilă mare, zborul cu aeroplanul, pregătirea

pizzei, împletirea măturilor, jocul baseballului. Le strângeam tuturor mâinile şi-i sărutam pe ambii obraji. Cineva mi-a arătat poarta lui Tom Sawyer. Cineva a adus tablourile lui Andy Warhol. A început o discuţie liberă. Nişte tehnicieni m-au chinuit cu o istorie despre viitorul computerelor. Computerele vor avea, iacătă, azi-mâine, subconştient şi vor refuza să îndeplinească comenzile politice incorecte. Am încercat să discut cu ei, dar aceştia insistau cu teoriile lor.

— Sălbăticie! a mormăit nemţoaica.

— E prea uşor să critici America, s-a întristat căpitanul.

— Sălbaticii trebuie folosiţi, a zis ajutorul.

— Tehnica tuturor posibilităţilor în mâinile proştilor e periculoasă pentru viaţă, am glăsuit eu.

După ce ne-am îndepărtat de mal căpitanul a ţinut un discurs despre navigaţia pe Mississippi. O lecţie obligatorie pentru pasagerii interesaţi de aspectele navigaţiei. Apoi a început ajutorul. El a povestit despre regulile de securitate ale vaporului.

— În America totul începe cu regulile de securitate, a zis ajutorul. Dacă vreţi să vă îmbunătăţiţi calitatea vie ţii, completaţi aceste anchete şi aduceţi câte cinci dolari.

Pasagerii au început să completeze anchete.

— Vrei să te îmbogăţeşti, lucrează cu mine, mi-a zis ajutorul.

— Nu-ţi pune mintea cu el, a zis Gaby. Hai mai bine să-i dispreţuim pe americani.

— Şi mai departe? m-am îndoit eu.

— Vom scrie despre ei tâmpenii.

— Pentru ce?

— Trebuie să trăim cinstit, a zis Gaby.

— Te voi ajuta să-ţi găseşti fiica, a zis ajutorul.

— În regulă, am căzut eu de acord.

Când s-a întunecat, americanii au aprins ruguri.

— Uitaţi-vă toţi acolo, le-am zis americanilor, arătând spre lună.

— Ei, cum vă place poporul american? m-a întrebat Susan Zontag într-un bar newyorkez.

Era supărată pe mine că am întârziat cu douăzeci de minute. Ea, de revoltă, s-a încăpăţânat ca un măgar. Cum s-a dovedit, ea n-a aşteptat niciodată mai mult de 15 minute un bărbat. I-am spus că mi-a fost foarte greu să fug de americani, dar m-a ajutat luna.

— Sunt linguşitori? am întrebat.

— Ireversibil, a zis ea mult mai încet şi privind cu nelinişte în părţi. Am avut impresia că ne vor înşfăca şi ne vor aresta imediat.

— Feriţi-vă de cercurile academice, a zis Susan Zontag. O turmă de boi.

— Iar scriitorii?

— Aţi înnebunit?

— Care sunt aici oameni normali?

— De ce aţi întârziat douăzeci de minute? m-a întrebat cu durere conştiinţa naţiunii americane.

— N-am să mai fac, am răspuns.

Am ieşit din bar şi am pornit pe Manhattan în sus, fără niciun plan. New York-ul, ca un glob, se învârtea pe degetele mele. Îmi place New York-ul. Are atâta energie cât cer e în Roma.

MOARTEA UNUI NEGRU

Am făcut o prostie. Am omorât un negru. Totul a început cu faptul că am sunat-o pe Olga. E unica prietenă comună. Ea locuieşte peste râu, în New Jersey.

— Am început o viaţă nouă, am zis când a ridicat receptorul.

— Vrei să vin? a zis ea.

— Asta-i viaţa ta nouă? a întrebat Olga ruseşte într-un bar japonez, arătând spre nemţoaică.

— Asta-i viaţa ta nouă, am zis eu. Vrei s-o încerci?
Am început să ne îmbătăm repede cu vodcă japo neză caldă.

— Niciodată nu l-am considerat american pe Charles Chaplin, am spus deodată. În jurul lui în filme erau americani. Ei intrau peste el. El doar făcea reverenţe în faţa lor. Acum îmi pare că el a vrut să salveze America. El se împotrivea din toate puterile, dar nu făcea reverenţe. N-a reuşit. Ei au învins.

— Ce-ţi trebuie fluviile? a întrebat Olga. De ce nu oceanele?

— Fluviile, crocodilii, am răspuns eu.

Până acum americanii erau văzuţi ca o anomalie. Aşa şi era, după cum se vede. Dar ei au trecut graniţa devierii. Încheind ciclul de bază al emigraţiei, ei au obţinut statutul de aborigeni, pe care nu i-a descris încă nimeni.

Eu mergeam înainte, ele, după mine. Le luceau ochii. La hotel am bombardat mini-barul, am amestecat tot cu totul şi ne-am ocupat cu ceea ce cândva se numea „luptă marină”. Eu cu Olga am împins-o pe nemţoaică în mijlocul camerei ca pe Ţar-puşca şi am început s-o mângâiem pe cap; o mângâiam gingaş pe părul pufos, o mângâiam înverşunat pe cărunţeala de aramă, spuneam scrisorile lui Rilke pentru Ţvetaeva, pe care le ştiam pe de rost, gângueam, intrând tot mai adânc şi mai adânc în obiectul european al poftelor autodistructive, până când ea a ţipat atât de puternic încât, în semn de protest, ne-au bătut cu bocancul în perete.

— Spiritul lui Hruşciov! s-a ridicat din morţi Gaby, ştergându-se blajin pe fese.

— Băieţi, ce deştepţi sunteţi! Vă invidiez în sens pozitiv! S-a emoţionat Olga.

— Nu înţeleg rolul Lorăi Pavlovna în viaţa mea, i-am zis Olgăi când se îmbrăca.

— Lora Pavlovna e mama fiicei tale Lorocica, mi-a lămurit Olga. Iar eu sunt prietena voastră comună.

— Înseamnă că ea s-a divizat, am zis eu, în mamă şi fiică, aşa cum a promis.

— Ce tot spui? a zis Olga. Dă-mi 40 de dolari pentru taxi.

— Vreau să-mi iau fiica din ţara asta, am zis.

— America-i o mârşăvie, a zis Olga cu multă greaţă.

— De ce aţi plecat în mârşăvia asta toate, ca proastele, iar Lora Pavlovna, chiar cu burta la gură? m-am revoltat eu. Ea unde-i acum?

— O istorie urâtă, a zis Olga. Lora Pavlovna s-a certat cu negrul ei. Negrul a vândut-o pe Lorocica într-un bordel ilegal de minore.

Am oprit taxiul şi m-am dus în Harlem. L-am găsit pe cretinul ăsta la bucătărie. Se sfădea cu bucătarii, care făceau un terci dulce de negrotei.

— De ce-ai venit? a întrebat el.

— Ghici.

— I-am dat papucii. S-a dovedit a fi o târfă, a zis imbecilul.

— Unde-s? am ţipat eu.

— Nu ştiu, a zis lepădătura.

— Ai vândut-o pe Lorocica la bordel!

— Aiureşti, băiete.

Am înhăţat cuţitul de bucătărie şi m-am aruncat la el.

— Sunt în Mississippi, a ţipat lepădătura, ferin- du-se de cuţit.

II fugăream printre făraşe. Bucătarii s-au împrăştiat. Căzeau cratiţele.

— Ele-s în Mississippi, ţipa lepădătura. Lora cântă în cazino.

I-am turnat în cap ciorba de negrotei cu fasole negre. A urlat de groază. A alunecat.

— În ce cazino? Numeşte oraşul!

— Nu ştiu!

Mi-am făcut vânt cu cuţitul.

— Ce ai făcut cu Lorocica?

— Nimic.

— Tu ai violat-o!

— Nu!

— Mi-a spus Olga!

— Eu m-am culcat cu ea doar o dată.

Am măcăit şi i-am băgat cuţitul în piept până la plasele.

Pariul

Să călătoreşti prin America e inutil. Cu mici excepţii, oraşele Americii sunt adunate din cuburi identice. Doar mama mare Mississippi, cum o preamăresc vechii locuitori, e deosebit de zigzagată. Ea seamănă cu un lung intestin omenesc, atârnat în adasul anatomic lângă graniţa cu Canada, defecând o mare cantitate de apă, nămol, mizerie în Golful Mexic, lângă New Orleans. Intestinul e înconjurat de oraşe care dublează geografia bătrânului continent, într-un anumit loc, greu de înţeles, în Mississippi se scurge Volga. Toate aceste amănunte reflectă neîncrederea nostalgică în comunicaţia transadantică a primilor colonialişti.

— Vezi maşinile poliţiste de pe mal? a zis ajutorul căpitanului. Au venit să te ia.

— Pentru ce? m-am mirat eu sec.

— Pentru negru.

— Negrul e din film, am zis.
Poliţiştii se pregăteau să atace vaporul.

— Am să te scot din încurcătură, a zis ajutorul căpitanului. Cu o condiţie.

— Ei?

— Un pariu. Dacă principiile religiei tale cifrice vor fi mai bune decât ale mele vei trăi.

Mississippi are culoarea precum Coca-Cola, ceea ce vorbeşte despre patriotismul lor reciproc, deşi la gust parcă se deosebeşte, deoarece nu e deloc potabilă. Partea roditoare a văii fluviului e, de fapt, doar un câmp de porumb cu o sperietoare cu chipul lui Chaplin în mijloc. Câmpul e plin de ştiuleţi. Din punct de vedere strategic, o localitate ideală pentru studierea năravurile băştinaşilor, de la contemplarea unicului câmp care a ajuns la înţelegerea psihanalizei ca energie sufletească unică.

„Trei reguli ale vieţii superfericite, scriam în cabina mea din vaporul «Regina Deltei». *Viaţa are curbele ei, dar n-o transforma într-un trenuleţ incontrolabil al groasei. Poţi să le impui oamenilor să te asculte?'*

Un mare trup american

— Numele organizaţiei? Am schimbat cu Gaby priviri. Expediţia ruso-germană în numele calului lui prjevalski.

Ne-au înregistrat în cartea oaspeţilor de onoare. Ziarele locale au apărut pline de urări. Americanii au sărbătorit aterizarea noastră pe Mississippi cu tatuaje pe extremităţile superioare şi inferioare ale corpului, cu bere în pahare de hârtie, cu focuri de artificii, cu tobogane.

— Aşteptaţi surpriza! au zis ei.

„Briliantele înţelepciunii la preţ redus. Cum să vă îmbunătăţiţi căsnicia'? Scriam eu inspirat în cabina mea. *Cum să ai o legătură adevăratăcu copiii? Omul e, în principiu, bun, dar poate să facă greşeli. Religia cifrică vă va învăţa să iubiţi şi vă va dezvăţ a să urâţi. Ca să fim şi să mâncăm, trebuie să muncim. Vreţi să cunoaşteţi 12 secrete care vă vor îmbunătăţi relaţiile cu colegii şi e h i ar cu bossul? Ce-s banii? Ce se întâmplă cu noi când murim?" '*

Ajutorul a început să adune de la pasageri câte 50 de dolari pentru îmbunătăţirea vieţii.

Pantalonii scurţi, încălţămintea sport şi tricourile cu mâneci scurte, înfrumuseţate cu înscripţii semiisteţe e îmbrăcămintea naţională de vară a americanilor, îndepărtarea de la care însemnând ameninţări, de la priviri mirate la puşcărie. Asexuarea hainelor lor a şters deosebirea dintre femei şi bărbaţi în asemenea hal încât poţi deosebi femeile doar după sutienul obligatoriu, care are un design nu mai puţin sport decât ciorapii de tenis.

Să câştigi sufletul unui american nu este simplu, căci nu se ştie unde este acesta. Americanii sunt binevoitori, nu însă şi generoşi, veseli, nu şi ironici, curaţi, dar nu şi pricepuţi. Lor le place să râdă, ei te fac să râzi şi sunt de râs în acelaşi timp. În copilărie fiecare american a avut un vis în care e răpit de un rus cu un „kalaşnikov" la gât. Şi cu toate că în conştiinţa americană a secolului XX cel mai concludent exemplu al duşmanilor erau ruşii cu nemţii, acum nimeni nu mai ţine minte asta. Războaiele reci şi fierbinţi sunt ca şi meniul de ieri de la restaurant. Gaby, călăuza mea învăţată, prietena de nădejde a celei mai noi filosofii franceze, miss junioara Europei în 1968, e mereu nevoită să accentueze că Germania şi Rusia sunt, de fapt, chestii diferite. Americanii o cred şi n-o cred, dat fiind faptul că şi ruşii şi nemţii pentru ei sunt nişte ciori albe. În Mississippi te simţi tot atât de străin ca şi, cândva, în Uniunea Sovietică.

Feţe mobile şi ochi expresivi printre yanchei practic nu există. Dar e păcat să te plângi de lipsă de interes faţă de noi. Cu tot cretinismul topografic aici există o gradaţie fină a atitudinii faţă de străini.

— De unde sunteţi?

Nu-i rău să fii din Londra. E bine dacă eşti din Irlanda. Binişor, din Italia. Mai rău — din Franţa. Din China — curios. Aşa şi-aşa — din Berlin şi Tokio. Dacă eşti din Amsterdam nu e nicio problemă. Mexic — alarmă ascunsă. Pe Canada o tipăresc pe umăr. Varşovia, Viena, Budapesta, Madrid — pe lângă. Cel mai mare hit — să fii din Moscova.

— O!

Aflând că sunt din Moscova, americanii exclamă, toţi ca unu', „O!", de parcă au fost ciupiţi. Apoi, neştiind ce să întrebe, se despart de mine cu aceeaşi bucurie, promiţând că ne vom vedea mai târziu. Olga îi numeşte pe americani nice-to-meet-nici, ceea ce îi caracterizează perfect. De fapt, n-aş exagera cu rolul americanilor în viaţa Americii. Americanii sunt o anexă gratuită la America. Ei alcătuiesc acel material necesar, însă adăugător, la acel *jacilities* comun american, fără de care America ar înceta să fie SUA.

America nu e atât ţara oamenilor, a terenurilor şi a picioarelor femeieşti bărbierite, pe cât e a drumurilor pline de vivacitate, unde are loc circulaţia sângelui.

— Când mor, americanii se transformă în automobile, mi-a spus ajutorul căpitanului. În clipa morţii ei ies de pe circuit.

Maşinile, ca nişte globule roşii, stârnesc şi asigură starea de funcţiune a Americii. Sistemul sanguin ramificat al ţării, împingând treilerele şi automobilele mici, cu fizionomii respectuoase şi tâmpe, asemenea celor care le conduc, în fiecare punct al trupului, de la San Diego la Boston, creează ţării o energie activă, căreia americanii îi corespund prea puţin. Întrebarea despre sensul metafizic al marelui *trup* american se rezolvă autonom.

America şi-a supus populaţia ca pe un macroorga-nism foarte calitativ în comparaţie cu microorganismele din care este compus acest macroorganism. Peste America atârnă umbra bombei de neutron. Când zic că îmi place America n-am în vedere*piplu* ci lacurile, viaductele, staţiile de alimentare, dealurile verzi de-a lungul Mississippiului, aeroporturile, vulturii chei planând deasupra porumbului. America a înghesuit emoţiile pe un plan îndepărtat, obligându-i pe purtătorii lor să i se închine lingual: să atârne steaguri şi să lipească pe banere lozinci patriotice de tip adulator.

MAMĂ NEIUBITĂ

În muzeul etnografic din Minneapolis am fost atras de un text sub o poză veche, pe care era fotografiat un tren de pasageri. Înainte, se spunea în scriere, trenurile duceau nu numai marfă, ci şi pasageri. America poate să scape de vechituri. A ajuns şi rândul Mississippiului.

— Realitatea e confortul psihologic, le-a zis pasagerilor ajutorul căpitanului. Nici mai mult, dar nici mai puţin. În timpul călătoriei ajutaţi-i pe apărătorii ordinii, având la îndemână biletele şi cheile de la cabina în care sunteţi cazaţi. Nu uitaţi că la bord WE-urile pot să se înfunde mult mai uşor decât cele pe care le folosiţi pe mal. Chiar şi obiectele foarte mici pot duce la situaţii dramatice.

Viaţa pe Mississippi aminteşte de un scandal familiar, care *ară* spiritul cinstit şi mustăcios al lui Mark Twain. Pe acest fluviu indian nu trebuie să fii spirit ca să intri în contact cu fantomele, care scârţâie podelele prin orice Bed & Breakfast care se respectă. La o studiere mai de aproape fluviul se dovedeşte a nu fi o mamă mare, ci o mamă vitregă supărată. După perioada fericită a vapoarelor cu ţevi lungi negre şi roşii, care lopătau apa cu roţile,

faţă de acest fluviu au devenit mai reci. Apa e şomeră şi e nevoită să cadă în amorţeala celei de-a doua feciorii, pe care o deranjează doar casinourile, împrăştiate prin trecerile înfrumuseţate cu mumii, şi patima sportivă a pescarilor. De Mississippi ar fi uitat cu totul dacă n-ar fi inundaţiile. Fluviul se răzbună pentru atitudine, împotriva fluviului se ridică diguri, se apără cu saci de nisip, în oraşe nu există chei, despre ea se vorbeşte printre dinţi. Dacă fluviul ar seca şi ar muri toţi ar fi bucuroşi.

Viaţa ca o pradă

În sfârşit a venit ziua surprizei promise. Surpriza era parada, obligatorie pentru toţi locuitorii oraşului Voinon din statul Minnesota, făcută în cinstea noastră şi care a coincis şi cu Ziua Independenţei.

— Dar unde e calul dumneavoastră? au întrebat americanii.

— Vă referiţi la nemţoaică? Ea se dichiseşte.

— Nu, calul cu nume polonez!

— Se pregăteşte de paradă.

— A, clar… Deci, se pregăteşte, ziceţi? Iar noi, americanii, iată că suntem totdeauna gata de paradă!

într-adevăr, nunţile americane, naşterile, înmormântările, munca de zi cu zi, întâlnirile, liturghiile de duminică, discuţiile despre cine a fost cel mai bun preşedinte al SUA şi reprezintă parada, care are loc după sunetele orchestrei stradale. Reorganizându-se ireproşabil din mers, ea cheamă populaţia la armonie, succese şi idealuri democratice.

În faţă, poliţiştii pe biciclete pentru adolescenţi. După ei — automobile vechi, ca o aluzie că America ar avea istorie. După ele — fete-acrobate de vârsta Lorocicăi mele, care promit Americii un viitor. Apoi — bacanala bine organizată şi fără sfârşit. Ea e compusă din membrii festivalului mărului, karatişti locali, lucrători la curăţătoria Bluff Country, mecanici auto, poştaşi, surori medicale. Aici pătrund şi americancele poloneze de onoare, o vacă artificială în alb-negru, o echipă de pensionari pe role, un congresman, clovni, masoni, călugăriţe cu tălpile goale, garda naţională din comedia imperială, elevi din şcoala medie cărora le e frică să nu facă un pas greşit,

din cauza asta mergând înainte cu ochii holbaţi. Parada se termină cu câinii vagabonzi cu tăbliţe la gât, pe care scrie unde şi cum au fost găsiţi.

„Şi papagalii se joacă de-a v-aţi ascuns ele a. America l-a îmblânzit pe Dumnezeu. El e în cuşcă. Scopul fericirii supreme e să-l domesticim sută la sută pe Dumnezeul americanilor”, scriam eu în blocnotes, stând pe caldarâmul de sărbătoare.

În afară de superfericiţii câini vagabonzi şi Dumnezeul din cuşcă, la paradă cel mai tare m-au impresionat gabaritele frumuseţilor locale. America ultimilor ani s-a îngrăşat tare. La concursurile de frumuseţe femeile grase iau locurile de pe podium. Şi vitrinele au cedat. Se fac şi manechine grase. Degrabă graşii vor învinge peste tot. America e gata să împartă cu lumea idealul ei de trup lipsit de complexe.

În vâltoarea paradei, semănată de bomboane, pupături, conferi, urări de bine, calul roso-nemţesc al lui Prjevalski a pătruns în America. În faţa noastră se întindea ţara iconostaşilor familiali. În jur, familii americane exemplare. Toţi povestesc — care mai de care — întâmplări haioase care nu trebuie să fie chiar haioase, dar nu pot să le sistematizeze. Sunteţi hedonişti? Nu — muncitori. Banii reprezintă succesul? Nu, banii reprezintă mândria faptelor pe care am reuşit să le facem. Business, independenţă. Cu o generaţie în urmă vecina-rasistă nu se saluta cu familiile exemplare, deoarece ei erau prieteni cu un negru. Negrul i-a ajutat să-şi facă fundamentul (acela vechi s-a risipit, negrul a lucrat gratis două zile). Vecina s-a împăcat cu negrul. Fiica vecinei a înjghebat cu negrul o aventură. La vârsta de 62 de ani toţi se transformă în străbunici.

Ajutorul căpitanului mi-a propus rezultatele la care a ajuns religia fericirii supreme. M-a apucat râsul. Acolo erau amintiţi, agramat, Lenin într-un vagon închis şi Stalingradul ca exemplu al şmecheriei nemţilor şi al avariţiei militare. I-am propus modele ruseşti mai sigure.

— Şi luaţi în locul acestui megafon jalnic un microfon, am adăugat. Încercaţi să vă puneţi în va loare vocea.

— Trei principii ale vieţii superfericite: Dragostea, Cinstea, Puterea, aproape că a cântat ajutorul căpitanului la microfonul vaporului, în stilul lui Frank Sinatra.

Cele 12 fete angajate să aclame şi să strige au reacţionat cum li s-a cerut. Iar ceilalţi 100 de pasageri, pe care nu i-am angajat, au strigat şi s-au bucurat şi mai tare, au fost şi mai fideli.

— Băiete, tu vei ajunge departe dacă-ţi vei lua un nume american, mi-a zis ajutorul căpitanului.

— Ia-mi ideile, dar lasă-mi numele, am zis, sco-ţându-mi din gură periuţa de dinţi. Apropo, ce zici de mărirea onorariului?

Licurici, porumb, case de scânduri, colibri. Gaby se jeluieşte că nu-i comod să te căci în toaletele americane. Tot căcatul rămâne la suprafaţă, ca borşul. Intrând într-un anticariat deodată îţi dai seama că America actuală n-are stil. Ea şi-a epuizat stilul în anii ’60. Bunicile nu ieşeau din casă niciodată fără pălărie şi mănuşi. Nepoţii fug prin casă cu şepci de baseball, cu cozorocul la spate. Asta e ca o pedeapsă pentru războiul din Vietnam, consideră Gaby. La cină ne certăm în legătură cu războiul din Vietnam, Lenin şi fascismul. Ea nu vrea să recunoască în niciun fel că pentru ruşi *Stalin* a fost mai rău decât *Guitler* pentru nemţi. De ce mai rău?! Toate astea, se înţelege, în engleză, doar că, de emoţie, ea capătă un accent nemţesc oribil, iar eu, un oribil accent rusesc.

Continuăm să ne lămurim la bazinul municipal. Gaby sare pe mine, încercând să mă înece. Se îneacă în locul meu copiii locali. Salvatorul nu suportă şi ne alungă de la bazin ca pe Adam şi Eva. Suntem nevoiţi să ne ascundem în cazino, surogatul paradisului cu gin tonic ieftin. În locul frustrării — un câştig de 12 dolari pe seară. Ieşim euforici. Ne aşezăm cu păcat cu tot pe calul lui Prjevalski. În faţa noastră -măreaţa arcă a lui Saint Louis. Dacă ai mai rezema una lângă ea ar ieşi „M” -ul restaurantului Medonald’s.

— Cea! strigăm. Înainte! Spre Vestul Sălbatic!

Calul lui Prjevalski intră în galop. Asta da viaţă. Intrăm în suprafericire.

Trei americance

Dacă trebuie să-i fie cuiva frică de Lora Pavlovna, atunci e vorba de trei americance. Ajutorul căpitanului a ridicat pe catarg steagul noii religii. Steagul seamănă puţin cu osul de la jocurile de noroc.

Nu poţi scăpa de doritorii de împărtăşanie. Ne-au îngropat în scrisori.

„Ce uşurare\ mi-a scris o soră medicală din Alaska. *Înainte mă credeam o târfă, iar acum simt un respect faţă de mine. Am devenit mai mult decât fericită în viaţa profesională şi intimă”.*

Citesc scrisoarea ei în cabina-radio a corăbiei. Ne susţin actorii, patronii, agenţii relaţiilor publice şi de comunicare, aviatorii, secretarele.

— Veniţi la noi şi veţi înţelege că omul nu este făcut din murdărie, răsună vocea mea peste toată corabia.

Adunăm în saci impozitele şi cecurile. Munca e în toi. Americanii îşi aduc toate economiile. Depun bijuteriile. Ni-i subordonăm pe cei mai buni avocaţi ai Americii. Ma mustră conştiinţa.

— Căpitane! am zis. Ajutorul dumneavoastră îşi subordonează tot poporul nevinovat cu ajutorul religiei cifrelor şi sub pretextul îmbunătăţirii calităţii vieţii el jefuieşte pasagerii. Ne-am distrat şi ajunge! Opriţi-l!

— Ce n-aţi putut împărţi? căpitanul m-a privit mirat. Fiecare popor îşi merita religia sa.

Noaptea au venit în cabina mea trei americance.

— Nu se mai poate aşa, au 2Âs ele. E timpul să scăpăm de ajutorul căpitanului.

Maggi are pistrui irlandezi şi musculatură, de ajuns pentru a apărea pe coperta revistei americane *Sănătatea.* Ea îmi spune că nici până acum n-a învăţat să citească de-adevăratelea. E nevoită să buchisească literă cu literă.

Liz are grijă de ordinea din ţară şi din lume. Din când în când se duce prin Madagascar şi prin Moldova, le scrie codul cetăţeanului după care ei vor trăi următorii o mie de ani.

A treia nu-mi iese din cap. Mai bine spus pe toate trei nu le pot uita, pe fiecare în felul ei, dar a treia nu-mi iese deloc din cap. După profunzimea şi tristeţea ei se apropie de idealul meu. Are o casă mare pe malul Mării Liniştite, pe o stâncă spălată de valuri. Casa e în pericol să se răstoarne în ocean, să nu iasă din iarna viitoare. Are un „Pontiak” din 1968, o maşină aurie puternică, după care oamenii îşi întorc privirea. Prietenul ei e pictor,

ea şi Mark se iubesc, dar se pare că degrabă se vor despărţi, pentru că ceva nu se leagă. E patroana unei mari companii de internet, atât de avansată, încât e nevoită să inventeze cuvinte noi ca să explice acţiunile ei şi acolo progresul are asemenea viteză că, râzând, ea zice: dacă ceva funcţionează înseamnă că deja s-a învechit. Are câştiguri mari şi un tată iubit, care îi patronează business-ul, dar şi cheltuieli la fel de mari, de la care te doare capul şi care-l supără chiar şi pe cel mai înţelegător tată.

Maggi îmi face masaj. Ea povesteşte ce-i transmit mâinile ei de la atingerea cu trupul meu. Pe faţă are un zâmbet luminos de la bunătatea ei pe care poate că n-o cunoaşte nici Orientul. Ea vede în subconştientul ei nenumărate pupile negre mari, ea vede un om care poate că e bunica mea, şi spune că omul acesta e întotdeauna cu mine şi că bunica nu mă judecă niciodată.

Maggi e fotograf. Ea mi-a arătat în secret fotografiile făcute de ea, în care ajutorul căpitanului îi transformă pe americani în robi ai religiei cifrice. Se vede că e vorba de multe obiceiuri neplăcute şi înjositoare direct legate de curăţirea trupească.

— Nicio revistă nu vrea să le publice, a zis
Maggi. Nimic nu este luat în serios.

Liz îmi împărtăşeşte tot felul de observaţii critice. Ea are un simţ puternic al proştilor, în special al celor americani. Îi descoperă fără greşeală şi, conform normelor americane, fără milă. Ea nu ne permite să ne şmecherim pe frontul idioţilor.

— Cine le va aduce americanilor ştiinţa despre prostie, acela va distruge religia cifrică şi va elibera America, consideră timid Liz.

A treia americancă încearcă să-i apere, ca o soră, pe americani.

— Mă gândesc şi acum la ce mi-ai spus, îmi zice. Despre cultură ca şi căutare a valorilor absolute şi despre ce legătură are asta cu America. În orice caz, oare la tine în Rusia nu există teritorii întinse conduse de lucrători agricoli, şi nu de intelectuali? Iată ce e Mississippi în America.

— Orice părere despre America e greşită, zic.

În fiecare dimineaţă trei americance aleargă pe malul Mississippiului, apoi fac canoe. Odată, într-o dimineaţă, le-au găsit ucise în cabină.

— Căpitane! n-am rezistat eu. Ce se întâmplă pe corabia noastră? Sunt omorâţi cei mai buni.

Hotel „Peabody”

Cel mai tare pe lume lui Gaby îi place să se fută. Deşi asta aşa e, asta nu e tocmai aşa. Cel mai tare din lume Gaby vrea să fie cunoscută. Ea vrea ca despre ea să se vorbească mult, ca să fie admirată şi preţuită. Asta aşa e, dar nu e tot. Cel mai tare pe lume Gaby vrea să fie iubită şi să iubească, ca să fie, după cuvintele ei, o mare iubire. Nu una mică, ci mare.

Gaby a strivit adolescenţa mea prelungită. Nu abstinenţă, ci o selecţie istovitoare m-a adus, în sfârşit, la izbăvire. Eu am văzut deodată apusurile pe Mississippi.

În hotelul „Peabody” din Memphis ne-am bătut animalic. „Peabody” e un hotel mare. Într-un asemenea hotel noi nu ne mai opriserăm.

— Eu una în fluvii caut adevărul, a strigat naturalista germană, iar tu nu faci altceva decât să-ţi cauţi fiica rătăcitoare!

Ne-am dus în muzeul poliţiei, unde atârnau fotografiile poliţiştilor ucişi, care şi-au îndeplinit datoria, şi alte exponate interesante, veşminte poliţiste din perioade diferite, ea a observat că în departamentul crimei organizate toţi poliţiştii (pe-o fotografie colectivă) au nasuri mari, ceea ce, e adevărat, e de râs, dar m-am uitat la ea ca la un gândac. Ne-am dus să ascultăm blues-uri mai întâi în clubul lui B.B. King (unde am senat o cină naşpa) şi l-am ascultat pe fiul lui King, care muşca strunele cu dinţii, scamator, dar nu cânta rău. Apoi, într-o cârciumă mai accesibilă, unde nişte băieţi tineri cântau şi dansau rock, iar spre sfârşit a ieşit o blondă tunsă scurt într-un t-shirt şi-n pantaloni albi, c-un piept frontal, şi a început să danseze voiniceşte, şi mi-am amintit din nou de fiica mea americancă şi despre faptul că deja trebuie să i se fi pornit menstruaţia.

Gaby s-a îmbătat şi a hotărât să-l sune isteric pe prietenul ei Mathias din Berlin şi să hohotească isteric şi să vorbească în germană. Când a terminat am hotărât să sun şi eu şi ea a zis că vreau să mă revanşez şi a închis telefonul, şi chiar a vrut să-l rupă din rădăcini. Atunci i-am zis să nu

facă asta şi ea a început să urle că sunt un mare boţ de căcat, atât de mare, încât n-a mai văzut aşa ceva în viaţa ei. Apoi a spus că nimeni în viaţa ei încă nu i-a zis fuck off şi nu i-a zis căcat şi s-a aprins aşa tare că a sărit pe mine şi a început să mă lovească în faţă. Am dat-o jos şi am lovit-o de câteva ori peste faţă, e adevărat, cu palma şi nu foarte tare.

— Gaby, am ţipat eu. Ai pete negre! Nu te-au vopsit ca lumea! Tu nu eşti adevărată.

— Negrii au pete roz, m-a liniştit Gaby.

Ea plângea cu hohote, aşa cum nimeni nu hohoteşte, adică a început o isterie groaznică, şi m-am gândit la poliţia din muzeu. A sunat la poliţie şi a spus că am omorât un negru. Bine că tăiasem mai devreme cablurile. Dar ştiam că poate să fugă din cameră ca să mă pârască. Am luat-o, am dus-o sub duşul rece, la duş a zis că mi-e frică de un singur lucru: ea va scrie despre toate astea şi eu îmi voi pierde *reputaţia nemţească.* În Germania toţi mă sperie cu această reputaţie nemţească. Am contrazis-o fără niciun chef şi, mirat iarăşi de orgoliul ei, am spălat-o cu săpun.

— Cu cine m-ai schimbat? Cu pipernicita asta de
Lora Pavlovna? Ea e mică şi straşnică.

— Aşteaptă un pic să-şi tundă părul şi să vezi ce frumuseţe va deveni!

O nouă etapă de isterie şi chiar puţină bătaie din partea ei. Am stat toată noaptea îmbrăcat, în aşteptarea unei noi tâmpenii a ei. De nervi ea a fumat prima ţigară după nouă ani de abstinenţă. Pentru a scăpa de nervozitatea adunată am hotărât să terminăm totul cu un futai, ceea ce am şi făcut, în silă, nu fără revolta partenerului german.

— Haide! a răsunat vocea ei răguşită.
Apoi ea a lăudat excesiv acest futai.
Dimineaţa am reparat ochelarii (ea mi-a spart ochelarii pentru citit) la optician, care s-a dovedit a fi opticianul lui Elvis Presley, la doctorul Metz, care mi-a povestit că Elvis venea pe la 12 noaptea, ca să nu-l vadă nimeni. Şi era un pacient bun? El zicea, da, doctor Metz, mulţumesc, doctor Metz. Vanitatea doctorului era asigurată pentru tot restul vieţii.

În fiecare zi de la 5 la 6 seara Gaby e bine dispusă, face glume şi râde mult. Apoi iarăşi e neurastenică şi spurcată. Ba se ruşinează de toate, ba se

plimbă goală. Îi zic, tu şi de faţă cu prietenele tale te băşeşti, stai, zic, cu Sabrina, discutaţi despre ultimele noutăţi de pictură şi vă băşiţi amândouă, aşa se face la voi în Berlin?

Dar ea a zis că nu. Însă aici se băşeşte. Ne-am dus la cimitirul confederaţiilor. S-ar părea că e un loc sfânt. În jur, stejari. Cine se băşeşte tare la cimitir? În faţa mormintelor eroilor care au ales un loc *greşit* în istorie, dar, totuşi, au ales. Poate că, întreb eu, tu te băşeşti atât de tare ca un protest împotriva locului lor *fascist,* cum zici tu, în istorie.

Va să zică, toţi vegetarienii se băşesc tare. Ceva de groază. Aşa că şi Gaby se băşeşte. În loc să mănânce carne. Dar ce e mai nasol? Să te băşeşti sau să mănânci carne? Asta da întrebare.

ÎN OSFEŢIE LA ELVIS

— Elvis Presley e prorocul religiei cifrice, i-am zis ajutorului căpitanului.

— Micky Mouse e tot omul nostru, a adăugat el.
Eu şi cu ajutorul căpitanului ne-am dus să ne închinăm prorocului.

Dacă vrei cu orice preţ să vezi un american plângând trebuie să te duci în Memphis. Aici pe bulevardul lui Elvis Presley în vila Graceland lacrimile curg ca un fluviu. Plâng copii, plâng bătrâni în cărucioare. Tuturor le pare rău de Presley.

începutul deltei Mississippi. Frontiera între Nord şi Sud. Exact aici trebuia să apară Elvis. În fotografiile din tinereţe se vede clar că e un *venetic.* Dar cât de dur a jucat pe degete America, care l-a luat de fanion furtunos al conformismului american! ’ —Marilyn Monroe e tot o amăgire, s-a prins ajutorul căpitanului. Noi am terminat astfel, încât cadavrul ei a fost futut în morga poliţistă.

— Iar Kennedy?

— Avorton, mi-a tăiat-o ajutorul.

Patima batjocoritoare a lui Elvis, colecţionarea uniformelor soldăţeşti (150 de complete) şi insigne de poliţişti. El s-a recomandat în diferite state ca şi ajutorul de onoare al şerifului. Un complex de clasă al şoferilor de autocamioane, un start de jos, când poliţia îţi pare atotputernică şi ai vrea să

devii prietenul ei. Cultul personalităţii, o zonă mitologică. Niciun cuvânt de narcotice, beţii, scutece pentru idolul care nu se mai putea controla şi făcea pe el.

— Uite, niciun cuvânt despre cum îi turna la FBI
pe Beades! S-a bucurat ajutorul căpitanului.

Nenumăratele discuri de aur şi de platină, accentul pe triumful financiar şi activitatea prodigioasă. Niciun cuvânt despre sensul rockului. Niciun cuvânt despre tulburările sociale şi rasiale din anii ’60. Niciodată, nicăieri nicio fotografie cu un negru.

Conformism *plus* succes, o uniune sfântă a Ame-ricii. Trei televizoare într-o etajeră, poţi privi trei programe diferite în acelaşi timp, o colecţie săracă de discuri străine, în ogradă — un tir, cai de călărie cu ochii legaţi. În casa decedatului — o bucătărie imensă a mâncăului şi nici măcar o carte. Mormântul sex-simbolului e plin de jucării.

Noi am depus pamperşi curaţi.

Aligatorii

L-am invitat pe căpitan în bar.

— Sunt obosit, a refuzat el. Mă duc să mă culc. Descurcaţi-vă singuri.

— Înainte echipa se destrăbăla cu pasagerii în bărcile de salvare, îmi spune barmanul, un negru cu coamă roşcată, urmărindu-l cu privirea pe căpitan.

— Benzină cu campary, am comandat eu.

— Am auzit bine? a precizat cinstitul băiat.
Când hotărâsem definitiv că America e lipsită de eleganţă, tricourile şi pantalonii scurţi au fost înlocuiţi cu bluze, cămăşi, rochii lungi. Ochelarii de soare ai plantatorilor au luat forme europene. Pe tarabele din Wixburg şi Neetchett, statuete dulci cu mame şi taţi negri, în hoteluri — mâncăruri dulci, dacă nu foarte dulci.

Am intrat în altă cultură. Sudul Americii e elegant. Pe fondul aristocratelor sudiste însăşi Gaby cea îndrăzneaţă seamănă cu o pipernicită. Cum am ajuns în statele de colonialişti, Gaby, în semn de protest, n-a mai

purtat chiloţi. Conştiinţa şi subconştientul Americii se reflectă pe plăcile memoriale. Pe partea din faţă, date ale luptelor Războiului Civil. Pe cealaltă parte — declaraţii homosexuale de iubire veşnică şi numere de telefoane fierbinţi, scrise cu cuiul.

Căldură. Umiditate. Un munte de gheaţă într-un suc de portocale. Parcă eşti fiert. Nu ţi-e a scrie, nu ţi-e a gândi. Doar la miezul nopţii se mai răcoreşte. Am visat că în America îmi creşte o fiică, o blondă tunsă scurt într-un t-shirt negru şi-n pantaloni albi până la genunchi şi că deja trebuie să i se fi pornit menstruaţia. Mama ei e cântăreaţă şi pianistă pe corabia turistică de lux „Delta Queen”.

Căpitanul şi ajutorul căpitanului mă iau de mâini, mă duc în salon.

— Noi ne-am îndeplinit promisiunea. Ei deschid uşa.

— Căpitane, vorbesc eu. Ordonaţi să termine cu religia cifrică.

Căpitanul tace.

— Căpitane, spun eu. Treziţi-vă! Doar nu sunteţi american.

— Tatăl meu e irlandez. Mama, rusoaică. Din Gdansk.

— Tu de ce ai omorât cele trei americance? îl întreb pe ajutorul căpitanului.

— Agente ale haosului. Eu am alibi. Dar cine a omorât un negru?

— Negrul e din film.

— Totul e din film, zice ajutorul căpitanului.

— *America i-a dăruit Rusiei o corabie…* cântă în stil blues cântăreaţa cu pălărie de cowboy.

Îi întâlnesc pe ambii la cină. Mama şi fiica se uită straniu la mine. Iată-l şi pe soţul Lorei Pavlovna, disidentul Piter Ferren. A visat să trăiască în Europa — nu i-a ieşit. 58 de ani. Profesor de literatură europeană în oraşul Rochester, statul New York, patria filmelor „Kodak”, el vara lucrează suplimentar pe corabie, cântând la clarinet şi la saxofon. Am intrat în vorbă. După părerea profesorului cauza nenorocirii americane e nereuşita revoluţiei sexuale. Ea a distrus societatea prin faptul că societatea i-a

răspuns cu o contrareacţie puritană ultraconservatoare. Iată-i şi pe cei doi fii-debili ai săi.

— Mâine e excursia la lacuri. Mergem să vânăm aligatori? Zic eu.

— Triat sounds like a plan, cade de acord disidentul.
La conducerea bărcii cu motor, Donald, veteran al războiului din Vietnam.

— Lora, îi zic încet cântăreţei.

— Ei, ce e?

— Aşa, nimic.

Donald era miner în Cambodgia, s-a dus să lupte ca voluntar, la 17 ani, după asta a început să aibă coşmaruri, a uitat totul: copilăria, războiul, soţia, când vede ceva la televizor despre război schimbă programul, locuieşte pe lac într-o căsuţă plutitoare (ca să nu plătească impozitul pentru bunuri imobiliare).

În general, frumuseţe nepământească. Urcioare, berze, copaci în apă.

— Americanilor nu le place natura, a spus deodată fetiţa Lorocica.

Ne-am întors toţi spre ea.

Primul aligator pe care l-am văzut iese la mal ca să mănânce bucata de plăcintă cu afine pe care i-am aruncat-o. Cu coadă de jumătate de metru, iute şi periculos. Iese şi trage o băşină asurzitoare. Gaby bate din palme. Fericirea ei n-are graniţe. Ah, dacă ar şti că ăsta e semnalul de atac!

— Cum acolo, la voi, în Rusia, se hotărăşte pro blema cu negrii şi cu latinoşii? adunând toate cunoş tinţele lor, m-au întrebat cei doi fraţi-debili.

Nu reuşesc să le răspund. Pe neaşteptate, ridicând havuzuri de apă, de la fundul lacului zboară o minune a naturii: un stol de aligatori zburători. Toţi sunt îngroziţi. Valuri. Taifun. Barca aproape că se întoarce. Aligatorii zboară ca avioanele de vânătoare. Ei se apropie, dinţaţi. Zboară spre noi, zâmbitori.

— Să-i luăm la mişto! ne strigă Donald. Aligatorii se tem de gălăgie!

Luându-ne de mâini, am început să urlăm sălbatic primul lucru ce ne vine în minte în America:

— Happy birthday to you!

Aligatorii deschid şi mai tare gurile. Dar, vai, nu de mirare! În zborul lor razant ei îl atacă cu sânge rece pe veteranul războiului din Vietnam. Ala, amintindu-şi în ultimul moment de Vietnam, se înfige în gâtul unuia dintre ei. Târziu! Nu mai e veteranul! Aligatorii se năpustesc asupra fraţilor-debili. Aia, ca-n bătăile de la şcoală, trezindu-se în minoritate, ridică cinstit mâinile în sus. Aligatorii îi rup în bucăţi pe fraţii-debili. Piter Ferren se apăra cu clarinetul; el ne-a promis că la apusul soarelui ne va cânta din Gershwin. Amfibiile ticăloase înghit clarinetul. Ei muşcă din capul de disident încărunţit al lui Piter Ferren. Acesta moare cu cuvintele „Bertold Brecht”.

Lora Pavlovna! Draga mea! Săriţi peste bord! Lora Pavlovna vrea să o şteargă de pe pupă. Aligatorii o prind din aer, ceva asemănător cu sculpturile cojite de-a lungul râului Moscova. Ei o înşfacă şi, ridicând-o sus, în aer, o aruncă aşa cum se joacă delfinii c-o minge. Ea zboară între ei, strângându-şi mâinile ca o sfântă. E dureros să vezi asta! Aligatorii, mulţumindu-se de pradă, o înghit lacom pe Lora Pavlovna. O mănâncă cu tot cu pălăria de cowboy şi crucea creştinească de la piept (cadoul meu de demult).

În sfârşit, sfâşiind hainele lui Gaby, grohăind în batjocură, de parcă ar fi nişte Rasputini Grişca, aligatorii au tăvălit-o pe nemţoaica dezgolită, cu fruntea neagră şi cu numărul 1968 între omoplaţi. Ea, ca „imagine a duşmanului”, nu trebuia să rămână în viaţă şi schelălăie cu voce joasă:

— Der Tod ist vulgar!… O mare de sânge.

— Tată, arma!

Fiica ia de la fundul bărcii o ţeava de mare calibru. Fericire, m-ai numit tată! Lacrimile izbucnite mă încurcă temporar să văd duşmanul.

Intre timp, aligatorii, făcând un cerc în aerul lumi-nos-oranj dinainte de amurg, intenţionează s-o mănânce pe căţeluşa veteranului războiului din Vietnam, pe nume Nixon, dar eu cu fiica americană le dăm o ripostă nimicitoare. Eu trag fără întrerupere din arma de mare calibru. Puf! Puf! Puf! Bucăţi sfâşiate de aligator cad, una după alta, în lac. Nixon latră înţelegător, îmi îndrept ochelarii mei de soare Trusardi, cumpăraţi anul

trecut de la Veneţia, şi fumez, folosind bricheta cu benzină. Noi suntem definitely încântaţi unul de altul.

— Fiica mea!

— Tată!

— Ei, cum te simţi?

— I am fine!

— Ei, slavă Domnului!

Peste cinci minute Lorocica deja uită de mama, fraţii şi disidentul mâncaţi, îl ia pe Nixon în braţe şi plecăm cu jeepul să mâncăm la restaurant. O iau la Moscova. Împreună cu Nixon.

ZOMBI

Călătoriile ne învaţă, îi zic eu Lorocicăi în restaurant (mâncăm crabi fierţi foarte buni), că natura e frumoasă, iar oamenii sunt proşti. Ei sunt înzestraţi cu un bagaj nelimitat de prostie. Îţi rămâne ori să-i manipulezi, ori să-i jeleşti, ori să dai din mână. Nu poţi reface nimic. Altfel oamenii se vor dezvăţa să joace rolurile sociale. Fiecare e prost în felul său. În asta constă diversitatea.

Ea nu crede. Nu înţelege sensul cuvântului stupid. Dar când începe să cânte orchestra restaurantului ea, de parcă ar fi în vis, se ridică şi se apropie de scenă şi dansează rock aşa cum nimeni pe Volga nu dansează. În ochii ei, palmieri aurii de Crăciun. Pe faţă — un Crăciun veşnic.

— Cum te-ai descurcat acolo, în cuibul puştoaicelor?

— Ce cuib? a întrebat Lorocica.

— Olga mi-a spus.

— Olga, ca orice rus, exagerează. Ei au imaginaţie bolnavă.

— Oare nu te-a solicitat pseudotăticul tău negru?

— Nu.

— Dar el mi-a spus că a dormit cu tine.

— A dormit, dar nu m-a futut. El era bun, a izbucnit ea în plâns. Cineva l-a ucis.

Plantaţii, conace, fantome. Noaptea fantomele ţipă groaznic. Groaznic ţipă stafia lui Gaby. Oamenii umblă cu arme. Negrii, e cu totul altceva. Altfel se mişcă, vorbesc, râd, trăiesc. Râd cu toată gura. Ei sunt lipsiţi de hoit. La mers îşi mişcă tot corpul. Sunt ochioşi. După toate aceste fluvii am început să fiu mult mai îngăduitor cu ruşii. Şi ei au, totuşi, ceva plin de viaţă.

Mă hotărăsc s-o reînvii pe Gaby. Cu acest scop mă duc la cimitirul vechi din New Orleans. Decedaţii atârnă în aer pe pietrele de mormânt din marmură pentru a se apăra de inundaţii. Mă închin la mormântul de cult al reginei voodoo Maria L. Trei cruci, trei cenţi (de la mine) şi un ruj (e tot ce a rămas de la Gaby) ca jertfe. Din farmacia centrală voodoo a oraşului cumpăr o cremă specială care învie. Ung cu un strat gros fotografia lui Gaby. Cincisprezece procente din locuitorii New Orleansului practică voodoo.

Nopţile ascult jazz în cluburile de noapte, dimineaţa beau „cafe au lait” cu Lorocica în Cafe du monde. Ea citeşte broşura religiei cifrice.

„Copiii nu sunt câini, citeşte ea cu voce tare. *Pe ei nu trebuie să-i dresezi, fără a lua în seamă că şi ei sunt bărbaţi şi femei, doar că încă n-au ajuns la maturitate” ’.* Ce mişto ai scris! Zice ea.

Mă jenez.

— E o prostie, vorbesc eu.

— Noi n-am învăţat cuvântul ăsta la şcoală, zâmbeşte ea.

— Poate că nu prea înveţi la şcoală.

— Sunt prima din clasă, la învăţătură, nu şi la purtare.

Ea intră la mine în pat.

— Tată, de ce săruţi aşa învechit?
O alung.

— Douăzeci de procente dintre taţii americani dorm cu fiicele lor, zice Lorocica. Şi eu vreau!

— Du-te, nefericire!

— Douăzeci şi cinci de procente dintre ginecologii americani dorm cu pacientele lor, zice Lorocica, excitându-mă cu degetele ei scurte. Puia ta e plină de băşici de la labă. Scârba de Gaby!

— Lorocica, fetiţo, ce faci cu mine! Eu m-am lăsat! Nu trebuie! Vai! Ce faci? Îmi iau zborul.

— Zboară, tăticule! Iată, aşa e mai bine, râde Lorocica, ştergându-şi degeţelele scurte de pernă.

— Exact mă-sa.

Ies la balcon. Balcoanele de fontă şi blocurile colorate, cartierul franţuzesc din New Orleans, cel mai pitoresc oraş din SUA. Gaby mă întâmpină în faţa hotelului cu textul:

— Zi-mi ceva care să mă potolească.

Gaby e zombi. E un zombi exploziv. Ea porneşte maratonul *nostru.* Durerea şi plăcerea. Îmi pune varga în mână. Mi-o smulge. Pe nisip e trasat un plan. Are fineţea lui. Puterea şi căldura fanteziilor. Mergem pe malul Mississippiului. Aici, în delta fluviului, nu există dealuri, doar lemne şi corăbii de ocean, ţiţei.

— Intraţi! a strigat ajutorul căpitanului cât îl ţine gura.

Mississippi e în flăcări. Arde corabia „Delta Queen”. Cine i-a dat foc? Cui i-a trebuit să distrugă citadela religiei cifrice?

Duminică. Stau liniştit în fotoliu. În impermeabil şi cu pălărie. Fumez o ţigară havaneză. Afară se aude ciripitul păsărilor din New Orleans şi sunetul clopotelor. Mi se pare că i-am dat drumu’ Dumnezeului din cuşcă. Gaby-zombi se pişă şi se caca în pat. Se screme. Îi funcţionează muşchii. Se roagă să mă piş pe faţa ei. Se întoarce invers. Se mişcă în sus pe treptele plăcerii. Cel mai tare din lume Gaby vrea să iubească şi să fie iubită, ca să fie iubire, după cum zice ea, mare. Nu mică, ci mare. O doare în cot de America. Ea iese în spaţiu deschis. Eu mă simt Columb.

— Aceasta este împotriva legii, îmi zice fiica americană, aflând de reînvierea lui Gaby.

— Nu te contrazic. Legile americane, îi zic Loro-cicăi, stând până la genunchi în Golful Mexic, atât de formal apără libertatea încât libertatea este practic omorâtă de lege. America e o ţară foarte easygoing într-o stare de preinfarct.

— De ce nu mă iubeşti, pe când eu te iubesc? declară Gaby, chinuindu-se.

— Tată, nu rezistă Lorocica, de ce Gaby e aşa de proastă?

— Ai zis „proastă”?

— Femeia-ancoră! atinge esenţa fiică-mea.
O înşfac şi o arunc în aerul sudic.

— Salvată! am strigat eu. Scumpa mea a salvat America!

— Tăticule, nu te înfuria, a spus cu asprime tânăra americancă.

Niger. Dragostea în Africa neagră

PUSTIUL

Pământul e roşu, soarele, auriu, fluviul — verde. Viaţa e *calebas.*

Ce-i asta?

Africa neagră.

E scurt drumul de la ghicitoare la poveste. Africa este un control pentru despăduchere. Într-o cală a unui vapor sforăie un sălbatic, crezând îngrozit că l-a înlănţuit un alb şi l-a aruncat în corabie cu un singur scop: să-l mănânce în drum spre America. Rămas însă nemâncat, negrul s-a divizat în doi gemeni, care în cazul meu se numeau negrul bun din tribul bambara, Sury, şi groaznicul şofer, arabul Mamadu. Africa lui Sury e un mango moale al indulgenţei; Mamadu însă e ca o santinelă vigilentă şi gata de apărarea valorilor sale absolute.

Iar *cedebaşii* sunt *calebaşi.* Cu ei se joacă, cu ei mănâncă. Ei sunt materie primă, vase, capete, instrumente. Dar nu în acelaşi timp, pe rând.

Am petrecut noaptea la fundul corăbiei, blestemând poverile călătoriei africane. Dar când a apărut pe cer soarele Saharei mi-am stăpânit cu greu fiorii triumfului. Înfruntând sfaturile sanitare, m-am spălat cu apa *lăptos-venyk* a Nigerului, mi-am suflat nasul în imaginea mea din apă, mi-am mângâiat cu mulţumire părul aspru de pe faţa nebărbierită de trei zile şi am holbat ochii, umflaţi de la lumina puternică de ianuarie. Pe malul gălbui ca o lămâie, sărind, fugeau cămile. Eram sigur că m-am futut cu totul la cap.

Deşertul e un narcotic puternic. Deşertul sparge barierele. El întoarce ceasurile de nisip de câteva ori pe zi. Deşertul uneşte cele două părţi imposibil de unit ale creierului. Mirajul e o bâiguială de copil. În Sahara sunt astfel de spaţii infinite în care pustietatea te face să vezi valuri de vedenii. Vedeniile ajung să aibă o forţă reală a evidenţei. De la ele poţi să ajungi să sângerezi ca de la un tufiş cu ghimpi, dar tot de la ele poţi să te încarci cu energie fabuloasă. Uniunea aurului cu sarea, care a avut loc cu o sută de ani în urmă în Tombouktou, într-o fundătură de zahăr pe nume

Sahel, este şi acum misterioasă. În ce măsurătoare a spaţiului e cuprinsă? Şi de ce Tombouktou e cel mai enigmatic oraş din lume?

Nu din motivul că eu trec liber printre o parte a locuitorilor lui, printre mulţimea de copii ochioşi, ca printre nori de came, iar cu alţii mă lovesc frunte de frunte, salutându-i stupid? Dispariţia oamenilor albi continuă, cu toate măsurile de siguranţă luate de poliţişti şi de garnizoana de soldaţi, înşiraţi lângă castelul guvernatorului. Albii trec după colţ, intră pe uşi încrustate, iar mai departe, caută-i, fluieră-i. Tuaregii sunt pur şi simplu de neînţeles. Ele sunt de o frumuseţe nepământească, îmbrăcate în straiele lor albastre. La brâu au săbii, în mâini au suliţe care se strâng în două, ei aruncă în voi săgeţi de pe cămile şi — nimic. Săgeţile trec pe lângă voi şi — nimic. Ei vă taie capetele cu săbiile şi — nimic. Dar deodată una dintre săbii se opreşte în corpul vostru şi gata — sfârşit. Sabia vă taie capul exact atunci când v-aţi simţit nemuritor. E o ticăloşie şi înţeleg perfect cauzele ascunse ale războiului civil din Tombouktou şi, în general, din tot deşertul de est din Mali.

Unii consideră că e o bătălie rasistă sută la sută. Africanii negri, bambara, malinke şi alte triburi au năvălit peste tuaregi, care cică ar fi albi, dar, fără supărare, ce fel de albi sunt ei? Am văzut cu ochii mei pielea lor şi am şi atins-o, numai palmele lor sunt albe, ei sunt aroganţi, însă cafenii. Fleacuri! Pur şi simplu administraţia guvernamentală s-a săturat de atâtea scandaluri. Administraţia guvernamentală din Bamako i-a trimis acolo pe soldaţii ei furioşi îmbrăcaţi în mantale cu două rânduri de nasturi. Ce-a ieşit din asta? Tuaregii, mai întâi de toate, le-au rupt nasturii aurii. Aia s-au năpustit asupra lor cu fluierături, cu „kalaşnicovuri”, iar tuaregii aveau doar suliţe. S-ar părea, după practicile din celelalte ră2boaie, că învingătorul e cunoscut dinainte, dar nu în Tom-bouktou. Luându-le nasturii aurii, tuaregii le-au luat soldaţilor şi bocancii de piele, pe cei mai deştepţi i-au luat în sclavie, şi armata a fost încălţată în şlapi de plajă făcuţi în China, pe care poţi să-i cumperi din orice bazar, şi aşa şi umblă, în mantale, cu „kalaşnicovuri”, în şlapi, dar fără fluierături. Unii tuaregi te omoară pe loc, iar unii, nu. Nu omoară deloc. Îi împuşti, iar ei nu te împuşcă. Despre asta nu se vorbeşte, iar „invenţiile” colonialo-exotice sunt oprite printr-o hotărâre secretă a comunităţii mondiale. Nu întâmplător în zilele înfloritoare ale Imperiului Britanic Africa de Sud era considerată ca „mormânt al omului alb”. De la malarie? Puia! Mai degrabă din cauza că în

Tombouktou în acest minut poţi să ridici un lingou de sare de trei puduri cu o singură mână, chiar cu un deget, iar în următorul moment n-ai putere nici să-l salţi de la pământ. Despre asta *tot* nu se vorbeşte. Francezii, e adevărat, au încercat să facă un stat al tuaregilor, dar cu cine să stai de vorbă? s-au răzgândit repede. Toţi se fac că nimic nu se întâmplă, că nu văd nimic. Altfel cum să trăieşti aici? Pur şi simplu nu trebuie să te apropii de sare pentru a încerca s-o ridici şi nu trebuie să fotografiezi, ceea ce administraţia guvernamentală consideră a fi o crimă periculoasă, pentru care poţi înfunda puşcăria, iar puşcăriile africane sunt vestite din cauza obscurantismului lor: acolo nu-ţi dă nimeni de mâncare, consulul rus din Bamako mi-a povestit că nici măcar apă nu-ţi dau acolo,, ba nu mai e interzis să faci fotografii, parcă ar zice: ţăcăneşte cât vrei, oricum n-o să te creadă nimeni, deşi regimul e încordat. Dar eu mă gândisem că cei de la ambasada Maliului din Moscova, în Moscvorecie, sunt nepoliticoşi. M-am dus la ei, le-am spus că vreau să călătoresc pe Niger, să admir frumuseţile de acolo, să văd Tombouktou, iar diplomaţii, ca răspuns: — Ce vă trebuie Tombouktou? Dar Nigerul? Alte râuri nu există? Dar nu prin Nil şi Congo trebuie să cunoşti Africa? Şi alte discursuri. Poate că ar mai fi trebuit să-mi propuneţi şi limonada pentru copii Limpopo! Îmi dau seama că e o cursă. Nu vorbesc până la capăt. Înainte fuseseră socialişti, asta în timpul tuaregilor, şi ambasada lor pute de socialism, au împuţit nobila vilă din Moscvorecie cu socialismul lor, însă viză mi-au dat doar după ce le-am lăsat douăzeci de dolari, şi, văd, doar pentru o săptămână! Ce-i cu voi! Ce-am să reuşesc să văd într-o săptămână? Ţara voastră e cât două Franţe! Iar ei au holbat ochii: nimic, cică. N-au vrut să ajung la Tombouktou.

Am fost nevoit să bătătoresc pragurile secţiilor de poliţie cerşind prelungirea vizei. Bine, consulul m-a ajutat, mi-au dat, dar cu greutate şi cu ostilitate şi doar după ce i-am mituit. Nu degeaba şi-au numit agenţia turistică de stat în timpul socialismului MORT. Dar asta nu e doar o capcană a autorităţilor. E vorba de o conspiraţie generală. De exemplu, când m-am întors în Europa, în Hamburg am stat de vorbă, la un chef local, c-un savant în domeniul zahărului, doar am pomenit de Tombouktou, a făcut ochi mari. Pozitivistul pulii! Din cauza ăstora, din cauza nemţilor ăstora şi continuăm să trăim cu cele trei măsuri ale noastre! Şi consulul rus în Bamako m-a răzsfătuit, şi ambasadorul rus — la fel. Cică drumul nu e lipsit de pericole, se împuşcă, rămâneţi pe colină, aici aveţi ce vedea, popasuri ale oamenilor primitivi, toate grotele astea, şi mango de la noi e cea mai coaptă din lume,

iar acolo doar nisipul se cerne. Da, se cerne! Şi vântul lor vestit, harmattan, e liber. Da, e liber! Şi Tombouktou de la înălţimea zborului păsării e o tristeţe în cea mai pură formă, o tristeţe în nisip până la genunchi. Bărbaţii sunt îmbrăcaţi arăbeşte, femeile — ca africanii, cultura s-a împărţit în jumătate. Dar cămila iată că se lasă în genunchi. Ei intră. El e în albastru. Ea — în auriu. Moartea ironiei europene începe imediat. În muzică-i malicentrism. Ascultă numai ce e al lor. Mango din valea roditoare s-a dovedit, într-adevăr, foarte dulce, iar Bamako e un bazar pârăginit şi am fugit repede de acolo. Cei de la conducerea locală m-au urmărit continuu. În sfârşit, m-au chemat la Ministerul Culturii şi al Turismului şi m-au întrebat direct ce vreau. Iar eu nu înţelegeam ce vor de la mine, nu ne înţelegeam unii pe alţii.

— Elen! am strigat la negresa bucătăreasă care se învârtea cu primusul pe corabie. Adu-mi cina şi ad-o mai repede!

De altfel, e greu să numeşti aşa ceva corabie. E de fapt o oală mare cu coviltir, care pe Niger e numită *pinas.*

— Doar în pustiu înţelegi că apa e dulce la gust, a zis Elen.

A zis aşa de duios.

Paris, Dakar

Elen e o femeie unică. Pe aici la vârsta de doi-trei anişori tuturor fetiţelor li se taie clitorisul. La ei asta e ceva firesc, e ca şi circumcizia bărbătească la copilaşi.

Doar că dacă circumcizia e, pentru mulţi, folositoare, mai ales în deşert, femeia, după această dezvirginare, îşi pierde tot focul. Femeile din Mali-s femei moarte. Boarfele sunt pestriţe, ţopăielile, vioaie, strigătele — tari, ele — *moarte.* Ele au feţe atât de imbecile. Buze fără niciun simţ. Ţâţe fără caracter.

Clitorisurile sparte au zburat în toate părţile, s-au aşezat pe curmale, pe salcâmi, s-au transformat în păsări, fluturi, şopârle, au devenit *veselia* Africii. În Africa orice ai atinge e clitoris. Sigur că într-o societate atât de tradiţională ca Mali, iar Mali e cea mai conservatoare societate din Africa — să ţii sub control plăcerea femeii e o chestie foarte drăguţă. Poţi să-ţi iei măcar şi patru soţii — niciuna nu termină. Astea-s nişte panouri ale

maternităţii. Mai mult, până la căsătorie lor li se coase totul acolo, iar soţul le spintecă.

— Cu foarfecele… oare? Am întrebat-o pe Elen. Ce-a mai râs!

— Aha, zice, cu foarfece bărbăteşti speciale! Tuturor fetiţelor din sat le-au rupt clitorisul, iar de

Elen au uitat. Astfel s-a ridicat cu toată puterea problema viitorului Africii. A început modernizarea. Cum s-a întâmplat asta nici Elen nu prea înţelegea, de fapt nu înţelegea la început, iar când a înţeles a ţinut secret. Poate că aşa trebuie, să le rupă femeilor din Mali clitorisurile, căci natura sentimentală a africanelor nu cunoaşte limite. De exemplu, Elen mi-a povestit în mare secret că clitorisul a făcut-o turbată şi ea a învăţat şaptesprezece limbi locale. O Medee lingvistică! În afară de asta, ea poartă cu sine *trei* vibratoare. Elen şi-a băgat în clitoris trei ineluşe, spre fericire, ea şi-a făcut asta în Neamee în cinstea împlinirii a treizeci de ani. Era într-o excitare continuă şi deseori dispărea de la bucătărie. Mai bună-i apatia decât curvăreala, s-a hotărât în vremuri străvechi.

— Arată ineluşele.

Stăteam în faţa corăbiei, strâmbându-mă, căci strângeam o lămâie pe-o bucată lungă de papaie. Deşi bănuiam că Elen e clitorisul *răpit* al feminităţii veşnice, încă n-aveam niciun argument viu.

Ea s-a ruşinat.

— Cu altă ocazie, a zis zâmbind.

înţelegând că sunt bazat în ceea ce priveşte metafizica de contact, am vrut cumva s-o legalizez. Nu aveam de gând să devin vrăjitor, dar aş fi vrut să aflu ce şi de unde se ia. Aşa că, dacă raliul Paris, Dakar, pe care am avut strania întâmplare de a-l contempla în Tombouktou, e un raliu fictiv, atunci ce e cu ziariştii şi organizatorii raliului şi, în sfârşit, cine sunt aceşti mecanici idioţi pe care i-am văzut la restaurant şi de ce motocicletele aleargă pe nisipuri, deşi asta e aproape imposibil?

Iată cum a stat treaba. Când am ajuns cu nemţoaica în Tombouktou, eu am rostit un *mot* cât se poate de prostesc. În Tombouktou bicicleta e tot atât de necesară ca şi pentru ştiucă umbrela. Ţin minte că *mot-\A* a veselit-o pe

nemţoaică. Chiar în ziua următoare peste Tombouktou s-a rostogolit raliul Paris, Dakar şi a demonstrat că poţi să mergi pe nisip, de parcă cineva ar fi vrut să-şi bată joc de *mot-\A* meu. Ceva asemănător mi se întâmplă şi în Moscova. E de ajuns doar să mă gândesc că nu m-am mai lovit de mult de ceva că dau imediat de-un stâlp sau de-un gabor. Gândesc: mă cam alintă viaţa şi, fiţi siguri, imediat încep să înjur, otrăvindu-mă nu cu băloşele sărate, ci cu cele mai nevinovate champignoane. Cu gândul care mi-o ia înainte şi care ştie mai mult decât mine şi care vine din viitor eu parcă aş sparge barajul. Dar aici a fost de o sută de ori mai şocant. Cum să lămureşti idiotismul mecanicilor europeni, care au intrat identici în restaurant? Ei au fost inventaţi special. Da, dar dacă ei sunt clovni de duzină cum se lămureşte prezenţa ucrainenilor? Despre faptul că raliul Paris, Dakar a trecut prin Tombouktou s-a scris în toată presa din lume. Am văzut cu ochii mei. Dacă asta-i o halucinaţie atunci cum a pătruns în presă? Şi cum puteau să fie furaţi dacă n-au fost acolo, că doar un spaniol jigărit mi s-a plâns în insulele Canare că în deşert au fost jefuiţi de către tuaregii cu suliţe? Acum şi ucrainenii. Când raliul s-a prăvălit peste Tombouktou s-a organizat o sărbătoare pe aeroport, unde putea să se ducă orişice om alb. Se duceau toţi, organizatorii, participanţii, şi eu la fel, ca să verific că asta nu-i o vedenie. Hoinăream pe aeroport şi nu puteam să cred nici în realitatea şi nici în irealitatea celor întâmplate. Mai degrabă era un râgâit al subconştientului. Era ceva extras din memoria mea. Pe acolo se plimba un englez care era copia englezului pe care l-am văzut cu mulţi ani în urmă la Moscova. Era să-l strig pe nume şi nu l-am strigat doar fiindcă i-am uitat numele. Apoi, toţi participanţii erau foarte mici, adică pigmei albi, şi, la fel ca mecanicii, erau identici, dichisiţi diferit, iar meclele erau una ca una. Asta mi-a atras atenţia. Mergeam şi mă uitam cum mănâncă friptura de viţel, primită egal, cum beau, ca şi cosmonauţii, din tuburi şi cum îşi iau unul altuia interviuri. Deodată am văzut în mijlocul terenului un AN-7 2-200, un vechi avion sovietic. Dar cu drapel ucrainean. Bucuria mea era fără margini. Mă duc să-i întreb pe haholi dacă-s vii sau nu. Am luat-o la fugă spre avion. A ieşit cineva din interior. Mare, gras, botos — un hahol natural.

— *Hlopţâ,* fuck off! a strigat haholul către pilot.

Dar oare astfel strigă haholii? Nu, ei nu strigă aşa. Asta-i un fel de bătaie de joc lingvistică. Dacă-s

„hlopţâ”, atunci de ce fuck off, şi, în general, dacă zboară, atunci nu e fuck off, ci take-off, eu aşa înţeleg. Şi haholii au zburat fără să-mi lămurească natura lor.

DUBLURA

Respect severitatea administraţiei din Bamako, lozincile lor triunghiulare închiriate: „acelaşi popor, acelaşi scop — aceeaşi credinţă”, sau sloganul şcolii de artă din capitală: „răbdare, disciplină — concentrare”, sau acea lozincă a campaniei populare anti SIDA: „fidelitate, abţinere — prezervativ”. Aici trebuie să concentrezi totul, altfel primitivismul va ieşi iarăşi la suprafaţă. Să rupi clitorisuri şi să ridici totalitarismul. Altfel suntem cu toţii tuaregi. Francezii au ajuns în Africa cu ideile Marii revoluţii *a banilor* din anul 1789 şi au început să se lupte pentru realitate, înţelegând că dacă ea nu se va întări în Africa banii n-au niciun rost. Iată şi baza civilizatoare a colonialismului. Şi dacă în cimitirele locale zac rămăşiţele sergenţilor şi ale medicilor, ei au murit pentru cele trei *măsuri.* E mai uşor să dai vina pe malarie decât pe tuaregi. Din cauza asta francezii i-au trimis pe scriitorii lor în Africa, de la Gide la Exupery, şi Conrad s-a dus, pentru a găsi cuvântul care ar întări realitatea, şi ăia au îndeplinit o comandă socială fără mustrări de conştiinţă. Ei au făgăduit că vor tăcea şi au tăcut. E ceva la Gumilev, dar ceva de departe, e şi de înţeles, doar el n-a fost în Africa.

încercările de a mă feri de „dedublarea mistică” fără iniţierea necesară se întâmpla în diferite moduri. În fosta agenţie turistică MORT au băgat asemenea preţuri pentru folosirea jeepului cu bunul şofer Iaia şi viitorul meu prieten Sury că n-am avut ce face, eram gata să refuz. A venit şi secretarul general al Ministerului Culturii, care şi-a amintit cu nostalgie de socialism. Le e ruşine oare pentru dezordinea în care se află acum, pentru veşnicele întârzieri, care nu corespund capitalismului? Din contra, ei au o ordine cosmologică, o ierarhie strictă, şase trepte secrete ale societăţii.

— De unde ştiţi? s-a speriat secretarul general. De ce vreţi să vă întâlniţi cu membrii societăţii Kore? Cine v-a iniţiat în tainele vibraţiilor cu rol iniţial în facerea lumii?

— Gla gla zo, am răspuns liniştit.

— Zo sumale, a răspuns el mecanic. Rugină rece.
Negrul a devenit pur şi simplu un *nimeni.* Asta era parola. Am citit în ochii

lui spaima şi condamnarea mea la moarte; el a dat pe loc această sentinţă. Ei se tem de o înţelegere a albilor cu dumnezeii lor, ca să nu apară cumva un neocolonialism mistic. Dar eu am fost insistent. Mă interesa legătura secretă a cunoaşterii cu cele şase articulaţii umane.

— Lăsaţi-ne, a bolmojit secretarul general. Noi suntem la fel ca şi ceilalţi.

— Sigur, am căzut eu de acord, voi sunteţi la fel ca şi ceilalţi. Diferenţa e că voi sunteţi maimuţe negre cu feţe rupte, iar noi suntem oameni albi.

N-a ieşit cu birocraţia, m-am adresat colegilor. Dar ei s-au dovedit a fi novatori şi disidenţi care n-aveau nicio legătură cu „rugina rece".

— Mali e ţara musulmanilor răi, zice cu abnegaţie scriitorul Musa K. Musulmanitatea e o mască trasă pe feţele noastre anemice.

— Poate că cei mai buni musulmani sunt musulmanii răi? mi-am dat eu cu presupusul. Arată-mi faţa!

Ce s-a mai bucurat! Eram sigur c-o să-i transmită cuvintele mele unicei sale soţii, o fiinţă progresivă, după părerea lui. Dar nu mi-a arătat faţa, şi ce faţă poate să aibă un novator? Pierderea unei astfel de feţe e o plăcere. Se pare că el e dublura mea malaieză. Musa se consideră un produs al colonialismului. Vorbeşte şi scrie în franceză mult mai bine decât în limba lui maternă, deşi n-a ieşit niciodată din ţara lui. Am intrat în problemele Rusiei lui Gogol, limba franceză, ateism, patriarhat. Dar puterea bătrânilor e împotriva modernizării. Familiile parazitează pe spatele acelora care fac bani. Împarte cu noi, zice familia. Musa s-a descris ca inovator, Novikov şi Axenov într-o singură ipostază, autor de cărţi pentru copii despre cămiluţe blânde. Am urlat de plictiseală şi m-am uitat în jur: tot sistemul tineretului bamakez e occidental, motociclete şi gagici faine, dorinţa banilor, bogăţia şi într-o perspectivă îndepărtată — clito-risurile. Sat universal. Degenerare. Văd bine rătăcirile mele. Musa a început să facă declaraţii de dragoste pentru Dostoievski şi Tolstoi.

N-am rezistat şi i-am povestit lui Musa despre sentimentele mele.

Primul sentiment puternic în Africa e sentimentul că europenitatea e ceva de elită. Doamne, mulţumesc pentru confort! El nu dispare, ci se

transformă. Apoi e sentimentul de neputinţă. N-o să se schimbe nimic! Trăieşte pentru tine, perfecţionează-te. Al treilea -spargerea monogamiei. Bamako e cucerită de o criză. Locuitorii spun una, dar gândesc altceva. Chiar şi tânărul patron al agenţiei de turism se însoară la comanda tatălui.

— Dar eu mă voi face poligam odată cu căsătoria, vorbeşte răzbunător el (se poate şi monogam). Pe a doua soţie o voi alege singur.

După aceea, reacţia împotriva negrilor. Da' voi sunteţi cu toţii nişte putori ordinare! Cazanul modernismului şi al tradiţiei, dar însăşi deermetizarea culturii e mortală pentru tradiţie. Prea târziu! Universul a ales modernizarea. Refuzul e ridicol. Pierderile sunt enorme. Unde să pleci?

Cotropirea franceză a fost o idee internaţională, o trecere a vieţii de la calendarul natural la existenţa individuală. Luptele de ariergardă ale lui Dostoievski şi ale slavofililor târzii au fost sortite pierzaniei. Apariţia mecanicilor idioţi şi a organizatorului spaniol al raliului din insulele Canare, care îi zice taximetristului negru: „Haide să vorbim ca oamenii albi", răzbunare pentru pierderi. Schimbul mi-a provocat respingerea, pe care la început am luat-o ca pe o chemare destoinică. Asta e chemarea morţii, dar deoarece moartea se fărâmiţează în mii de morţi, ea nu pare atât de groaznică. Prioritatea lui Montaigne. Acum, când acest tip de subconştient s-a accentuat şi alte moduri de viaţă par marginale, suntem, Musa, nevoiţi să recunoaştem că secolul XX a înfipt uşa în veşnicie. Va fi ea oare spartă din cealaltă parte, dacă ultramo-dernizarea se va întoarce spre un nou mit?

— Duceţi-vă mai bine la Genne, mi-a şoptit Musa.
O adresă greşită.

Deschideţi harta. Mişcaţi-vă degetul mai la vest de Bamako. Iarba se amestecă cu nisipul. Veţi întâlni oraşul Segu. Deja în Segu, un fost centru colonial al francezilor, care după colonialism a decăzut, dar a păstrat frumuseţea fină a arhitecturii franco-suda-neze, tonalităţile roze şi verzi, Sury s-a lăsat de îndatoririle sale de supraveghetor.

— De ce vreţi să spargeţi codurile noastre? a între bat Sury cu o voce africană insinuantă, în acelaşi timp vorbind despre arhitectură.

Tăceam ca un partizan.

— Am ordin să-l sun pe şeful meu, dar n-am să fac asta.

— Fiecare se distrează cum vrea, a zis Gaby.

— Sper că aveţi gânduri curate, a strâns din umeri Suty.

Nu era nervos. La marele *calibas* senegalez ne aştepta Iaia. Iaia n-avea remuşcări.

— Ei, ce facem? Mergem? A întrebat.

Ca orice şofer, el adormea imediat după ce oprea jeepul.

Genne e un oraş din murdăriile adunate lângă drum, o fantezie mare a unui copil căcăcios, unde, privind la minaretele fecale, la megafon şi la proptelele de lemn ale unei moschei arse, e limpede că viaţa este nevasta zidită în perete, Freud, reclamă la hârtie igienică, iar Gaudi — un plagiator şi poate să se *odihnească.* În rest, Genne înseamnă pasiunea fotbalului de masă, jucăria, popasul hedonistului. L-am întrebat pe imamul local ce este raiul.

— Raiul e strugurele după care nu trebuie să te întinzi, el vine singur în gură, şi femei, câte vrei, şi alcool cât vrei, iar ce-ai băut aici n-o să-ţi mai adauge în rai.

În linii mari, acesta este un sfârşit trist pentru patria mea.

Dogon. Al cincilea fluviu

Poate că ei au fost cândva peşti, însă când am ajuns noi ei semănau mai degrabă cu nişte semi-oameni-semizmei, cu ochi roşii, limbi înjumătăţite, cu extremităţi flexibile în părţile nearticulate. Trupurile lor verzi, netede, lucioase ca şi suprafaţa apei erau acoperite cu păr scurt şi verde. Ei stăteau în veranda birtului şi mâncau veseli sanvişuri cu şuncă.

— Îi vezi? am întrebat.

Nu eram. Convins că Gaby e în stare să meargă după mine mai departe, însă era atât de intrigată de Africa, a ieşit din avion în micul aeroport din Bamako şi şi-a pus imediat ochelari de soare şi deodată a zis: Uf! Gata cu Europa! şi s-a aruncat în sălbăticie.

Dacă vrei să ajungi la Dogon trebuie să mergi pe un drum neasfaltat, îngust şi plin de praf. La intrare, ca peste tot în lumea a treia, e o barieră pentru strângerea birului. Bacuri de benzină care te opresc din drum. Un

soldat amărât şi jerpelit a ridicat bariera. Am intrat pe pământul pigmeilor care au dispărut undeva, dar, ca înălţime, dogonii sunt aceiaşi pigmei. Ei au venit aici cu multe sute de ani în urmă din partea de jos a Nilului, salvându-se de religia musulmană. În Dogon trebuie doar să ridici capul şi ai să vezi: soarele-i primus. Încins până la alb, el e încercuit de o spirală din opt spire de cupru roşu. Luna chiar şi ziua e încercuită de această spirală, doar că e din cupru alb. Stelele sunt nişte cocoloaşe de argilă aruncate în spaţiu. Dogonii venerează „steaua câinelui", Sirius, şi pe călăuza lui invizibilă, după traiectoria căruia îşi dau seama de schimbul dintre generaţii, în acel moment dansează tot anul pe picioroange! Când am intrat în birt în întâmpinarea noastră a apărut un *metrdotel* în sacou roşu. Gaby n-a rezistat şi a exclamat:

— *Mse,* ce elegant sunteţi!

Mai degrabă era o greşeală. Lupta cu sălbaticii în Africa neagră s-a terminat cu o venerare excesivă. Orice motiv e bun pentru un compliment. Albii le acordă stimă negrilor, ca sudoarea, în cantităţi tropicale. Ăsta e rasism de-a-ndoaselea, alungat din conştient în subconştient.

Mai pe scurt, când a apărut în birt ghidul local, sau acela pe care ni l-au trimis pe post de ghid — atmosfera s-a încărcat la maximum. Ei erau supăraţi pe faptul că lumea nevăzută s-a dovedit a fi accesibilă unor oarecare albi. În orice caz, nu aveam cu mine niciun mandat de genialitate. Când am vorbit, la masă, despre lună ei au ascultat cu o bănuială făţişă. Din alt punct de vedere, italienii, dintre care am întâlnit nu prea puţini în Mali în timpul călătoriei şi care păreau campioni ai iresponsabilităţii, se uitau la mine ca la un şmecher.

La zece noaptea au luat curentul. Ne-am dus la culcare, iar în urma noastră lătrau câinii.

Dimineaţa a venit ghidul.

— Luaţi-vă apă, a zis. Drumul va fi lung.
Mergeam prin pustiul pietros. Sury se ţâra după noi. În sfârşit am ieşit la stânci. Jos, în vale, se întindea satul.

— La noi fiecare piatră poate să fie fetiş, a zis ghidul, e de ajuns să-i dai energie şi să-i aduci jertfă.

A luat în mână o piatră, s-a gândit şi a aruncat-o. Deodată am simţit cum îmi dispare acea ură ieftină faţă de viaţă, cum se evaporă existenţialismul saint-germainez, de care m-am încărcat pe parcursul vieţii, aşa cum sveterul se umple de fum de ţigară. Ne-au înconjurat femei băştinaşe. Ele zâmbeau prietenește. Salutările locale sunt sacadate şi în trepte, ca farmecele.

— *Saudi* Ce mai faci?

— Bine.

— Părinţii?

— Bine.

— Copiii?

— Bine.

— Ei, bine.

Am fotografiat pe furiş femeile, iar ele s-au aruncat ţipând la mine.

— Asta *nu e bine,* a zis ghidul fără pic de amabilitate.

— Kado! Kado! Au strigat femeile.

— Tu le-ai luat sufletele, a zis ghidul.

— Şi acum ce-i de făcut? am întrebat.

— Kado! Kado! Strigau femeile.

Am scos nişte mărunţiş. Femeile au râs cu dispreţ. Ghidul tăcea. Am deschis portofelul. Am scos o mie de franci. Ele au smuls bancnota din mâinile mele şi au fugit.

— Ce tâmpenie, am zis. Să coste sufletul o mie e franci?

Ghidul tăcea.

— Dacă aţi reuşit să învingeţi religia musulmană, de ce n-aţi învins banii?

Ghidul, fără a-mi răspunde, a arătat spre stânci.

— Aici îi îngropăm pe morţii noştri. Sunt ridicaţi cu funiile în grote, apoi sunt acoperiţi cu o piatră. În părţile noastre moartea e *noutate.*

Gaby a râs nervos.

— Până nu demult, s-a uitat la ea, fără a o judeca, ghidul, îmbătrânind, oamenii se transformau în şerpi şi se târau aici, pe platoul Bandiagarului. Noaptea şerpii-străbuni se târau în locuinţe să mănânce şi oamenii chiar şi acum, când văd un şarpe, rup hainele de pe ei şi le aruncă şerpilor, ca să se îmbrace. După aceea şerpii s-au transformat în suflete-fututе.

— Ei, de suflete din astea nu ducem lipsă, am zis sec. Dar cum e cu moartea?

— A fost o afacere, a zis ghidul. Noi am schimbat moartea pe vacă.

— Muuuu! şi-a dat cu părerea Gaby, făcând aluzie la Heidegger, la care fiinţa-în-moarte e bazată pe preocupare. Ca şi abandonata fiinţă-în-viaţă prezenţa propriei morţi este „un fapt practic" incontestabil.

— Pe-o vacă? am întrebat eu neîncrezător. Vaca a născut moartea!

— În orice caz, moartea e lăcomie, a zis ghidul.

Am intrat în sat. Satul era construit din două părţi gemene, fiecare parte corespunzând corpului uman. Cocioabele semănau cu ciupercile albe, un pic mai înalte decât un bărbat. În unele ciuperci locuiau oameni, în altele, oi, în altele se păstra grâu. Undeva aparte erau cocioabe în care stau femeile care aveau menstruaţie. Copii mici, cu urlete sfâşietoare, pişându-se şi căcându-se din mers, s-au aruncat în debandadă, fugind de noi: noi eram oameni *albi,* cu piele jupuită, ca berbecii, şi copiii credeau că am venit să-i luăm cu noi. Am intrat într-o cocioabă fără niciun fel de invitaţie, dar nu ne-a oprit nimeni. Pe podea era întinsă o femeie goală cu urme de jenă pe faţă. Deasupra ei se fâţâiau fraţii cu părul verde, pe care îi văzuserăm ieri în birt. Fraţii trăgeau spre ei fibre din degete: ei îi făceau mamei o fustă. Fibrele umede, întoarse în spirală şi pline de esenţa acestor oameni cu părul verde, formau în sine *un cuvânt.* Mama şi-a revenit şi a început să vorbească repede. Noi am ieşit. Mi s-a părut că pământul de sub picioare pulsează, că aici se zbate inima cuiva.

— Ce jertfe le plac zeilor voştri? a întrebat Gaby, din obişnuinţă ridicând din sprâncene.

— Fel de fel, a spus leneş ghidul. Ne plac găinile, oile, câinii.

— Iar oamenii? l-am întrebat.

— Se întâmplă, a răspuns ghidul.

— Şi albii?

— Când se iveşte ocazia, a zis ghidul cu un zâmbet răutăcios. Sury a intrat în panică.

— Canibalism? am întrebat eu.

— Sălbaticul cu carne de om în dinţi e un mit colonizator! a strigat Gaby.

— Aici a fost desantul aerian, a zis ghidul. Când al optulea strămoş a coborât pe pământ înaintea celui de-al şaptelea strămoş, încălcând ordinea firească, acela a turbat de mânie, s-a ridicat împotriva tuturor, a împrăştiat, înţelegeţi, sămânţa noastră. Am fost nevoiţi să-l omoram. Noi i-am mâncat corpul, iar capul i l-am dat fierarului.

— Pentru ce? s-a mirat Gaby.

— Fierarul a săpat o groapă, a îngropat capul, a răspuns ghidul.

Gaby a ţipat sălbatic. Era noapte. Am luat lanterna. Înfigându-se cu dinţii în gâtul lui Gaby, ghidul încerca să se împreuneze cu ea, dar ceva îl încurca. Nu ştiu ce putere nu-mi permitea să sar în ajutorul nemţoaicei. Ghidul a înşfăcat cuţitul şi i-a tăiat clitorisul lui Gaby, care totdeauna m-a uimit prin mărimea lui. După configuraţia lui el se asemăna cu o termită din savana de aici.

Spre dimineaţă asta a dus spre anomalie. Gaby a născut în buda din stradă o fiinţă nepereche, un şacal pe care nu ştiu de ce l-a numit Iurugu, deşi în condiţii normale trebuiau să se nască gemeni. Nu ştiam ce-i de făcut. Gaby îl hrănea pe şacal cu pieptul, vroia să-l ducă la Berlin, deoarece ăsta e copilul *ei.* Emoţionata mamă susţinea că şacalul e la fel de necesar pentru cursul normal al vieţii ca şi gemenii. Sentimentele ei materne m-au mişcat. Dar, trebuie să recunoaştem, animalul născut de Gaby în acea dimineaţă fierbinte întruchipa dezordinea (ceea ce era ciudat pentru o mamă-nemţoaică), sterilitatea, uscăciunea, noaptea şi moartea.

Rămânând fără pereche, şacalul a comis în aceeaşi zi incestul cu Gaby, care, de groază, străduindu-se să opună rezistenţă încercării lui urâte, s-a transformat într-o furnică şi s-a ascuns în propriul pântece, dar n-a putut să fugă. Ca urmare a incestului şacalul a căpătat darul vorbirii, ne-a înjurat şi le-a povestit înţelepţilor despre ce are de gând ghidul nostru.

— Eu ştiu, a zis ghidul, trecând la persoana a Ii-a, de ce ai nevoie de cinci fluvii.

Am tresărit. În esenţă, aceasta era taina tainelor mele, cheia *acestei* cărţi. În sistemul ştiinţei dogoneze cinci fluvii înseamnă începutul tuturor începuturilor. Dar eu nu înţelegeam întru totul însemnătatea lor. Pe mine încercau să mă convingă că, sub influenţa băuturii locale *konjo,* care la prima vedere pare un cvas dogonez din fructe de cola, cu care în părţile astea te duci să te căsătoreşti, poţi înfăptui călătorii incredibile. Dar nu suntem în Mexic, aici e fără doping. Universul aminteşte prin construcţie de vaza grea de fructe din vremea lui Stalin, compusă din paisprezece sfere. Toate aceste sfere sunt înşirate paralel, una după alta, pe un stâlp de fier, doar că în loc de struguri, pere şi rodii aici trăiesc oameni. Sferele se împart în sferele de sus, şapte, şi sferele de jos, şapte, iar pământul e sfera cea mai de sus din lumile de jos. Deasupra noastră, în lumile de sus, locuiesc oameni comaţi, care trimit pe pământ boli, sub noi sunt codaţii. Rotundul şi platul Pământ e înconjurat de o obadă din apă sărată, iar toată asta la un loc este împrejmuită de un şarpe încolăcit care-şi muşcă coada.

Noi ne-am transformat în muşte călătoare, care ne aşezăm de pe o divinitate pe altă divinitate, fără rost, dar cu o conştiinţă clară. Cine suntem noi? Noi suntem muşte călătoare. Noi am zburat de pe-o sferă pe alta, de la ăia cu coame la ăia cu coadă, până când am coborât în suprafaţa sărată, iar vremea a început să se deruleze înapoi cu o putere foarte mare, până când se va sprijini în cuvântul AMMA.

Din acest cuvânt a şi apărut, de fapt, lumea. Ghidul s-a oprit, a băut apă şi a continuat, adresându-se în special nemţoaicei:

— Fiecare fiinţă umană e formată din două suflete opuse ca gen. Sufletul feminin al bărbatului e înlăturat prin circumcizie, sufletul masculin al femeii
— Prin excizie.

Auzind asta, nemţoaica a izbucnit în plâns.

— Lasă, a zis ghidul cu drept de ex gagiu. Nu-i chiar atât de rău. Perechea omenească creată de mine a adus pe lume opt androgini. Ei puteau să se autoîn- mulţească.

Ghidul a arătat cu degetele cum se face asta.

— Chiar de la ei îşi trag originile opt neamuri de dogonezi.

— Şi cum rămâne cu Lebe? a întrebat Sury, şi mi-a părut că el seamănă cu Gorki în tinereţe şi cu timpul va deveni un clasic al filologiei din Mali.

— Lebe a fost descendentul celui de-al optulea stră-strămoş şi inventatorul limbii omeneşti. Dar vechiul paznic al cuvântului, cel de-al şaptelea stră-strămoş, omorât de noi, l-a atras sub pământ şi Lebe a murit. Al şaptelea stră-strămoş l-a înghiţit sub pământ pe Lebe, apoi l-a râgâit cu tot cu un val de apă. În locul unde se afla trupul lui Lebe apa a acoperit o suprafaţă mare şi au apărut *cinci fluvii.*

— Nu patru? l-a reîntrebat Sury şicanator. De obicei se vorbeşte despre *patru* fluvii, care curg în patru părţi ale lumii. Să luăm, de exemplu, cosmologia calmâcă…

— De ce să ne ducem atât de departe, l-am întrerupt eu. La începutul Bibliei curge din Eden un fluviu pentru irigarea raiului, apoi el se desface în *palm* fluvii!

— Băieţi, vreau să beau! s-a lins pe buze Gaby.

I s-a dat să bea.

— Asta e cu totul *altceva,* s-a înfuriat deodată ghidul. Biblia a greşit. Coastele lui Lebe, borâte de stră-strămoş, s-au transformat în obiecte sfinte de cult, pietre colorate, *dugbe.* Ele semnificau conturul sufletului, pe care îl face Nommo la naşterea unui om. După ce al optulea stră-strămoş l-a înghiţit pe descendent, puterile lor s-au amestecat şi Lebe e *un nou cuvânt,* iar *cinci fluvii*— esenţa simbolului noului cuvânt.

Mon Dieu! Fluviul e ca limba, ca şarpele şi în Dogon compune o carte din cinci părţi. Patru fluvii nu formează o cunoaştere deplină, un capitol e

pierdut. Iată de unde se ia slăbiciunea umană, iată de unde-i viciul şi ruperea dintre credinţă şi cunoaştere, nu ajunge doar şuvoiul, iată de unde a curs gândirea umană, grecească, musulmană, unde, în miniaturi persane, sunt ilustrate patru cursuri de apă, în sfârşit, aceea din Biblie, şi *doar În* Dogon… Eh, cât de mult ne lipseşte al cincilea fluviu!

Ghidul a confirmat gândurile mele. Mi s-a făcut rău.

Fiecare are al cincilea său fluviu. Nu dormi, adu-nă-te, nu pierde vremea, caută, respiră, dezlănţuie-te, nimeni n-o să te ajute, găseşte tu însuţi şi nu vei regreta. Găseşte-l şi rupe lanţul: somn-viaţă-cuvânt-moarte-iubire. Nu există un lanţ mai sacru (şi mai banal).

Am găsit. Oare chiar am găsit? Se pare că ăsta şi este acel *sangam* spre care m-a îndreptat India. Izvorul mitului de bază. Dacă ai ghicit concepţia, iată *lâna de aur.*

Da, dar cum s-o explorezi? Pe furiş? Cu cât mai exactă e concepţia, cu atât mai periculoasă e realizarea ei. Asta nu e o treabă umană. E incursiune în regulile pe care trebuie să le consideri legi.

Observând spaima mea, ghidul a zâmbit ironic.

Am ieşit din Dogon oarecum înţepeniţi de groază. Sur) ’ tăcea încordat, acoperindu-şi faţa cu un turban murdar. În urma noastră se ridica mult praf roşu. Nemţoaica s-a îmbufnat. Drumul nostru ducea spre Tombouktou, centrul spiritual al statului Mali.

Ambasadorul pulii

— Dă-mi binoclul, a zis nemţoaica.

înainte de plecarea din Mopti în Tombouktou ne-am plimbat prin târgul de legume, ne-am uitat cum se fac plăcintuţele, am discutat cu greierii, am intrat în cafenea. De pe veranda înaltă se vedeau oameni spălându-se. Erau băieţi şi bărbaţi. Nemţoaica era în extaz.

— Uite, a zis ea excitată, când bărbaţii ies la mal ei dosesc puia între picioare. Haios.

— Gaby, am zis, oare asta te mai emoţionează?

— Dar ce trebuie să mă emoţioneze?
Sury a intrat repede în cafenea.

— Căpitanul e supărat, a zis. E timpul să plecăm, voi ce faceţi aici?

Inima a început să-mi bată mai tare. Mă aştepta întâlnirea cu căpitanul. Iaia ne-a condus la vapor şi şi-a luat rămas bun. El se întorcea în Bamako. Ne-am apropiat de piroga cu motor. Urma să mergem trei zile cu ea. Am trecut pe-o scândură şi ne-am aşezat. Doi băieţi cu părul creţ, îmbrăcaţi în paltoane albe identice şi-n pantaloni cu carouri în alb şi negru, foarte trişti, şi-au propus serviciile.

— Tată! s-au speriat ei, privind la mine, cu căciu lită verde pe cap şi cu ochelari de soare.

— Kaddafi a venit!!!

În Africa fiecare seamănă cu cineva.

— Şi voi sunteţi copiile fidele ale lui Puşkin, i-am judecat eu.

— Noi suntem ajutorii căpitanului, s-au recomandat mai cu veselie petele cadaverice ale culturii mele. Bine aţi venit!

— Iar eu sunt Elen, bucătăreasa, a zis timid negresa şi i-au lucit dinţii.

Căpitanul sta în cabină, mai aproape de pupă, la conducere. Un negru cu ochelari caraghioşi de soare, de trei copeici, cu nişte desene neplăcute pe rame, îmbrăcat într-un costum de sport ieftin de faş. Ne-a făcut din mână, dar, în rest, nici măcar nu s-a mişcat. Am fost oarecum dezamăgit de imaginea lui. De fapt, încă în India observasem că cu cât mă îndepărtez mai mult de civilizaţia occidentală cu atât mai anemică devine personalitatea căpitanului. Ea aproape ca se evaporă în mediul înconjurător: în India, pe verticală ascetică, în Africa — pe orizontală naturală.

Căpitanul a pornit motorul, ne-am îndepărtat de mal. Navigam pe apa verde-lăptoasă a Nigerului în mijlocul lui ianuarie, în miezul lunii Ramadan. Nigerul e un fluviu binevoitor. E lipsit de isterie. E fluviul fluviilor. E fluviul sângelui, dar în sens paşnic, adică e arteră. După Dogon asta îmi şi doream. Râul dă sens peisajului şi-l eternizează. Orice grătar la râu (imaginea naşterii clasei de mijloc în Franţa, anii ’30 ai secolului XX, haine femeieşti pe trupuri grase de femeie) se deosebeşte de un grătar fără

râu. Nigerul dintre Mopti şi Tombouktou are o deltă interioară neaşteptată, a cărei origine dă bătăi de cap geografilor. Fluviul se desface în mâneci, se scurge în marea verde-lăptoasă fără maluri, după care curge din mare cu un şuvoi fin şi fără tulburări. Lumea păsărilor e bogată şi diversă. M-au uimit berzele cu gâtul lung, care, luându-şi zborul, îşi întind gâturile ca pe o riglă, de câteva ori mai tare. Pe de altă parte, Nigerul dă exemple de minimalism. Ba îţi arată o turmă de maimuţe pe care nu le mai vezi niciodată, ba îţi scoate în faţă un crocodil (n-am să vă mint, eu n-am văzut crocodili), ba îţi pune pe nisip o duzină de hipopotami. Ei sunt mai ageri decât marinarii, cu urechi transparente violete, cu nări mari.

— Nări ca ale tale, a zis nemţoaica. Prin ele trece şi tancul.

— Rareori o femeie va ajunge până la mijlocul Nigerului, m-am întors eu, fără răutate.

Apropo, Mali înseamnă, în traducere, hipopotam. Carnea de hipopotam se afumă. Astfel ea poate fi păstrată câteva luni de zile. Africanii sunt nişte vânători minunaţi. Tehnica vânătorii hipopotamilor a rămas în continuare aceeaşi pe care a descris-o în anul 1352 Ibn Battuta, călătorind din Tombouktou în Gao, n-am să repet, am să spun doar că şi eu cu nemţoaica am omorât cu lancea astfel de animale bronzate. Asta aşa, printre altele, dar mai important e să prinzi bibani de Nil (lates niloticus), sau, altfel spus, *căpitani.* Căpitanul e principalul peşte al Nigerului. E foarte bun la gust, aminteşte într-adevăr de bibanul nostru şi cântăreşte 10-20 de kilograme, dar se întâmplă să ajungă la 100. Opream corăbiile pescarilor care mergeau pe lângă noi (cu câtă măiestrie le conduc!) şi cumpăram căpitan proaspăt-proaspăt. Elen s-a dovedit a fi o bucătăreasă super şi ne făcea căpitan de toate felurile, în diferite sosuri, cu diferite ierburi, îl umplea pe căpitan cu pătrunjel, mărar, ţelină, tămâie, îl marina, îl săra, îl binecuvânta, îl prăjea pe grătar. Mâneam cu totii de dimineaţă până seara căpitan şi o lăudam mereu pe Elen, iar ea zâmbea.

Pe malurile Nigerului sunt deosebit de multe specii de termite. Peisajele sunt împestriţate de lacustrele lor, înalte de un metru şi jumătate. Ieşind din şoc, Gaby a deschis buzele cu atenţie.

— Atinge! El s-a întors! Cocoşelul meu s-a întors! A început să plângă Gaby de fericire.

Spre bucuria mea, ea s-a înecat în toate cele cinci fluvii. Eram străini unul pentru celălalt, apropiaţi forţat unul de altul în condiţii *argonautice.* Fiecare e în felul său fără casă, nefericit, pierdut. Îmi plac mâinile ei exacte de lesbiană, care dimineaţa se joacă cu sfârcurile mele. Ea e destrămarea corporalităţii feminine, cu porniri masculine, cu mult păr, cu păr aspru pe buci, învârtoşarea glandelor mamare, refuzul de a naşte copii, mare interes pentru tinerele contese, alcoolism accentuat, interes pentru sexul anal, o mare umflătură a sfincterului, încălcarea principiilor, pierderea identificării sexuale, catastrofă genetică, delir hormonal, produsul secolului şi pedeapsa secolului.

L-am atins atent cu degetul arătător. Nu e plăpând şi chiar se scoală ca un penis de copil. Nu-ţi dai seama imediat unde se termină clitorisul mare şi începe puia mică. Mi-e frică să greşesc, dar clitorisul lui Gaby şi este, după părerea mea, ambasadorul pulii.

Ne era frică foarte tare (vai, pur şi simplu tremuram), dar nu de musca ţe-ţe, cu care se luptă destul de reuşit medicina, ci de un microb acvatic invizibil, care trăieşte în apa necurgătoare a Nigerului doar 20 de secunde de viaţă şi în acest timp caută unde s-ar putea aciua, şi dacă omul înoată sau stă pur şi simplu ca un fraier în apă, microbul nimereşte în el ca un glonte şi după asta bărbaţilor le pică organul sexual în cel mai adevărat sens al cuvântului. Şi femeilor le pică. În orice caz lui Gaby, după cum acum ştie toată lumea, are ce să-i pice. Soarele aici apune exact la orele şase seara şi cade întunericul. Prima noapte am dormit în corturi. Somnul în pustiu e asemănător cu operele cu arii lungi care decurg încet, cu cor, cu multe persoane, cu orchestră şi cu decoruri din accesoriile teatrului Bolşoi.

Stai întins, atent la pustiu, asculţi saga de sub pământ şi te cutremuri. Aşa vise insuportabile am mai avut doar o singură dată, în Tibet, în timp ce eram bolnav. Despre ce sunt aceste vise? Despre timpul care trece îngrozitor de repede, despre judecata nemiloasă, despre despărţirea de femeia iubită, despre oameni fără casă, despre multe. Ba într-un cort, ba în altul se aud zbierete de oameni îngroziţi care dorm. Ba căpitanul urlă, ba ajutorii-Puşkini, ba credinciosul nostru Gorkii, ba bucătăreasa Elen. Spre dimineaţă, la orele patru, în cortul meu a intrat cu un ţipăt nemţoaica, ea a visat că a distrus tot sistemul de asigurare socială din Germania.

încă nu se liniştise când până la noi au ajuns sunetele unui urlet ciudat. Ele se apropiau. Trebuie să spun că atunci când am coborât pe mal am luminat cu lanterna o grămadă mare de oase albe şi chiar am avut timp să glumesc pe această temă, dar acum am căzut pe gânduri. Când nişte mutre răpitoare au început să se vadă prin cortul aproape incolor, foarte firav pentru dinţii sălbaticilor, Gaby a recunoscut în *mutrele neaşteptate* şacalii. Deoarece Dogon a încărcat-o cu informaţie adăugătoare despre aceste animale scârboase (informaţie pe care am găsit de cuviinţă să n-o comentăm, nici eu, nici ea), şi, în afară de asta, ea, se pare, mai *mirosea* a şacal, nu mai erau dubii. Am strâns picioarele sub noi şi ne-am făcut mici. Şi în corturile vecine au încetat ţipetele de coşmar şi sforăitul. A căzut o tăcere umană.

— Sury! am strigat eu din toată puterea, în franţuzeşte. Ce-i, oare, de făcut?

— Ş-Ş-ş! era nefericitul răspuns.

Dar deodată s-a auzit o împuşcătură puternică. Asta m-a făcut să-mi revin imediat. Căpitanul a luat cu sine arma de foc. S-a auzit un urlet de animale speriate. Apoi un tropăit. Am ieşit din corturi cu lanternele. Căpitanul fugea după şacali cu un băţ în aer. Duşmanii s-au retras. Ne-am aşezat în jurul rugului.

— Am o rugăminte, a zis căpitanul care, deşi era întuneric, era cu ochelarii lui de soare de trei copeici.

— Să nu vorbim despre Dogon? n-am rezistat eu.
Căpitanul şi-a scărpinat nasul.

— Navighez de treizeci de ani şi n-am păţit niciodată aşa ceva, ne-a anunţat el. Să ne ducem să dormim pe vapor. La fundul lui, desigur, nu-i apă, în schimb nu-i niciun pericol, e ca-n pântecele mamei.

Ajutorii cu părul creţ au dus-o pe mâinile lor fine pe Gaby la vapor, păşind curajos prin apa necurgătoare cu microbi.

— Da-i adevărat că prezidentul rus are inimă de maimuţă? a întrebat căpitanul, când ne-am despărţit pentru totdeauna în portul de lângă Tombouktou.

— Cum de maimuţă?

— Păi, aici toţi spun… Nu vă supăraţi, a zis căpitanul. Maimuţele, ele ne sunt mai apropiate decât câinii.

Tombouktou

Vizitarea Tombouktoului înseamnă automat răpirea Tombouktoului şi orice ieşire din Tombouktou aminteşte de o fugă. Lipsa drumurilor are o semnificaţie principială şi nu se discută. Fiecare alb care a vizitat

Tombouktou merită să moară. M-am văzut în Tombouktou ca pe o sticlă acoperită cu ceară roşie şi i-am mulţumit lui Dumnezeu pentru îndurarea şi ocrotirea Lui.

— Cine sunteţi? i-am întrebat pe bătrânii din pridvorul bisericii.

— Înţelepţii, au zis ei. Suntem aici trei sute treizeci şi trei de oameni.

Acum ştiu că la orele trei din noapte prin Tombouktou va trece un cal alb c-un călăreţ, apropiaţi de perfecţiune.

Am fugit din Tombouktou dimineaţa devreme, efectuând o trecere fricoaso-îndrăzneaţă peste Niger. Noul şofer Mamadu s-a dovedit a nu fi prea vorbăreţ. Mai mult decât atât, e de neînduplecat. Ne mişcăm spre sud cu acest şofer arăbesc. Împreună cu el ne împotmoleam şi ne pierdeam prin nisipuri. Schimbam peisajul cum am schimba culoarea la cărţile de jucat, ne pica ba pustiul roşu, ba galben, ba negru de asfalt, ba era nisipos, ba de piatră, deodată a crescut faună de munţi sălbatici şi curmale de palmier, noi aveam încredere în şofer, fără a bănui că e călăul nostru.

ÎMPUŞCAREA

Orăşelul Gao e o mare ciudăţenie. El e împărţit ca Manhattanul şi are chiar şi un restaurant La Belle Etoile, ceea ce nu-l încurcă să fie o fundătură. În Gao sunt cele mai *încornorate* animale cornute. Ele nu se tem de maşini. Mi-am frecat ochii inflamaţi. Africa de noapte e un continent al neo-noii lumini neîndurătoare, înconjurându-mă cu lămpi de gaz citeam liniştit, înainte de a adormi, romanul lui Dostoievski *Demonii.*

Şoferul de tip arăbesc ne-a predat poliţiei fără nicio părere de rău într-o zonă periculoasă din punct de vedere militar, pe drumul dintre Gao şi

Neomei, lângă graniţa cu republica uranică Niger. Ca argument împotriva noastră el a adus paşapoartele noastre, care nu aveau vize de intrare şi ieşire nici din Tombouktou, nici din Gao.

— Ce-i cu voi? Asta-i împotriva oricărui statut!
Sergentul a dat din cap.

— Voi doar nu sunteţi simpli pasageri! Voi sunteţi turişti!!!

Sergentul a făcut ochi mari şi ne-a declarat duşmani ai poporului malez.

— Ce n'est pas serieux, am bolmojit eu propoziţia jignitoare pentru orice negru care se respectă.

— Dar paşapoartele voastre sunt false! mi-a ţipat el deodată în faţă, rotindu-şi ochii.

Din minut în minut devenea tot mai rău. Zicea că n-are nicio posibilitate să ne păzească, fiindcă n-are ajutoare şi că cel mai logic e să ne omoare şi să ne trimită cadavrele în Bamako la expertiză. Mi-a propus să fiu de acord că propunerea lui e acţiunea cea mai umană. Până la graniţă mai erau doar cinci kilometri şi mi-a părut rău să mor aiurea.

Doar că şoferul Mamadu nu vroia ca eu să plec cu cunoaşterea tainică, periculoasă pentru liniştea metafizică nu doar a saheliei, ci şi a întregii Africi. Daca Elen şi Sury ne simpatizau, Mamadu era întruchiparea urii. Când el s-a dus să se pişe, iar sergentul a plecat spre maşina care se apropia, ca să fure lemne pentru rug, Sury mi-a şoptit că cu Mamadu trebuie vorbit în limba frăţiei africane.

— Africa deocamdată n-are viitor, a observat
Sury, omul care aparţine a două lumi.

„De ce şoferul e rău? De ce e bun Sury?", m-am întristat eu.

Din punct de vedere musulman, Mamadu scria ca un eretic, fiindcă el scria din picioare, iar nu stând în pirostrii. După ce s-a pişat, el şi-a spălat imediat organul într-un ceainic de plastic cu linioare interesante şi s-a întors spre noi, încheindu-se cinic la pantaloni.

— Mamadu, am zis eu. Propune-i sergentului bani.

— Eu nu sunt robul tău ca să îndeplinesc comenzile tale, a răspuns arabul..

Am văzut cum sergentul, căscând, s-a dus după automat, să ne împuşte.

— Mamadu, am zis. În istorioara asta există doar doi robi: ea şi eu. Iată mâna mea frăţească. Salvează-ne.

— Am întrebat cerurile şi pe Dumnezeu, a zis Mamadu, şi ei mi-au răspuns: nu!

S-a întors sergentul cu automatul. Avea o figură crudă şi leneşă. Crescătorii de animale sunt ucigaşi cu sânge rece.

— Să mergem, a zis el.

Am trecut de colţul casei. Sergentul ne-a aliniat la perete. Gaby a început să zâmbească dispreţuitor. Ea m-a luat de mână. Părea că asta o linişteşte. Şi eu am imitat-o cu zâmbetul dispreţuitor, dar n-aveam chef de ţinut de mâini. Iubirea feminină nu se teme de moarte, nu ca aia masculină, apoi inima mea îi aparţinea Lorei Pavlovna.

Sergentul a ridicat ţeava automatului. Mamadu a trecut mulţumit într-o parte, reprezentând o mulţime curioasă.

Ca de obicei, scena împuşcării e însoţită de detalii inutile ale speciei: behăiau oile, cotcodăceau găinile, în depărtare se jucau copiii, era cald.

— Aşteaptă! din toate puterile fugea spre noi Sury.
Era foarte emoţionat. Împuşcă-mă mai bine pe mine!

Sergentul a privit tâmp.

— Bunica ta e sora bunicii mele, striga Sury. Im puşcă-mă pe mine!

— La care bunică te referi? s-a interesat sergentul.
Ei au vorbit despre ceva de-ale lor.

— Mon amour, părul meu e frumos? a întrebat
Gaby.

N-am văzut niciodată în viaţă un păr mai respingător.

— Rahat! ara răspuns eu direct.

Mamadu a înjurat urât, a aruncat cheile jeepului în pământ şi a pornit în direcţia satului său. Am făcut o pauză.

— Cât? încercând să-mi păstrez calmul, l-am întrebat pe sergent.

— De ce nu mă săruţi *niciodată?* a vorbit Gaby.
Am căzut la înţelegere pentru o sumă egală cu aproximativ cinci dolari americani.

ÎNTÂMPLARE MORTALĂ

Acum cine mai ştie când şi unde un flebotom cu aripi a muşcat-o pe Gaby, dar a muşcat-o şi ea s-a îmbolnăvit de o formă mortală de paludism, adică de malarie tropicală.

— Eşti ca un Grand Hotel de trei stele în care s-au aciuat oaspeţi nedoriţi, am zis cu tristeţe, văzând-o cum moare.

— Mereu m-ai subapreciat, a zis ea, clănţănind din dinţi de la friguri.

— Ei bine, de patru stele, am căzut eu de acord.

Ca-n cel mai finuţ roman colonialist, de ea a început să aibă grijă o familie africană, neamurile şi apropiaţii lui Elen. Ei o hrăneau cu linguriţa cu crupe de ovăz şi-i făceau frecţii cu diferite uleiuri.

Patul lui Elen e cât pentru patru. Gusturi barbare. Lumină albastră de zi. O sticlă mare de Johnnie Walker. Şi, în vitrină, o motocicletă. A intrat tânărul medic francez cu picioare lungi.

— Ei, dezbrăcaţi-vă.

În ciuda malariei, Gaby, ca de obicei, s-a dezgolit repede.

— El mi-a intrat cu degetul în pizdă, a şoptit dumnezeieşte Gaby.

— E adevărat sau ce? nu credeam eu.

— Iar după asta în fund. Ce legătură are aici adevărul?

Eu cu Elen am înţepenit. În camera mea de la hotel Elen a strâns restul cinei, o bucată de baghetă şi gemul de caise dintr-o căldăruşă spartă, şi-a aprins un chiştoc şi a plecat.

Treizeci şi şase, treizeci şi nouă. Şi, după jumătate de oră, iarăşi treizeci şi şase. Astfel inima n-o să reziste prea mult. Starea dinainte de moarte a lui Gaby a reînviat-o în ochii mei într-un mod miraculos. Cuvântul rusesc e miraculos, miracolul rusesc e verbal.

— Călătoriile… Lectura despre ele… fără sfârşit… aiurea sărăcuţa.

— Doctore! am fugit eu după el. Va muri?

— Libidoul nu moare, m-a asigurat francezul. *Msie,* aţi *dat frâu liber* fanteziei.

— Cum? Să fie oare Gaby nasul maiorului Kova-lev? M-am îngrozit eu de presupunerea mea. Maiorul Kovalev în Africa sunt eu.

— Un ataşat militar rus? a tresărit doctorul Iv Bur-gignon, un necunoscător al nasurilor literare ruseşti. Vreţi whisky? A întrebat doctorul Iv Burgignon cu o îndoială evidentă.

— Ştiţi, peste trei-patru generaţii Africa o va rupe înainte. Ea are un viitor mai bun decât Rusia.

— Ei, francezii au forţat, se înţelege, modernizarea, încălcând astfel cursul firesc al mişcării, în afara faptului că înşişi francezii nu ştiu să facă nimic, ei sunt birocraţi care se folosesc de munca altor oameni, şi acesta e un talent, am observat eu.

— Iar lucrurile ruseşti! fraţii lui Elen au zâmbit, am cumpărat odată un aparat de radio rusesc! Cu lămpi! Dumnezeule, ce lucru era ăla! Voi nu puteţi duce un lucru până la capăt! Lucru din topor! fraţii lui Elen au râs cu poftă, muşcând niam-niam din degetele lor curate.

Ochiul rusesc, ca un vultur, a observat acest obicei barbar.

Colindam nopţile prin cârciumile din Neomei, probabil cea mai fierbinte capitală de noapte a Africii. Cine a fost prin cuibarele acelea, cine a jucat după tam-tam şi după chitara electrică, bând din fugă un gin fără apă tonică, acela cunoaşte mirosul transpiraţiei africane, îşi aminteşte de frumuseţea prostituatelor neomeze, gleznele lor de culoarea apei de baltă, cicatricele lor rituale de pe fese. De atâta patimă fumegă şi plesnesc prezervativele, ca şinele unei maşini de raliu.

Schimbând straiele tradiţionale pe fuste scurte, Elen ţopăia sălbatic, retrăgându-şi fundul.

Gaby a devenit pergament galben.

Africanii sunt uimitor de delicaţi. Ei îşi ascund lenjeria şi cimitirele. Doar o dată, cutreierând Maliul, am intrat într-un cimitir malez cu pietre ascuţite ca şi sticla spartă (ele sunt ascunse şi pentru musulmani). Cimitirele creştineşti sunt ca nişte expoziţii.

în ţara raiului uraniului într-un cimitir creştinesc este un mormânt. Pe el scrie: Ivan (nu mai ţin minte numele de familie), turist sârb.

Să-ţi fie ţărâna uşoară.

DESFRÂU ÎN STIL KEOMEIANN

Elen şi-a pornit vibratoarele.

Transă nu-i

— Transă nu-i, a zis Romuald pe veranda propriei case din Porto-Novo, cu vedere spre puternicul ocean. În orice caz, nu în cazul tău.

Ei cu toţii consideră cazul meu un caz greu, nu ştiu de ce pe toţi îi apucă tremuriciul de la cazul meu.

Din Nigerul militarizat am gonit spre ocean cu un *taxi* plin de găini şi berbeci şi mulţi drumeţi pe acoperiş (cu păpuşica palidă Gaby pe mâini), prin molatecul stat Benin, leagănul celei mai active religii din lume.

I-am smuls lui Elen cele trei inele.

Elen m-a înşelat. Am vrut să-mi cumpăr o curea de argint din bazar, i-am dat ei banii, ea a zis un preţ, iar cureaua costa mai puţin. S-a jenat, dar i-a trecut repede. Ea avea grijă de Gaby cum putea mai bine, dar în fiecare dimineaţă spunea alte minciuni. De ce? Asta nu s-a mai lămurit.

Romuald e putrefacţia tânără a Africii de Asfinţit, banca avangardistă de viermi. El face măşti din rămăşiţe: cutii din materie plastică şi radiouri vechi. Message-ul lui e simplu ca adevărul, şi adevăr acolo e tot atâta ca şi-n fantasmele medicale ale lui Gaby: actualul popor afro-rusesc e plin de gunoi occidental. Negrii ţopăie ca nişte caricaturi în aceste măşti

profanatoare. Răscumpărându-ne păcatele în faţa patriei, desenăm, eu cu Romuald, apusul de deasupra Nigerului. Soarele cade după orizont cu viteza mingii. Căzând, el transmite încă multă vreme lumină de mărgăritar, transformându-se uşor în mărgăritar închis, se aprinde prima stea şi cerul se întunecă albăstriu, se albăstreşte întunecat… Pictăm împreună pânze minimaliste, cu cărbune din pământ roşu adevărat, introducem diverse simboluri. Facem asta cu seriozitate, strângând din sprâncene. Drama nu vine de la pictorii după care aleargă blestemul cu ţipete ritualice OMA! OMA! Ci de la sinceritatea autorilor. Îi strică pe băieţi.

Pescarii de pe corăbii seamănă cu figurile tăiate în carton. Ruşii *toarnă* pe seama negrilor toate calităţile lor negative: lenea, invidia, şmecheria. Nu există nicio rusoaică să nu se ferească de negri. Punând mâna pe inimă, Rusia e cea mai rasistă ţară din lume.

Laşitate de moment. Văzând într-un sătuc liniştit, printre *calebap* de un verde-deschis, fetişul voodoo al lui Chango, pe Perunul local, plin de sânge de găină, am recunoscut credinţa în emanaţia fricii.

— Pentru paisprezece iunie, a zis triumfător Romuald, în plin sezon de caniculă şi de ploi torenţiale, ambasada franceză din Benin comandă un vrăjitor voodoo. El vine din sat, se aşază într-un colţ pe un scaune} şi cerul este curăţat pentru artificiile în cinstea luării Bastiliei! Aceasta se repetă an de an şi cheltuielile pentru asta sunt incluse în bugetul de cheltuieli al ambasadei, de flecare dată câte cinci sute de dolari.

— Iar la noi primarul Moscovei presară norii cu sare ca un fraier, povesteam eu. Fă-mi cunoştinţă cu vrăjitorul.

— Noi, oho-ho!… s-a luminat Romuald, dar s-a stins pe loc. Principalii noştri conducători voodoo sunt corupţi. Satul încă rezistă, dar aceşti *imbecili* sunt escortaţi de motociclişti.

El scuipă pe podea. Oceanul ajungea până la perete.

— N-am să plec nicăieri din Benin! Nu sunt un pieton prin muzee! Am fost de treizeci şi şapte de ori în Germania! N-am ce face în Moscova!

— Acum Moscova e cel mai interesant oraş din lume, am spus eu cu modestie.

— Tu mănânci oameni! s-a întors Romuald către nine cu răutate. Ei scârţâie între dinţii tăi. Îi mănânci: a pe nişte stridii, după o băutură!

— Mi se pare că tu nu exişti pentru *rus,* i-a zis soţia franceză a pictorului lui Gaby, care începea să; e însănătoşească.

— Eu sunt pictor. Eu sunt african. Dar eu nu sunt pictor african!

— Nici scriitorul nu are anexă, i-am spus pictorului.

— El este rege, nu-l atinge, mi-a zis Gaby.

La cină regele a zis că poate să plece în orice moment în Europa, are nenumărate vize. Am privit spre Gaby.

— Tu nu eşti om, i-am zis la ureche. Tu eşti un cui feminist.

Transa

Regele Pobe e cel mai cinstit rege. El conduce cu înţelepciune provincia sa, care se află la graniţă cu Nigeria banditească de o sută de milioane de oameni, de care toţi africanii se tem. Supuşii lui cred în Dumnezei diferiţi: unii în Hristos, alţii sunt musulmani, restul sunt voodoo-işti.

— Nu înţeleg cine e Dumnezeu la voi, l-am întrebat pe rege.

— Dumnezeu e unul, a zis ospitalier regele.
I-am adus regelui un whisky scoţian şi 50 de pixuri „Bic” pentru copii. Regele a rămas profund emoţionat. Ne-am fotografiat.

— Cum să vă numesc? l-am întrebat pe rege.

— Spuneţi-mi pur şi simplu king, a zis regele.

— King, am zis eu, călătoriile prin culturi diferite îţi întind nervii şi principiile morale. Normele se dovedesc a fi simple convenţii. De mine, ca de-o sârmă ghimpată, atârnă părţi din religii diferite. Ce este bine în Africa e dramatic în Europa. Trebuie să ne curăţăm.

Stăteam pe-o băncuţă, lângă rege, el sta pe tron, în curtea regală. Semăna puţin, evident, cu un preşedinte de colhoz, dar numai un pic. În orice caz, oamenii cădeau în genunchi în faţa lui, şi şoferul de la ambasadă, african, a căzut şi el bucuros în genunchi şi s-a târât.

— King, vă e frică de moarte?

— Evident că nu, a răspuns regele. D-aia şi sunt rege.

Ei fac crestături pe scări şi şerpii nu-i muşcă.

Regele s-a pregătit repede pentru drum şi noi am ieşit din curtea regală, am plecat în sat, cu două maşini (în loc de număr el are o înscripţie: Regele Pobe), dar n-am reuşit să ne îndepărtăm că regele s-a şi oprit şi i-am cumpărat trei sticle de câte un litru de benzină.

În Obel, aşa se numeşte satul, graniţa dintre Benin şi Nigeria trece prin coteţe, altare şi hambare. Locuitorii acestei localităţi statale deranjate *se întâlnesc* şi *se înţeleg* într-un amestec englezesc sit down! Şi franţuzesc asseyez-vous! La comanda lui king, pe care, în loc să-l întâlnească cu pâine şi sare, îl adapă cu apă de băltoacă, şi pe el şi pe noi. Repară urgent soarele noaptea, defectat, şi-l agaţă într-un copac, şi femeile ţipă la ceremonia începută.

Şeful satului, tot el şi principalul vrăjitor, Abu. Faţa lui Abu nu ştie niciun discurs acceptabil pentru mine. Ea schimonoseşte sintaxa până la imposibil, ceva asemănător cu o greşeală brutală de computer în care nu coincid nici programele. În loc de litere ecranul e acoperit de semnişoare nemaiîntâlnite, ieroglife batjocoritoare, despre existenţa cărora computerul meu nu are cunoştinţă. Ritmul a trei tam-tamuri şi cel al râşniţei de orez ating frecvenţe cosmice. În fine, au bătut în *calebas* şi tot satul s-a aruncat în dansul viespii cu talie încovoiată. Unica grijă a vrăjitorului Abu e întoarcerea mea. Dacă băştinaşii urcă şi coboară, ca pe o scară, eu mă pot rătăci în topografie. Sunt nevoit să mă consult cu Atingă, să convin cu *protectorul* asupra prognozei pentru viitorul apropiat, ceea ce se lasă cu includerea în program a încă doi vrăjitori în rochii feminine transparente. Mi se toarnă în cap o băutură incoloră şi mi se citeşte soarta. Mai întâi e vorba de succesele şi insuccesele minore. Intunecându-mi viitorul familial, prin gesturi scurte şi prin cuvinte multe ei mă anunţă despre triumful cinematografic care mi se pregăteşte. Apoi îmi trec sufletul printr-o analiză mai fină şi eu simt cum el se cutremură în mâinile lor. Schimbând cu mine *patru* strângeri de mână, cu accelerări şi schimbări ale degetelor şi palmelor, pentru aducerea energiei Într-o stare adecvată, vrăjitorul în sfârşit mă lasă încet.

Transă.

Descrierea transei.

Intru în transă.

Nemţoaica intră în transă.

îmbrăcăminte alb-roşie şi cu bonete.

Transpiraţie abundentă.

Nasture rupt.

Jertfa imperialismului francez.

Vrăjitorul obosit bea gin.

Devin foarte puternic.

Iată schema zborului.

Căpitanul a făcut un cocteil în cinstea vizitei noastre.

— Ei şi unde-s strugurii? s-a uitat în jur Gaby.

Sala amintea de ambasada sovietică din vremurile apuse. Pe pereţi atârnau tablouri cu natură moartă ale pictorilor de mâna a doua.

— Ce tablouri*grva%nice*\ mi-a şoptit nemţoaica, dar aşa ca să audă toţi.

— Chiar // *aici,* am zis eu cu dragoste, eşti gata, jertfind buna dispoziţie, să te lupţi pentru rafinament.

După cocteil căpitanul a dat un prânz.

— Căpitane! am strigat. Ce mai spuneţi! Doar sunteţi instanţa superioară, vedeţi totul de sus! De ce v-aţi înfierbântat aşa? Calmaţi-vă! Şi eu sunt împotrivă ca Rusia să fie deasupra a toate, dar la ce bun aceste porniri antiruseşti?

— Ei, lasă, a zis Lora Pavlovna, în schimb cum cântă! Ruşii, turcii, bulgarii, românii, în sfârşit, ucrainenii, toţi aceşti oameni din estul Europei — ei au aşa cântăreţi! Luaţi-l măcar pe Şaliapin!

— De ce, Lora Pavlovna, să ne comparaţi cu turcii? n-am rezistat eu. O jignire în plus.

— Chiar aşa, a zis căpitanul, dar cu cine aţi vrea să vă comparăm?

— Tu însăţi eşti o bufetieră de pe Volga! am strigat eu la Lora Pavlovna. Dragă, oare nu tu, ieşind din maşina mea pe peron vroiai să deschizi fereastra *de-afară?*

Toţi au izbucnit în râs şi, nu ştiu de ce, mulţumită, râdea şi Lora Pavlovna.

— Ruşii sunt albi falşi! a ţipat la mine Lora Pavlovna.

— Parşivilor, hohotea căpitanul, împăcaţi-vă.

În jurul nostru s-au adunat cu bucurie oameni morţi, multe fizionomii cunoscute şi feţe dragi. O femeie micuţă, care în viaţă nicicum nu putea să îmbătrânească, o cunoscută de-a părinţilor mei, a răzbătut la mine.

— Dar tu de unde ai apărut aici?

Ea mi-a strecurat cartea ei despre Mali, editată cândva de Editura Ideea.

— Am ştiut că veţi veni, am zis. Am simţit şi am conversat cu dumneavoastră în pustiu.

Ea a zâmbit cu tristeţe. De fapt, ei aveau aer festiv. Părea că imediat va începe sărbătoarea, se vor deschide uşile şi vom pleca cu toţii undeva. În acelaşi timp conştientizam cu nelinişte că trebuie să întreb ceva, cât nu-i târziu, că chestia asta se poate termina în orice moment.

— Vă amintiţi de Apocalipsă? m-a întrebat laic ajutorul căpitanului, care într-adevăr avea ceva din Puşkin. Acolo se vorbeşte despre secarea fluviilor, a apei vii.

— Oare într-adevăr Puşkin e omul vostru? am întrebat eu încet.

— Dumneavoastră sunteţi omul *nostru,* s-a apropiat căpitanul, cuprinzându-l pe ajutor de talie.

M-am uitat la ei cu o bănuială neaşteptată. Căpitanul a intrat pe valul ospitalităţii. El a dansat cu Lora Pavlovna un vals, apoi au luat vodcă şi

şampanie şi au dansat rock. Ajutorul a invitat-o cu o galanterie diavolească pe Gaby la dans. Gaby era măgulită. Ea şi-a amintit de tinereţe, când dansa *topless* prin barurile de noapte din Berlinul de Vest şi demonstra aşa clasă că oaspeţii au intrat în extaz. Eu o aplaudam frenetic. Dar nici ajutorul nu se dezlipea de ea. El a dat o demonstraţie de *step.* Apoi s-au topit într-un tango şi ajutorul, ca un seducător adevărat, o conducea cu palma pe rocliia ei strâmtă şi lungă, pe şoldurile ei aproape decadente.

— Sunteţi un poet adevărat, i-a zis Gaby, topindu-se de plăcere. N-am să uit niciodată caseta dumneata cu prinţesa.

— Dumneata eşti prinţesa mea! a recunoscut ajutorul cu toată sala de faţă.

Gaby se topea în mâinile lui. Intersectându-se în reacţiile de încântare faţă de instalaţiile lui Ilia Kaba-kov, ei au dispărut undeva şi mi-am închipuit cum se sărută gemând, cu limbă, încleştaţi în capătul coridorului, în buda pentru bărbaţi de dincolo de mormânt.

— E, totuşi, mai uşor să ai încredere în dumnezeii care ţopăie, am observat eu flegmatic, ciocnindu-mă cu ajutorul căpitanului în faţa barului, în rândul pentru băutură.

— Am crezut că sunteţi mai îndrăzneţ, a râs el. De ce ascundeţi faptul că pe Mississippi aţi urinat în vană pe faţa companioanei dumneavoastră?

— Aşa a dorit ea, m-am ruşinat eu.

— Iar când aţi nimerit în gură şi ea s-a înecat aţi tras perdeaua cu scârbă.

— Nu-i pentru publicare, am roşit eu.

— Despuiatule! nu mă slăbea ajutorul. Ea e istovită de iubire, tot *textul* ei e un manifest de iubire, iar dumneata… i te pişi în gură!

— Şi totul a început de la faptul că pe Volga v-aţi îndrăgostit de ea ca un băieţel! s-a auzit vocea căpitanului.

— Ia mai lăsaţi-mă, am zis. Eu doar nu vă întreb de ce voi, amândoi, habar n-aveţi de navigaţie.

Ei au muţit de la asemenea îndrăzneală.

— Ce, nu-i adevărat? nu mă lăsam eu. Marinăraşilor! Ia spuneţi-mi, ce este un trinchet?

— Ne predăm, a constatat mulţumit ajutorul principal al căpitanului.

— Se amuză! s-a bucurat căpitanul. Iată cum omul nimiceşte funcţiunile dumnezeieşti!

— Ei, nu, am sfeclit-o eu. Scuzaţi-mă. Eu n-am omorât un negru în New York, m-am împărtăşit eu pe neaşteptate.

— Ei-ei, a zis ajutorul căpitanului.

— Căpitane, n-am rezistat eu, de ce paritatea este principiul de bază al existenţei?

— Rămâneţi aici şi veţi înţelege totul, a zis căpitanul. Nu vă grăbiţi.

M-am uitat la ceas fără să vreau.

— E timpul, am zis.

— Cinci fluvii, a zis cu şmecherie căpitanul. Nu le vărsaţi!

— Poate mai rămânem? s-a linguşit nemţoaica.
Am ieşit din casă. În grădină era o căldură sălbatică. Umiditate de sută la sută.

— Uitaţi-vă ce biche am, a zis Lora Pavlovna. Vino încoace, fetiţa mea.

Ea a mângâiat animalul mic şi mi-a zâmbit.

— Peste tine a trecut lumina vie a vieţii. Eşti un *prost,* ai înţeles asta?

— Pe bune? Nici nu mai ştiam ce să cred. Lora Pavlovna, am zis eu ca un *prost,* la revedere. Eu vă aştept.

— Der Tod ist vulgar! a intrat gălăgios pe ferestruică primul ajutor al căpitanului, în timp ce femeile îşi luau rămas bun. Nu vă las!!! el şi-a rupt de pe piept tricoul de marinar, ud leoarcă de transpiraţie.

Gaby i-a făcut din mână prieteneşte.

Maşina a demarat în trombă pe prospectul Coton, care seamănă cu Champs Elisee. La volan era, neliniştit, secretarul ambasadei ruseşti.

— Întârziem, a zis el.

Am intrat în goană pe aeroport, în cafenea ma aştepta scriitorul Kami şi încă un om, care învăţase în Moscova. Ei s-au aruncat spre mine, dar diplomatul a strigat disperat:

— Deja s-a terminat înregistrarea. Fugiţi.
Avionul îşi pornise deja motoarele, luând cursul spre Uagadugu.

— Aţi întârziat, a zis africanca.

Africanca nemulţumită a luat biletele cu o scârbă făţişă. Hamalul a aruncat bagajele prăfuite pe cântar. La scara avionului deodată vameşii au început să umble prin lucrurile personale. Un vameş mi-a luat din servietă un *calibas* de vodcă de palmier, cadoul de ţuică al regelui, declarând că nu putem să scoatem asta din Africa. M-am uitat cu dor la stewardesele belgiene în rochii verzi.

— Daţi-mi *calibasul,* am cerut eu.

— Dumneavoastră încălcaţi legea, a zis vameşul. Împingându-l pe vameş, tovarăşa mea de drum a luat vasul în posesia ei.

— E adevărat, călătoriile scurtează viaţa? ea a băut ruseşte, direct din sticlă, vodcă de palmier.

— Da! Dar *al cincilea* fluviu… am agitat sticla şi am băut la rându-mi, refăcând zicala nemţească, face viaţa practic fără sfârşit.

— AMMA! am exclamat într-un glas eu şi Lora Pavlovna, întorcându-ne la începutul începutului, urcând pe scară, răsuflându-ne faţă în faţă duhoare de basamac.

Birocraţiei africane i-au revenit cretini la fel de delicioşi.

1996-1998

Table of Contents

Orgasm istoric pe Volga din Stalingrad
Fantasmele alese ale bătrânului Rin
Din Gange până la cer e mai aproape decât din Berlin până la Moscova
Aligatori zburători deasupra fluviului Mississippi
Niger. Dragostea în Africa neagră